

Załącznik Nr 23
do protokołu Nr XXVI/26
z sesji Rady Miejskiej w Kwidzynie
z dnia 1 kwietnia 2026 roku

**Uchwała Nr XXVI/193/26
Rady Miejskiej w Kwidzynie
z dnia 1 kwietnia 2026 roku**

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, zm. poz. 1436) oraz art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 278) Rada Miejska w Kwidzynie uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+ stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Kwidzyna.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej w Kwidzynie
Andrzej Krzysztofiak

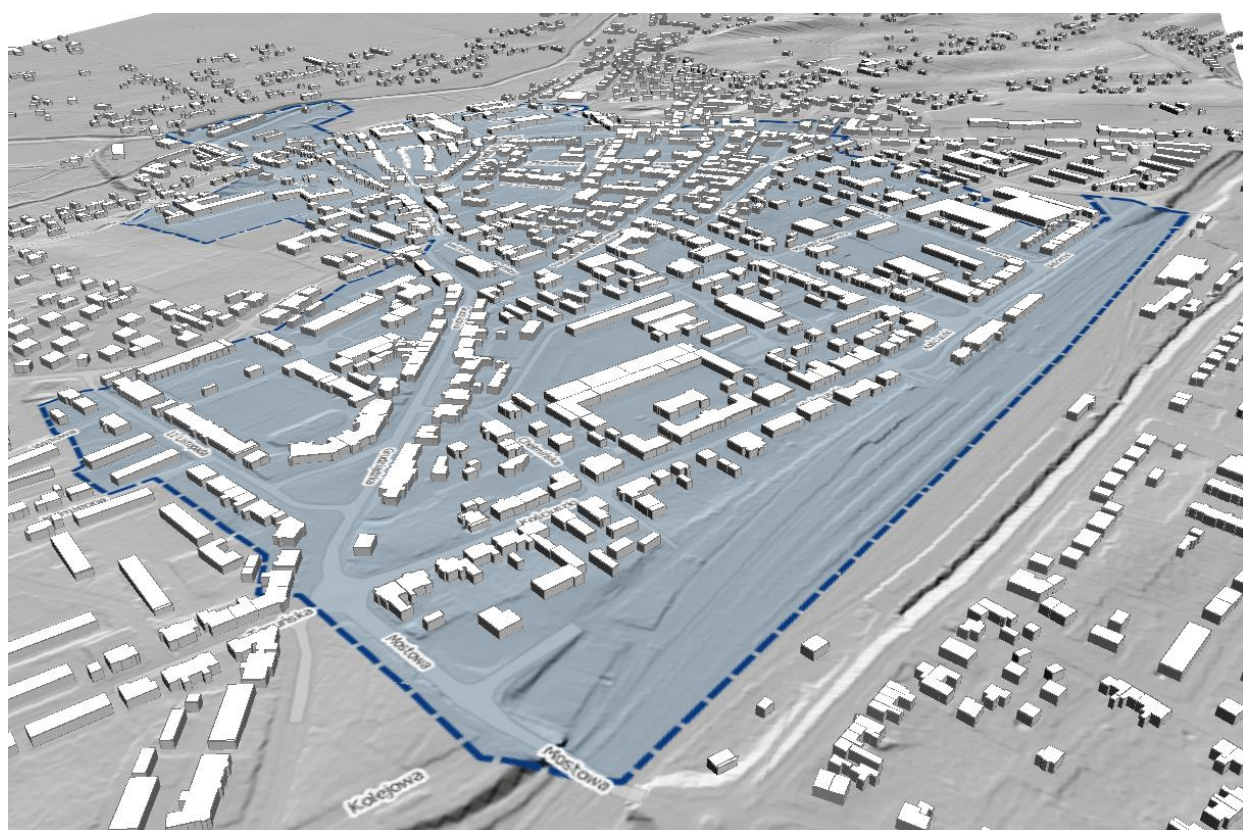

Załącznik do Uchwały Nr XXVI/193/26

Rady Miejskiej w Kwidzynie

z dnia 1 kwietnia 2026 r.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+.

Opracowanie powstało na zamówienie Urzędu Miejskiego w Kwidzynie

Copyright © Instytut Ekonomiki Przestrzeni Sp. z o. o. oraz Urząd Miejski w Kwidzynie

INSTYTUT EKONOMIKI PRZESTRZENI
Odkrywamy wartość przestrzeni

Instytut Ekonomiki Przestrzeni Sp. z o.o.
ul. Na Błonie 15a/22
30-150 Kraków
iep@iep.krakow.pl
Biuro:
ul. Kamienna 43b lok. 5
31-403 Kraków, PL

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	4
I. PODSUMOWANIE PROCESU WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI	6
II. SZCZEGÓŁOWA (POGŁĘBIONA) DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI W RAMACH AKTUALIZACJI GPR	12
III. OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY	79
IV. WIZJA I CELE DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH	84
V. WŁĄCZENIE INTERESARIUSZY W PROCES TWORZENIA I WDRAŻANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	88
VI. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	93
VII. MECHANIZMY INTEGRACJI DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	108
VIII. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE	115
IX. SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA I EWALUACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	117
X. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	127
XI. SPISY	129
ZAŁĄCZNIK NR 1. ZMIANY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE	130
ZAŁĄCZNIK NR 2. LISTA PROJEKTÓW PLANOWANYCH DO OBJĘCIA WSPARCIEM W RAMACH FEP 2021-2027 OBEJMUJĄCA WYBRANE PRZEDSIĘWZIĘCIA PODSTAWOWE ZAWARTE W GPR	131

Wstęp

Gminny Program Rewitalizacji Kwidzyna 2030+ (dalej Program lub GPR), stanowi kontynuację i jednocześnie aktualizację Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Kwidzyna na lata 2017-2023, który został przyjęty uchwałą nr XXX/184/17 Rady Miejskiej w Kwidzynie z 27 kwietnia 2017 r., a następnie został dwukrotnie zmieniony uchwałami: nr XXXIV/223/17 z 28 września 2017 r. oraz nr III/38/19 z 28 lutego 2019 r. Uchwalony w 2017 r. Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta Kwidzyna 2017-2023 został wpisany do Wykazu programów rewitalizacji gmin województwa pomorskiego w 2019 r., na podstawie uchwały nr 1137/95/19 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 14 listopada 2019 r.¹. Program rewitalizacji Kwidzyna na lata 2017-2023 opracowano w oparciu o przepisy ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (dalej jako ustawa o rewitalizacji).

W wyniku realizacji wymogów ustawowych nakazujących konieczność przeprowadzania oceny aktualności i stopnia realizacji gminnego programu rewitalizacji co najmniej raz na 3 lata (zgodnie art. 22 ustawy o rewitalizacji) sporządzono Średniookresową ewaluację Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Kwidzyna na lata 2017-2023 (dalej zwana ewaluacją). Wnioski sformułowane w trakcie ewaluacji potwierdziły słuszność dokonanego wyboru obszaru rewitalizacji. Pomimo upływu czasu, w granicach dotychczasowego obszaru rewitalizacji (jednostka urbanistyczna H – Stare Miasto) wciąż obserwowane jest natężenie zjawisk kryzysowych (stan gorszy od średniej dla miasta).

Tym samym zaktualizowany GPR został opracowany dla obszaru rewitalizacji wyznaczonego uchwałą nr XX/126/16 Rady Miejskiej w Kwidzynie z 30 czerwca 2016 r.². Granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji określono w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

Niniejszy Gminny Program Rewitalizacji opracowany został na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji w brzmieniu sprzed 24 września 2023 r., tj. dnia wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (w tym m.in. ustawy o rewitalizacji). Zgodnie z przepisem zawartym w art. 68 ust. 2 tej ustawy do spraw dotyczących opracowania i uchwalania uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz gminnego programu rewitalizacji, o których mowa w przepisach ustawy zmienianej w art. 37 (tj. ustawy o rewitalizacji), albo ich zmian, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe. W przypadku Miasta Kwidzyna prace nad gminnym programem rewitalizacji wszczęte zostały przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw. Prace te zostały bowiem zainicjowane na podstawie Uchwały nr XLIX/460/23 Rady Miejskiej z dnia 30 stycznia 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kwidzyna³.

¹ <https://bip.pomorskie.eu/a,62612,zmieniacja-uchwale-w-sprawie-wpisu-do-wykazu-programow-rewitalizacji-gmin-województwa-pomorskiego.html>

² <https://bip.kwidzyn.pl/api/files/97570>

³ <https://kwidzyn.pl/wp-content/uploads/2023/03/U4PAUAQ.pdf>

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+ spełnia również wymogi dla strategii terytorialnych, o których mowa w art. 29 ust. 1 rozporządzenia ogólnego dla polityki spójności na lata 2021-2027 oraz w art. 36 ust. 8 ustawy wdrożeniowej, co ma kluczowe znaczenie dla możliwości ubiegania się o dofinansowanie realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków europejskich w nowej perspektywie finansowej UE. W pracach nad GPR uwzględniono również *Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027* opublikowane przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej w dniu 11 sierpnia 2022 r.

Układ dokumentu odwołuje się do art. 15 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, z uwzględnieniem wskazanych powyżej wymogów dla strategii IIT.

Niniejszy GPR został uchwalony przez Radę Miejską w Kwidzynie w 2026 r. Rok ten wyznacza formalny początek realizacji wizji i celów rewitalizacji opisanych w tym Programie. Z perspektywy planowanych działań rewitalizacyjnych istotne okazały się być również wcześniejsze lata 2023-2025, w trakcie których nie tylko zrealizowano szereg działań, których efektem jest niniejszy Program, ale również z powodzeniem wdrożono inicjatywy ukierunkowane na budowę społecznego konsensu wokół opisanych w tym dokumencie wizji i celów rewitalizacji. Mając na uwadze zakres prac wykonanych w latach 2023-2025 oraz ich wagę dla powodzenia procesów rewitalizacyjnych w perspektywie 2030 r., zdecydowano się na odzwierciedlenie w tytule niniejszego GPR także okresu bezpośrednio poprzedzającego jego uchwalenie.

I. Podsumowanie procesu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

I.1. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Analizy na podstawie, których wyznaczone zostały obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przeprowadzono w latach 2015-2016. Diagnoza delimitacyjna wykonana została z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji.

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Kwidzynie wyznaczono w oparciu o analizę porównawczą jednostek urbanistycznych przeprowadzoną z wykorzystaniem zestawu wskaźników obowiązkowych oraz fakultatywnych określonych w Wytycznych regionalnych, w podziale na 3 „podsystemy”:

- **społeczny**, w przypadku którego zastosowano 4 wskaźniki obligatoryjne oraz 5 fakultatywnych. Przeanalizowano: liczbę osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców, udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym, liczbę przestępstw na 1 tys. ludności oraz liczbę przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. ludności (wskaźniki obligatoryjne), a także: wyniki egzaminów w szkołach podstawowych i gimnazjach, czyny karalne nieletnich na 1 tys. ludności, liczbę niebieskich kart na 1 tys. ludności, liczbę aktywnych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 tys. ludności oraz zmianę liczby ludności w latach 2012-2014 (wskaźniki fakultatywne);
- **gospodarczy**, w przypadku którego zastosowano 3 wskaźniki podstawowe oraz 2 fakultatywne. Przeanalizowano: odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób oraz odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych (wskaźniki obligatoryjne), a także (w ramach wskaźników fakultatywnych): wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w przeliczeniu na 1 mieszkańca w odniesieniu do średniej miasta oraz wskaźnik obciążenia demograficznego (ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym);
- **przestrzenny**, w przypadku którego zastosowano 2 wskaźniki podstawowe oraz 4 fakultatywne. Przeanalizowano: udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r. w ich ogólnej liczbie oraz przeciętną powierzchnię użytkową lokalu na osobę (wskaźniki obligatoryjne), a także: udział budynków komunalnych wyremontowanych od 2002 r. w ich ogólnej liczbie, liczbę mieszkań wybudowanych w latach 2011-2014 na 1 tys. mieszkańców, udział budynków komunalnych wyremontowanych od 2002 r. w ogólnej liczbie budynków komunalnych oraz liczbę obiektów sportowych na 1 tys. mieszkańców.

Na potrzeby przeprowadzenia delimitacji obszarów zdegradowanych miasto zostało podzielone na 15 jednostek urbanistycznych oznaczonych symbolami od „a” do „n”. W procesie wyznaczania granic poszczególnych jednostek urbanistycznych uwzględniono specyficzne cechy terenów miejskich Kwidzyna: granice obwodów spisowych, granice osiedli

mieszkaniowych, funkcję terenu, fizjonomię (jego budowę przestrzenną i charakter zabudowy). Z analizy wyłączono jednostki „k”, „m” i „n”, uznając że są to tereny niezamieszkałe o charakterze przemysłowym lub lasy, gdzie nie będą prowadzone działania rewitalizacyjne.

W efekcie przeprowadzonych analiz, z uwagi na koncentrację negatywnych zjawisk, w szczególności społecznych, za obszar zdegradowany (a następnie rewitalizacji) uznano **jednostkę „H” – Stare Miasto**.

Tabela 1. Struktura liczby ludności w jednostkach urbanistycznych Kwidzyna

Jednostki urbanistyczne		Liczba mieszkańców			Udział mieszkańców		
Symbol	Nazwa	2012	2014	2022	2012	2014	2022
A	rejon ul. Malborskiej	3 110	3 046	2 980	8,2%	7,9%	8,50%
B	osiedle Bajkowe	1 321	1 343	1 328	3,5%	3,6%	3,79%
C	osiedle Piastowskie	5 204	5 100	4 140	13,7%	13,2%	11,81%
D	Zatorze I	4 933	5 066	5 106	12,9%	13,1%	14,56%
E	Zatorze II	6 808	6 928	5 645	17,9%	18,0%	16,10%
F	Zacisze	1 580	1 596	1 360	4,1%	4,1%	3,88%
G	osiedle Spółdzielcze	1 198	1 259	1 076	3,1%	3,3%	3,07%
H	Stare Miasto	5 073	5 218	4 803	13,3%	13,5%	13,70%
I	osiedle Hallera i Bema	5 678	5 791	5 027	14,9%	15,0%	14,34%
J	rejon ulicy Drzymały, Przymeczna	665	683	463	1,7%	1,8%	1,32%
K	International Paper Kwidzyn S.A.	36	37	374	0,1%	0,1%	1,07%
L	Nad Liwą	2 027	2 044	2 485	5,3%	5,3%	7,09%
M	rejon ulicy Lotniczej i Zielnej	0	0	6	0,0%	0,0%	0,02%
N	Kwidzyn Wschód	0	0	2	0,0%	0,0%	0,01%
O	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe Miłosna	466	470	273	1,2%	1,2%	0,78%
Razem:		38 099	38 581	35 068	100,0%	100,0%	100,0%

I - Obszar zdegradowany i rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kwidzynie

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Kwidzynie wyznaczone zostały uchwałą nr XX/126/16 Rady Miejskiej w Kwidzynie z 30 czerwca 2016 r. Jako podstawę prawną podano art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r., poz. 1777 ze zm.). Granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji określono w załączniku nr 1. Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w postaci Raportu z delimitacji miejskich obszarów zdegradowanych w Mieście Kwidzyn (dalej jako Raport z delimitacji) stanowi załącznik nr 2 do uchwały.

Rysunek 1. Obszar rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie zdjęcia z geoportal.gov.pl

Uchwała nr XX/126/16 z 30 czerwca 2016 r. została zmieniona uchwałą nr XLI/286/18 Rady Miejskiej w Kwidzynie z 26 kwietnia 2018 r. Zgodnie z uzasadnieniem do uchwały zmieniającej „Zasła konieczność korekty załącznika graficznego w zakresie budynków przy ul. Zamkowa Góra 6 i 8 w Kwidzynie. Pozwoli to na dofinansowanie kosztów remontu tych budynków w ramach projektu rewitalizacyjnego. Powierzchnia obszaru nie uległa zmianie.”.

I.2. Aktualność delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Z uwagi na odległy czas od przeprowadzenia delimitacji oraz pytania o aktualność wyboru obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, uznano że w ramach *Średniookresowej ewaluacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Kwidzyna na lata 2017-2023* należy zestawić zmienne dla każdej ze sfer wskazanych w ustawie o rewitalizacji w odniesieniu do wyznaczonych jednostek urbanistycznych. Tam, gdzie było to możliwe i zasadne skorzystano ze wskaźników użytych w diagnozie delimitacyjnej. Jednak, z uwagi

na ugruntowane w literaturze przedmiotu doświadczenia w zakresie analiz delimitacyjnych, w wielu przypadkach wykonano nowe analizy. Uwzględniono także nowelę ustawy o rewitalizacji i związaną z nią konieczność analizy jednostek urbanistycznych pod kątem osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności.

Tabela 2. zawiera wyniki analiz dla wszystkich grup negatywnych zjawisk w poszczególnych jednostkach urbanistycznych. Przestrzenny rozkład zjawisk kryzysowych w poszczególnych sferach przedstawia Rysunek 2.

Przeprowadzone analizy potwierdziły słuszność dokonanego wyboru obszaru rewitalizacji - jednostka urbanistyczna H (Stare Miasto), na którym pomimo upływu czasu oraz prowadzonych działań rewitalizacyjnych wciąż obserwowane jest wysokie natężenie zjawisk kryzysowych. Ponadto w obrębie Starego Miasta wciąż występuje znacząca koncentracja problemów społecznych. Jednostka ta spełnia również ustawowy wymóg współwystępowania koncentracji negatywnych zjawisk w co najmniej jednej z pozostałych sfer.

W oparciu o wyniki przeprowadzonej w 2022 r. ewaluacji **podjęto decyzję o utrzymaniu dotychczasowego obszaru rewitalizacji w niezmienionym kształcie oraz kontynuowanie działań rewitalizacyjnych.**

Obszar rewitalizacji obejmuje 0,53 km², co stanowi **2,48% powierzchni miasta**. Zamieszkują go 4 830 osoby, tj. **13,69% wszystkich mieszkańców miasta**. Mieści się on zatem w granicach wyznaczonych w art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, tj. nie przekracza 20% powierzchni gminy oraz nie jest zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców.

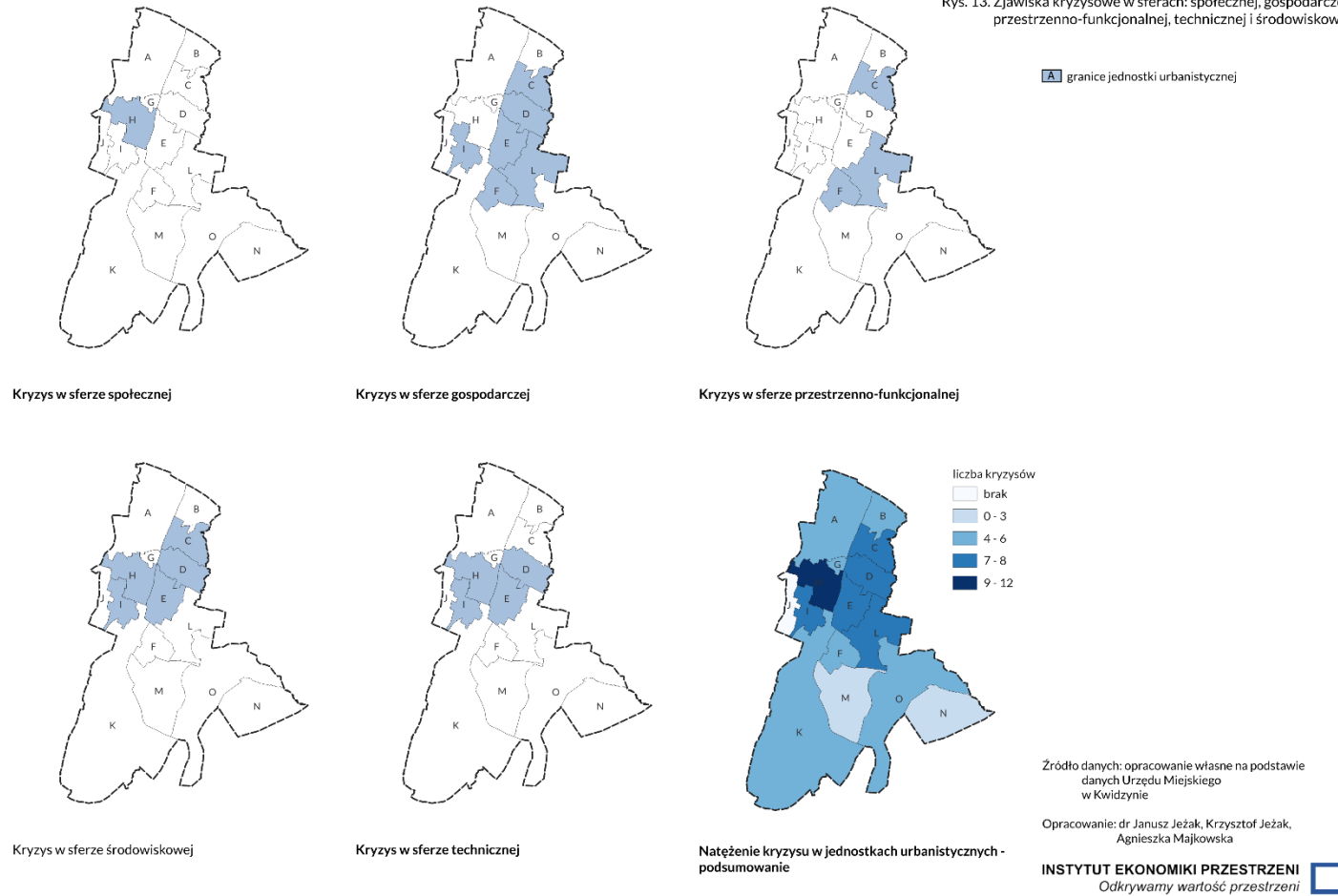
Tabela 2. Wyniki analizy koncentracji negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach

Nr jedn. ref.	Nazwa jednostki referencyjnej	Zjawiska kryzysowe w sferze społecznej (max. 7)	Kryzys w sferze społecznej (4 i więcej)	Zjawiska kryzysowe w sferze gospodarczej (max. 1)	Kryzys w sferze gospodarczej (1)	Zjawiska kryzysowe w sferze przestrz.-funkcj. (max. 3)	Kryzys w sferze przestrz.-funkcj. (2 i więcej)	Zjawiska kryzysowe w sferze technicznej (max. 3)	Kryzys w sferze technicznej (2 i więcej)	Zjawiska kryzysowe w sferze środowisk. (max. 3)	Kryzys w sferze środowiskowej (2 i więcej)
1	A – rejon ul. Malborskiej	0		0		2		2		1	
2	B – osiedle Bajkowe	0		0		2		1		1	
3	C – osiedle Piastowskie	1		1	X	3	X	1		2	X
4	D – Zatorze I	1		1	X	1		3	X	2	X
5	E – Zatorze II	1		1	X	0		3	X	2	X
6	F – Zacisze	0		1	X	3	X	1		1	
7	G – osiedle Spółdzielcze	0		0		0		2		2	
8	H – Stare Miasto	7	X	0		0		3	X	2	X
9	I – osiedle Hallera i Bema	3		1	X	0		2	X	2	X
10	J – rejon ulicy Drzymały, Przrzeczna	0		0		0		0		0	
11	K – International Paper Kwidzyn S.A.	0		0		3		1		0	
12	L – Nad Liwą	2		1	X	3	X	1		0	
13	M – rejon ulicy Lotniczej i Zielnej	0		0		3		0		0	
14	N – Kwidzyn Wschód	0		0		3		0		0	
15	O – tereny rekreacyjno-wypoczynkowe Miłosna	0		0		3		0		0	

Źródło: opracowanie własne

ŚREDNIOOKRESOWA EWALUACJA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI
DLA MIASTA KWIDZYNA NA LATA 2017-2023

Rys. 13. Zjawiska kryzysowe w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcyjnej, technicznej i środowiskowej

Rysunek 2. Zjawiska kryzysowe w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcyjnej, technicznej i środowiskowej

Źródło: opracowanie własne

II. Szczegółowa (pogłębiona) diagnoza obszaru rewitalizacji w ramach aktualizacji GPR

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy o rewitalizacji, każdy sporządzany gminny program rewitalizacji powinien zawierać szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, obejmującą analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów występujących na tym obszarze. Diagnoza ta ma na celu pogłębienie wiedzy o obszarze rewitalizacji, tak aby zaplanowana na obszarze rewitalizacji interwencja była „skrojona na miarę”, tj. aby w jak największym stopniu była dopasowana do specyfiki miejsca, odpowiadała na jego potrzeby i rozwijała jego potencjały. Diagnoza ta nazywana jest diagnozą pogłębioną, jako że jej istotą jest identyfikowanie zależności między poszczególnymi zjawiskami, tak aby dotrzeć do w miarę możliwości pierwotnych źródeł kryzysu. Od ich zrozumienia zależy bowiem skuteczność działania, a zatem powodzenie całego procesu rewitalizacji.

Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji stanowi w tym konkretnym przypadku, nie tylko rozwinięcie diagnozy delimitacyjnej, która służy wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, ale również aktualizację diagnozy szczegółowej sporządzonej na potrzeby Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Kwidzyna na lata 2017-2023. Odnosi się ona do katalogu zjawisk kryzysowych, które były przedmiotem badania aktualności analizy delimitacyjnej i które wprost wynikają z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, z zastrzeżeniem, że pogłębiona diagnoza dotyczy wyłącznie obszaru rewitalizacji (a nie całej gminy).

Tym samym pogłębiona diagnoza aktualizacyjna obszaru rewitalizacji identyfikuje zjawiska kryzysowe oraz zachodzące między nimi związki przyczynowo-skutkowe. W pracach wykorzystano nie tylko ilościowe, ale także jakościowe metody badawcze.

Układ diagnozy odwołuje się do katalogu zjawisk kryzysowych wskazanych w ustawie o rewitalizacji – analizę przeprowadzono z podziałem na sfery: społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, techniczną i środowiskową.

W ramach ewaluacji obszaru rewitalizacji w Kwidzynie przeprowadzono analizę wskaźnikową, głównie w oparciu o dane z lat 2011-2022, które prezentują sytuację obszaru rewitalizacji na tle całej gminy. Jeśli było to możliwe analizowano dane w dłuższym okresie, aby zaobserwować trendy. W miarę możliwości starano się również uwzględnić możliwy wpływ na omawiane zagadnienia pandemia zakaźnej choroby COVID-19 wywoływanej przez koronawirusa SARS-CoV-2 zwanej dalej COVID-19, wojny w Ukrainie oraz aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej zarówno na szczeblu lokalnym jak i krajowym i globalnym (w tym m.in. najwyższa od ćwierć wieku inflacja, kryzys energetyczny i zarysowujący się kryzys gospodarczy). Tam gdzie było to zasadne, opisy poszczególnych zjawisk uzupełniano o informacje wyjaśniające dobór wskaźników. Wszystko po to, aby pokazać szerszy kontekst analizowanych zjawisk, a tym samym móc dokonać ich prawidłowej oceny.

Ze względu na charakter pogłębionej diagnozy, dla trafności wywodu fundamentalne znaczenie mają badania jakościowe z udziałem różnych grup interesariuszy rewitalizacji. W celu zweryfikowania obrazu sytuacji wynikającego ze statystyk, w dniach 7 i 8 marca

2023 r. przeprowadzono serię warsztatów diagnostycznych z kluczowymi grupami interesariuszy (Patrz szerzej rozdział pt. *Włączenie interesariuszy w proces tworzenia i wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji*).

Wyniki badań jakościowych powiązano z danymi ilościowymi, co pozwoliło na pełniejsze odzwierciedlenie rzeczywistej sytuacji i stworzenie jej bardziej wielowymiarowego obrazu. W wyniku diagnozy zidentyfikowano katalog aktualnych potrzeb rewitalizacyjnych obszaru rewitalizacji oraz jego potencjałów, stanowiący podstawę dla sformułowania wizji obszaru rewitalizacji oraz celów i kierunków działania.

Obszar rewitalizacji w Kwidzynie nie został podzielony na podobszary. Obejmuje dość zwarty i jednorodny przestrzennie obszar jednostki urbanistycznej Stare Miasto (jednostka H). W zakresie zjawisk społecznych omówiono kwestie: demograficzne, także w kontekście zasobu mieszkaniowego, pomocy społecznej, dysfunkcji w rodzinach, a także (w ramach wydzielonego podrozdziału) edukacji.

W ramach „podsystemu” gospodarczego odniesiono się do liczby i aktywności podmiotów gospodarczych oraz powierzchni budynków i ich części zajmowanych na prowadzenie działalności gospodarczej, a także do kwestii bezrobocia, w szczególności w kontekście zgłaszanego przez pracodawców zapotrzebowania na pracowników o określonych kwalifikacjach.

Diagnoza zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych objęła: identyfikację kluczowych budynków i przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji oraz analizę zasobu mieszkaniowego, z ogólnym odniesieniem do stanu technicznego infrastruktury, z uwzględnieniem aspektu dostępności.

Analiza aspektów techniczno-środowiskowych objęła kwestie jakości powietrza oraz niskiej emisji pochodzącej głównie z ogrzewania mieszkań i zagrożenia hałasem na obszarze rewitalizacji. Omówiono zagadnienia dotyczące terenów zielonych.

W każdym omawianym „podsystemie” przedstawiono sytuację na obszarze rewitalizacji na tle miasta oraz odnosząc dane liczbowe do informacji pozyskanych w procesie partycypacji. Zidentyfikowano zarówno problemy, jak i potencjały obszaru rewitalizacji, kończąc opis wnioskami z diagnozy obejmującymi próbę zidentyfikowania kluczowych problemów, zależności przyczynowo-skutkowych pomiędzy obserwowanymi zjawiskami oraz najpilniejszych potrzeb.

Pogłębiona diagnoza została przygotowana w oparciu o dane Urzędu Miejskiego w Kwidzynie oraz instytucji zewnętrznych, które w większości dotyczyły lat 2020-2022. Przeanalizowano łącznie 32 wskaźniki, które korespondują z zagadnieniami wskazanymi w ustawie o rewitalizacji. Ich listę przedstawiono poniżej.

Tabela 3. Lista analizowanych danych

Lp.	Dziedzina	Nazwa wskaźnika
1	Sfera społeczna - demografia	średni wiek mieszkańców (w latach)
2		odsetek osób w wieku niemobilnym
3		liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 1000 mieszkańców
4		zmiana liczby ludności w latach 2011-2022
5	Sfera społeczna - bezrobocie	odsetek bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym
6		liczba długotrwale bezrobotnych (powyżej 1 roku) na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym
7		liczba pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym
8	Sfera społeczna - ubóstwo	liczba osób, którym przyznano świadczenia na podstawie ustawy o pomocy społecznej na 1000 mieszkańców (ogółem)
9		zmiana liczby osób, którym przyznano świadczenia na podstawie ustawy o pomocy społecznej na 1000 mieszkańców (ogółem) w latach 2015-2021
10		liczba osób, którym wypłacono świadczenia na 1000 mieszkańców w 2022 r.
11		kwota wypłaconych świadczeń na osobę w 2022 r.
12	Sfera społeczna - bezpieczeństwo	liczba osób objętych zgłoszeniem Niebieskiej Karty na 1000 mieszkańców
13		liczba przestępstw przeciwko rodzinie na 1000 mieszkańców
14		liczba kradzieży z włamaniem na 1000 mieszkańców
15		liczba kradzieży mienia na 1000 mieszkańców
16		liczba zgłoszonych przestępstw na 1 km ²
17	Sfera społeczna - osoby o szczególnych potrzebach w zakresie dostępności	liczba osób w wieku 60 lat i więcej na 1000 mieszkańców
18		liczba dzieci w wieku 3 lat i poniżej na 1000 mieszkańców
19		liczba osób, którym przyznano świadczenia na podstawie ustawy o pomocy społecznej na 1000 mieszkańców (ogółem)
20	Sfera społeczna - edukacja	średni ogólny wynik egzaminu na koniec szkoły podstawowej z języka polskiego w latach 2020-2022
21		średni ogólny wynik egzaminu na koniec szkoły podstawowej z matematyki w latach 2020-2022
22		średni ogólny wynik egzaminu na koniec szkoły podstawowej z języka obcego w latach 2020-2022
23	Sfera społeczna - uczestnictwo w życiu publicznym i kapitał społeczny	frekwencja w ostatnich poprzedzających badanie wyborach samorządowych
24	Sfera gospodarcza	liczba firm jednoosobowych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
25	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	średnia piesza odległość z miejsca zamieszkania do przedszkola
26		średnia piesza odległość z miejsca zamieszkania do szkoły podstawowej

Lp.	Dziedzina	Nazwa wskaźnika
27		średnia odległość od miejsca zamieszkania do najbliższego urządzonego terenu zielonego
28	Sfera środowiskowa	odsetek obszarów skoncentrowanego występowania źródeł zanieczyszczenia powietrza
29		odsetek terenów znajdujących się w sąsiedztwie liniowych źródeł hałasu o największym stopniu natężenia
30	Sfera techniczna	udział obszaru objętego wpisem obszarowym do rejestru zabytków
31		liczba lokali komunalnych na km ²
32		udział budynków wielorodzinnych niewyposażonych w windy

Źródło: opracowanie własne

II.1. Analiza aktualizacyjna koncentracji negatywnych zjawisk społecznych

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, zjawiska społeczne stanowiące podstawę stwierdzenia stanu kryzysowego na danym obszarze to w szczególności: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, wysoka liczba mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

Zakres diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji poszerzono w stosunku do katalogu ustawowego o analizę sytuacji demograficznej w mieście oraz innych niż przestępczość czynników mających wpływ na poczucie bezpieczeństwa użytkowników miasta.

Znaczenie trendów demograficznych dla polityk publicznych wynika z faktu, iż oddziałują one na niemal wszystkie sfery życia – wpływają na kształt struktury gospodarki, wymuszają przeobrażenia na rynku pracy oraz zmianę profilu usług publicznych.

Poszerzenie diagnozy o dodatkowe wskaźniki, których zadaniem było pokazanie dysfunkcji w rodzinach, umożliwiło uzyskanie pełniejszego obrazu, zarówno w kwestii poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, jak i zależności z innymi analizowanymi obligatoryjnie zjawiskami.

II.1.1. Sytuacja demograficzna

Według danych GUS w 2021 r. w Kwidzynie mieszkało 37 975 osób (51,8% kobiet i 48,2% mężczyzn). Na potrzeby prowadzonych analiz pozyskano dane z rejestru meldunkowego, według którego na koniec czerwca 2022 r. w mieście zameldowanych było 35 068 osób (52,7% kobiet i 47,3% mężczyzn).

Z roku na rok liczba mieszkańców zmniejsza się, a według prognoz GUS w kolejnych latach ubytek ludności będzie postępował w jeszcze szybszym tempie niż dotychczas. Liczba mieszkańców Kwidzyna w 2030 r. jest szacowana na nieco ponad 37 tys. osób, a prognozy te należy uznać za bardzo optymistyczne. Do depopulacji miasta w największym stopniu przyczyniają się zgony mieszkańców oraz procesy migracyjne. W latach 2017-2022 odpływ ludności wyraźnie przekraczał liczbę nowych mieszkańców i decydował o ujemnym bilansie migracyjnym Kwidzyna. W okresie tym saldo wewnętrzne było ujemne i wyniosło: - 552 osoby.

Wraz z ubytkiem ludności na niekorzyść zmienia się również jej struktura wiekowa. W szybkim tempie rośnie odsetek osób w wieku poprodukcyjnym – w 2016 r. stanowiły one 18,0% ogółu mieszkańców zameldowanych na pobyt stały i czasowy, podczas gdy w 2022 r. jest to już 22,3%.

Prognoza demograficzna zakłada w 2030 r. udział osób w wieku poprodukcyjnym na poziomie 24,56%.

Rośnie również udział osób w wieku 60+ i 80+. Liczba mieszkańców pierwszej z tych grup, która stanowi istotną część osób o szczególnych potrzebach w zakresie dostępności, zwiększyła się w latach 2016-2022 o 1 174 osoby. Według prognoz GUS w 2030 r. wiek ten osiągnie ponad 10 tys. osób, co będzie stanowić aż 27% populacji miasta.

Zjawisko starzenia się społeczeństwa jest konsekwencją ujemnego przyrostu naturalnego oraz wydłużania się przeciętnego trwania życia. Przyczyniają się do tego również ruchy migracyjne – wyjeżdżają głównie osoby w wieku produkcyjnym, dlatego przy ujemnym saldzie migracji rośnie udział osób starszych.

Analiza przestrzenna wartości wskaźników obrazujących zjawiska demograficzne wskazuje na koncentrację niekorzystnych zjawisk w centralnej części miasta, obejmującej jego historyczne centrum (obszar rewitalizacji). W dużej mierze wartość wskaźników odzwierciedla procesy wynikające ze starzenia się społeczności poszczególnych osiedli.

Analiza ilościowa

Według danych ilustrujących stan na 1 lipca 2022 r. obszar rewitalizacji zamieszkiwało 4 803 osoby (zameldowania na pobyt stały), z czego blisko 52,7% stanowią kobiety a 47,3% mężczyźni. W latach 2011-2022 z obszaru rewitalizacji ubyło aż 660 mieszkańców (w tym 270 osób w latach 2014-2022), co stanowi dodatkowe wyzwanie przy planowaniu działań rewitalizacyjnych.

Powyższe wnioski wyprowadzono na podstawie analizy danych w rejestrach publicznych. Jednocześnie należy mieć na względzie fakt, iż doświadczenia wielu miast wskazują, że rzeczywista skala depopulacji jest zdecydowanie wyższa, a różnice z danymi rejestrowymi wynikają z braku obowiązku wymeldowania osób wskazanych w tych rejestrach pod określonym adresem. Drugą stroną tego zjawiska jest bez wątpienia napływ osób najmujących lokale mieszkalne, a niezameldowanych. Zjawisko to bez wątpienia przybrało na sile, zwłaszcza po wybuchu wojny w Ukrainie. Trudno jednak dzisiaj oszacować jak duży jest odsetek osób, które zamieszkują obszar rewitalizacji, a nie są wskazane w rejestrach publicznych. Niezależnie od możliwych do pozyskania danych zjawisko depopulacji obszarów centralnych miast jest faktem niosącym określone konsekwencje dla sposobu funkcjonowania obszaru rewitalizacji.

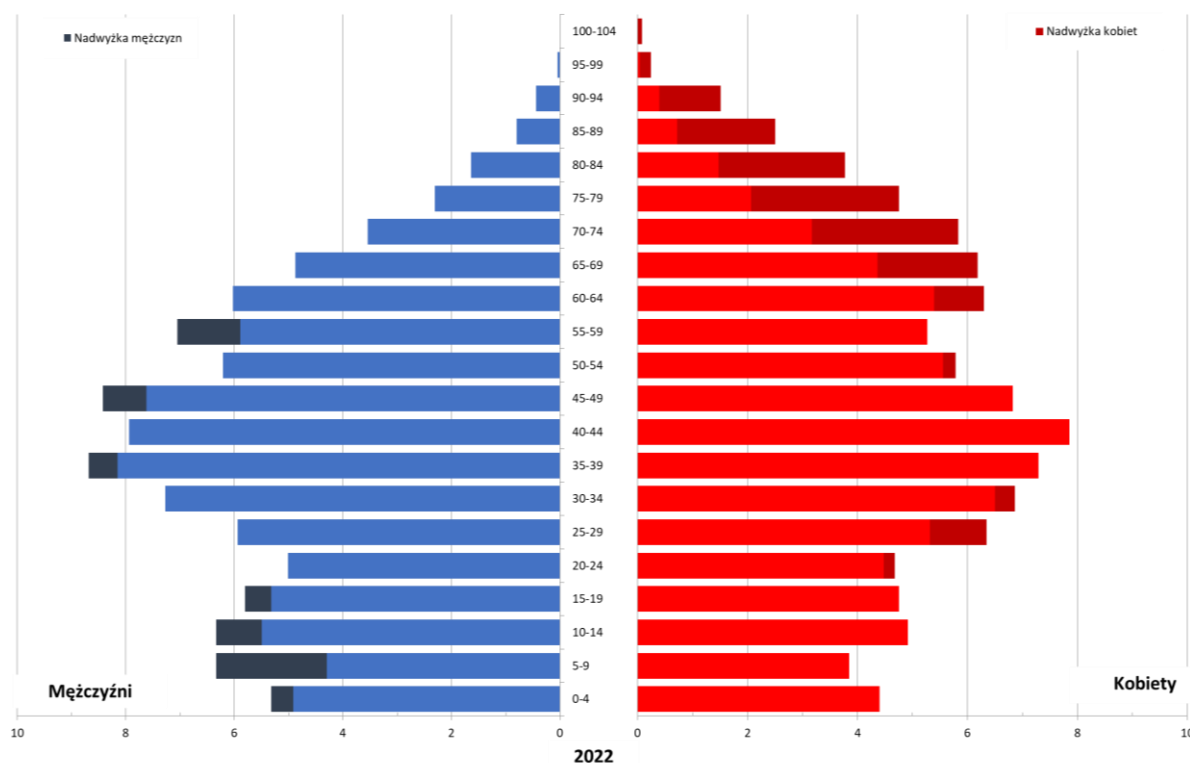
Jednocześnie z ubytkiem ludności na terenie miasta na niekorzyść zmienia się również jej struktura wiekowa. W granicach obszaru rewitalizacji mieszka obecnie 1 118 osób w wieku poprodukcyjnym. Ich udział rośnie w szybkim tempie. W 2022 r. stanowiły one aż 23,27% ogółu mieszkańców zameldowanych na pobyt stały.

W strukturze grup ekonomicznych obszaru rewitalizacji dominują osoby w wieku produkcyjnym, które stanowią 58,13% ogółu zameldowanych. Niekorzystny jest wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym przy stosunkowo niewielkiej grupie osób w wieku przedprodukcyjnym, których udział wśród zameldowanych na pobyt stały wynosi 18,6%.

Rozmieszczenie osób w wieku poprodukcyjnym na obszarze rewitalizacji charakteryzuje się silną koncentracją w obszarze historycznego Starego Miasta (ulice: Targowa, Górna, Batalionów Chłopskich, Podjazdowa). W rejonie tym mieszka blisko 30% seniorów z obszaru

rewitalizacji. 81,7% seniorów zamieszkujących obszar rewitalizacji mieszka w budynkach wielorodzinnych. Wśród seniorów obserwuje się zdecydowaną, bo ponad dwukrotną, przewagę liczby senierek nad seniorami. Stanowi to istotne uwarunkowanie, zwłaszcza w zakresie aktywizacji osób starszych.

Potwierdzeniem powyższych spostrzeżeń jest regresywny kształt piramidy wieku i płci, wskazujący na starzenie się społeczności zamieszkującej obszar rewitalizacji.

Rysunek 3. Piramida wieku i płci osób zameldowanych na pobyt stały w granicach obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kwidzynie

Z roku na rok generalnie rośnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym i jednocześnie spada liczba urodzeń. Podstawa wykresu ustabilizowała się w wąskim zakresie (niskie udziały dzieci) w grupach do 19 lat, co świadczy o starości demograficznej obszaru objętego analizą. Średni wiek mieszkańców wyniósł w 2022 r. 42,09 lat, co należy uznać za wysoką wartość (średnia dla miasta 42,03).

W efekcie zachodzących procesów demograficznych obserwujemy, zarówno w całym mieście, jak i na obszarze rewitalizacji, wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego. Współczynnik obciążenia demograficznego dla obszaru rewitalizacji, liczony jako stosunek osób nieprodukcyjnych do osób w wieku produkcyjnym, kształtują się niekorzystnie i wynosi 68,8.

Potwierdzeniem trendów demograficznych obserwowanych na obszarze rewitalizacji jest wysoka liczba osób w wieku niemobilnym – 1 076 (są to kobiety w wieku 45-59 lat oraz

mężczyźni w wieku 45-64 lata), które stanowią aż 46,45% osób w wieku produkcyjnym. Wskaźnik ten jest istotny ponieważ obrazuje potencjalną, według założeń socjologicznych, mobilność lokalnej społeczności lub jej brak. Udział osób w wieku niemobilnym stale się zwiększa, a najstarsze roczniki stopniowo zwiększają grupę osób w wieku poprodukcyjnym. To ważne ustalenie, wskazujące na bardzo zastane struktury lokalne i prognozowany wzrost udziału seniorów wśród mieszkańców obszaru.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o rewitalizacji podstawową przesłanką wyznaczenia obszaru rewitalizacji jest „szczególna koncentracja” negatywnych zjawisk. Z tego względu istotna jest analiza wskaźnika gęstości zaludnienia. Na obszarze słabo zaludnionym trudno bowiem mówić o koncentracji problemów społecznych, kluczowych zarówno przy identyfikacji kryzysu, jak i przy planowaniu późniejszej interwencji. Za planowaniem interwencji w pierwszej kolejności na terenie jednostek o największej liczbie mieszkańców przemawia także logika procesu. Jak każda interwencja publiczna, musi on uwzględniać efektywność wydatkowania środków, a ta w znaczącym stopniu warunkowana jest potencjalnie możliwą do osiągnięcia skalą oddziaływania (naturalnie większą na obszarze gęściej zaludnionym).

Średnia gęstość zaludnienia na obszarze rewitalizacji wynosi 8 994 os/km², co należy uznać za wartość bardzo wysoką, charakteryzującą obszary gęsto zaludnione. Obszary zlokalizowane w granicach obszaru rewitalizacji według typologii SmartCode można zakwalifikować do strefy T5 – śródmiejska, T4 – miejska.

Omówione zjawiska wskazują na istotne problemy obszaru rewitalizacji wynikające z zachodzących zmian demograficznych. Procesy te charakteryzują się nie tylko wzrostem natężenia w czasie, ale i znaczącą zmiennością poziomu natężenia w przestrzeni. W dużej mierze wynika to z charakteru zagospodarowania poszczególnych części obszaru rewitalizacji, ale również związane jest z takimi uwarunkowaniami jak: czas zasiedlania zasobu mieszkaniowego, jego charakter (komunalny, spółdzielczy lub prywatny), stan techniczny (wynikający z prowadzonych bądź nie działań remontowych) czy możliwości jego adaptacji do współczesnych standardów .

Nie ulega wątpliwości, iż zarówno już obserwowane, jak i prognozowane zmiany w liczbie i strukturze ludności (które, co trzeba podkreślić, dotyczą nie tylko Kwidzyna, lecz mają wymiar globalny) stanowią kluczowy kontekst planowania polityk publicznych. Do najważniejszych z punktu widzenia rozwoju lokalnego konsekwencji starzenia demograficznego oraz depopulacji można zaliczyć: wyludnianie się centrum miasta i dekapitalizację substancji mieszkaniowej, włącznie z pojawianiem się pustostanów w obszarze rewitalizacji, ubożenie dochodów osobistych mieszkańców oraz dochodów miast przy jednoczesnej presji na wzrost wydatków publicznych na zapewnienie usług (głównie opiekuńczych i zdrowotnych) na potrzeby rosnącej grupy osób starszych, a także konieczność utrzymania infrastruktury, często zbyt rozbudowanej w stosunku do malejącej liczby mieszkańców, oraz jej dostosowania do potrzeb zmieniającego się profilu użytkownika.

Analiza jakościowa

Z przeprowadzonych warsztatów diagnostycznych jednoznacznie wynika, że istnieje wiele czynników, które powodują depopulację obszaru rewitalizacji. Wśród najczęściej

wskazywanych przyczyn takiego stanu rzeczy, zwłaszcza przez osoby młode, jest brak szkół wyższych lub choćby tylko filii takich szkół w mieście (pożądane kierunki informatyka, ekonomia).

Do pozostania w Kwidzynie zniechęca również brak realnych perspektyw na znalezienie dobrze płatnej, ambitnej pracy, zwłaszcza dla młodych ambitnych osób. Zwracano też uwagę na kwestie związane ze słabą jakością przestrzeni publicznych oraz złym stanem technicznym infrastruktury, brakiem miejsc spotkań zarówno dla młodzieży, dorosłych, jak i seniorów. Szczególnie istotny dla młodych ludzi jest brak miejsc gdzie można „coś wspólnie lub samemu zrobić”, rozwijać swoje talenty lub hobby, porozmawiać, czy spotkać się po pracy czy zajęciach szkolnych lub po prostu poczekać na autobus do miejscowości zamieszkania położonych pod Kwidzynem⁴.

W zakresie wyzwań związanych ze starzeniem się społeczeństwa, z informacji przekazanych przez uczestników warsztatów wynika, że na obszarze rewitalizacji działają lokalne organizacje pozarządowe i jednostki samorządowe, które udzielają pomocy osobom starszym i chorym. Część osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu może też liczyć na pobyt w Dziennym Domu Pobytu Seniorów, gdzie jednak liczba miejsc jest mocno ograniczona. Potrzeby zgłaszane w tym zakresie w dość zgodnej opinii respondentów przewyższają aktualne możliwości dostępnej oferty wsparcia. Zważywszy na prognozy demograficzne, potrzeby te będą bez wątpienia nadal rosły.

Jako istotną grupę problemów wskazywano także dość powszechnie występujące i jednocześnie trudne do wyeliminowania bariery przestrzenne i architektoniczne, takie, jak np. wąskie, strome klatki schodowe, brak wind w budynkach mieszkalnych, nierówne chodniki, brak dostosowanych przejść dla pieszych na skrzyżowaniach. Bariery znacząco utrudniają lub wręcz uniemożliwiają osobom starszym, zwłaszcza o ograniczonej sprawności, wychodzenie z domu, co sprawia, że stają się oni więźniami we własnych mieszkaniach. Z uwagi na zmiany demograficzne problem ten będzie narastał.

Podczas spotkań zarówno z seniorami, jak i pracownikami socjalnymi oraz przedstawicielami NGO, niemal wszyscy wskazywali lawinowo pogarszającą się sytuację finansową osób starszych, jako coraz bardziej palący problem społeczny. Duża grupa seniorów która znajduje się w coraz trudniejszej sytuacji finansowej, jest jednocześnie „niewidoczna” dla systemu pomocowego ze względu na mocno zawyżone kryteria, nie adekwatne do rosnących kosztów życia napędzanych przez postępującą inflację. Coraz bardziej zauważalna jest konieczność zabezpieczenia potrzeb związanych z usługami opiekuńczymi, ale także z ofertą czasu wolnego dla osób starszych, które często mieszkają samotnie i narzekają na brak kontaktu z innymi ludźmi, brak możliwości rozmowy.

W trakcie spotkań podnoszono również problem coraz wyższych odpłatności za część usług, a przez to ich niedostępność dla wielu osób starszych, których budżety domowe są mocno ograniczone. Jako problem wskazywane były również, zbyt duże i tym samym kosztowne w utrzymaniu lokale mieszkalne oraz braki wyposażenia przestrzeni publicznych w ławki wytchnieniowe czy opieracze.

---

⁴ Dość liczna grupa młodzieży uczącej się w szkołach ponadpodstawowych, dojeżdża do szkół z miejscowości położonych w powiecie kwidzyńskim, a nawet dalszych

Kluczowe problemy i potencjały

Do najważniejszych problemów obszaru rewitalizacji wynikających z procesów demograficznych należą:

1. wysoki poziom depopulacji;
2. postępujące starzenie demograficzne populacji;
3. słabe więzi łączące młodych ludzi z miejscem zamieszkania, duża liczba osób dojeżdżających;
4. degradacja przestrzeni publicznych i zabudowy mieszkaniowej (zwłaszcza komunalnej);
5. znaczący odsetek osób w wieku 65 lat i więcej wskazujących na nieustannie rosnące deficyty oferty wsparcia w zakresie opieki nad osobami starszymi;
6. niewystarczająca w stosunku do rosnących potrzeb oferta dla seniorów, zarówno w zakresie czasu wolnego (brak dostępnych, przyjaznych seniorom miejsc spotkań), jak i wsparcia w codziennym funkcjonowaniu;
7. wzrost wydatków publicznych na zapewnienie usług (głównie opiekuńczych i zdrowotnych) dla potrzeb rosnącej grupy osób starszych;
8. konieczność dostosowania infrastruktury społecznej do potrzeb zmieniającego się profilu użytkownika;
9. bariery przestrzenne utrudniające lub uniemożliwiające dostęp do przestrzeni i usług osobom z ograniczeniami w poruszaniu się, w tym osobom starszym.

Do kluczowych potencjałów należy zaliczyć:

1. dobre praktyki w zakresie oferty dla osób starszych (np. kulturalnej, edukacyjnej, rozwijającej zainteresowania itp.) oraz działań na rzecz osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i ich nieformalnych opiekunów (działania NGO, MOPS);
2. duża liczba mieszkańców w wieku emerytalnym przywiązanych do miejsca zamieszkania i dysponujących czasem wolnym, chcących angażować się w różne inicjatywy o charakterze sąsiedzkim i społecznym;
3. znaczna liczba dużych mieszkań (zamieszkiwanych przez samotne osoby), możliwa do wykorzystania przez rodziny z małymi dziećmi poprzez zamianę lokali;
4. istniejące zasoby budowlane jako potencjał do lokalizacji nowych usług, miejsc spotkań na potrzeby wszystkich grup wiekowych.

II.1.2. Ryzyko wykluczenia społecznego z powodu bezrobocia

Badanie zjawiska bezrobocia jest obowiązkowym (wynikającym z ustawy o rewitalizacji) wskaźnikiem, który podlega analizie przy wyznaczaniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Liczba bezrobotnych w Mieście Kwidzyn systematycznie spada od wielu lat. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy na 31 grudnia 2021 r. zarejestrowanych było 806 bezrobotnych mieszkańców Kwidzyna, tj. 4,8% wszystkich mieszkańców miasta w wieku produkcyjnym (w 2014 r. było to 1 485 osób). Obecnie poziom bezrobocia nie stanowi zatem istotnego problemu.

Zjawisko to dotyczy głównie osób, które nie chcą podjąć pracy, z określonych powodów nie mogą podjąć pracy lub zostały dotknięte skutkami i konsekwencjami pandemii COVID-19 czy nasilającego się kryzysu energetycznego. W sytuacji wzrostu zapotrzebowania na pracowników, w rejestrach pozostały głównie osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy – w 2022 r. stanowiły one większość bezrobotnych Kwidzyna. W tej grupie największy udział mieli długotrwale bezrobotni (blisko 54% ogółu bezrobotnych).

Z uwagi na charakter bezrobocia (naturalne), należy raczej monitorować zjawisko i analizować możliwości współwystępowania innych czynników kryzysowych w granicach obszaru rewitalizacji, niż podejmować intensywne próby obniżania jego poziomu. Odrębnym problemem jest to, jak długo poziom bezrobocia utrzyma się na tak niskim poziomie z uwagi na występujące po sobie negatywne zjawiska o charakterze globalnym: pandemia COVID-19, wojna w Ukrainie, kryzys energetyczny. Choć obecnie nie jest możliwe dokładne oszacowanie ich wpływu na rynek pracy, negatywne skutki gospodarcze są jednak nieuniknione. Nie jest jasne, czy będzie to jedynie chwilowa reakcja i rynek stosunkowo szybko odzyska równowagę, czy też jest to początek większego, długofalowego kryzysu. Okolicznością łagodzącą może być bardzo niski poziom bezrobocia w momencie rozpoczęcia kryzysu, należy jednak pamiętać, iż ryzyko spadku koniunktury, a w konsekwencji popytu na pracę, a następnie zwolnień i wzrostu bezrobocia, jest wysokie. Interwencja rewitalizacyjna musi uwzględniać te aspekty i, zważywszy na dynamikę zmian, uwzględniać możliwość elastycznego reagowania na aktualne potrzeby w tym zakresie.

Wraz ze spadkiem liczby bezrobotnych w mieście, zmniejsza się również liczba osób pozostających bez pracy powyżej dwunastu miesięcy (w Kwidzynie w latach 2014-2021 z 607 do 371 osób).

Przy niewielkiej stopie bezrobocia, wyzwaniem jest nie tyle samo obniżanie jego poziomu, lecz aktywizacja zawodowa osób będących w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, do których należą m.in. długotrwale bezrobotni, a także pomoc w uzyskaniu lepszej jakości zatrudnienia, tak aby przeciwdziałać zjawisku tzw. ubogich pracujących. Problemem jest zwłaszcza bezrobocie długotrwale, stanowiące istotny czynnik wykluczenia społecznego.

Analiza ilościowa

Na obszarze rewitalizacji na koniec 2021 r. bez pracy pozostawały 194 osoby, co stanowiło 8,38% osób w wieku produkcyjnym. Spośród osób wykazywanych w rejestrach Urzędu Pracy jako bezrobotne 90 pozostawało bez pracy ponad 12 miesięcy. Na obszarze rewitalizacji odnotowano 110 osób długotrwale bezrobotnych. Pomimo, iż liczba tych osób od 2014 r. spadła o 14, to wciąż wskazuje na strukturalny problem zjawiska bezrobocia na tym obszarze.

Największa liczba bezrobotnych zamieszkuje takie ulice jak: 15 Sierpnia, Batalionów Chłopskich, Braterstwa Narodów, Chopina, Grudziądzką, Piłsudskiego, Kopernika, Kościuszki i Słowiańską (10 i więcej osób). Łącznie osoby bezrobotne zamieszkujące te ulice stanowią 78% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych z obszaru rewitalizacji.

Geografia rozkładu miejsca zamieszkania osób długotrwale bezrobotnych jest skorelowana z miejscem zamieszkania bezrobotnych ogółem. Największa liczba osób bezrobotnych długotrwale zamieszkuje takie ulice jak: 15 Sierpnia, Braterstwa Narodów, Chopina, Grudziądzką, Kościuszki i Słowiańską (10 i więcej osób). Łącznie osoby długotrwale bezrobotne zamieszkujące te ulice stanowią 66% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych z obszaru rewitalizacji.

Analiza jakościowa

W trakcie warsztatów diagnostycznych, respondenci zasadniczo nie wskazywali braku miejsc pracy jako pierwszoplanowego problemu zarówno w odniesieniu do obszaru rewitalizacji, jak i całego Kwidzyna. Jako większy i bardziej dotkliwy problem wskazywano na brak rąk do pracy, brak wypełnienia oferty w usługach, zwłaszcza np. w tzw. rzadkich zawodach usługowych i rzemieślniczych, jak szewc, krawiec, zegarmistrz itp.

Pomimo istnienia kilku dużych pracodawców (po Zakładach Celulozowo-Papierniczych było IP Kwidzyn sp. z o.o. obecnie MM), nie tylko młodzi ludzie, ale także osoby czynne zawodowo i seniorzy wskazywali na brak pracy adekwatnej do oczekiwań osób młodych, wchodzących na rynek pracy; zwłaszcza takich którzy zdobyli wykształcenie specjalistyczne w dużych ośrodkach i chcieliby powrócić do swojego rodzinnego miasta. Jest to według uczestników warsztatów główna przyczyna depopulacji gminy.

Jednocześnie uczestnicy warsztatów wskazywali na duży potencjał dla rozwoju biznesu, a zatem tworzenia nowych miejsc pracy. Wskazywano przy tym zwłaszcza na zauważalną liczbę wolnych lokali, dostępnych na obszarze rewitalizacji, adekwatnych do prowadzenia działalności usługowej, usługowo – handlowej lub handlowej. Uczestnicy warsztatów dość zgodnie zauważali, że istniejące lokale usługowe, zwłaszcza o charakterze gastronomicznym, bardzo często nie są w stanie obsłużyć wszystkich chętnych klientów, tworzą się kolejki oczekujących, często konieczne jest rezerwowanie stolika nawet z kilkudniowym wyprzedzeniem. Prawdopodobnie czynnikiem powstrzymującym rozwój usług, zwłaszcza gastronomii są konsekwencje pandemii COVID-19, w trakcie której usługodawcy dość powszechnie tracili klientów, nie mieli możliwości prowadzenia działalności przy jednoczesnej konieczności płacenia czynszów w dotychczasowej wysokości. Warto

zauważyć, że oferta wolnych lokali dotyczy zarówno lokali w nowych zasobach, jak i w budynkach starych.

W trakcie warsztatów diagnostycznych z pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (MOPS), wskazano, że istotnym problemem jest również brak chęci części osób pobierających świadczenia do uniezależnienia się od pomocy społecznej. Problemy w największym stopniu dotyczą osób pochodzących ze środowisk patologicznych, dotkniętych uzależnieniami (najczęściej alkohol, narkotyki). Dość powszechne w tych środowiskach jest zjawisko dziedziczenia negatywnych postaw, co prowadzi do systemowego zjawiska dziedziczenia bezradności.

Przedstawiciele MOPS i organizacji pozarządowych wskazywali, że aktywizacja społeczna i zawodowa takich osób i środowisk jest niezwykle trudna i najczęściej kończy się bardzo nikłymi rezultatami. W dość zgodnej ocenie uzyskanie pożądanego efektu wymaga wdrożenia ponadstandardowych działań, które w pierwszej kolejności powinny być nakierowane na przerwanie błędnego koła dziedziczenia negatywnych postaw zwłaszcza przez dzieci i młodzież pochodzące z tych środowisk.

Jednocześnie wpływ osób uzależnionych, dotkniętych wyuczoną bezradnością na najbliższe otoczenie (rodzinę, wspólnotę mieszkańców) jest wyjątkowo niekorzystny. W tym przypadku bardzo negatywny wpływ ma już sama obecność osób reprezentujących taką postawę w społeczności lokalnej, nawet jeśli ich liczba jest relatywnie niewielka. Pracownicy MOPS zwracali również uwagę na problem koncentracji rodzin/osób z różnego rodzaju dysfunkcjami w niektórych lokalizacjach (najczęściej zasób komunalny w złym stanie technicznym i użytkowym). Taka koncentracja wpływa na utrwalanie się problemów i dodatkowo utrudnia aktywizację społeczną i zawodową członków tych rodzin.

Kluczowe problemy i potencjały

Do najważniejszych problemów obszaru rewitalizacji w zakresie bezrobocia należy zaliczyć:

1. brak miejsc pracy dostosowanych do oczekiwań mieszkańców miasta (zarówno pod względem: zróżnicowania oferty, oczekiwań osób z nowoczesnym wykształceniem oraz poziomu wynagrodzeń), zwłaszcza osób młodych, dobrze wykształconych, wchodzących na rynek pracy;
2. znacząco wyższy niż średnia miejska poziom bezrobocia na obszarze rewitalizacji, zwłaszcza w odniesieniu do osób długotrwale bezrobotnych;
3. w części strukturalny charakter zjawiska bezrobocia⁵;
4. pozostawanie w rejestrach osób najgłębiej wykluczonych, najbardziej oddalonych od rynku pracy, których aktywizacja zawodowa jest niezwykle trudna;
5. czynniki makroekonomiczne mogące wpłynąć na zasadniczą zmianę sytuacji w części rynku pracy (szczególnie usługi, handel i gastronomia) oraz zwiększenie poziomu bezrobocia w tych branżach;
6. niewielka dywersyfikacja pracodawców i branż, co w przypadku kryzysu w jednej z branż dominujących powoduje duże ryzyko skokowego wzrostu bezrobocia, a tym samym zwiększa ryzyko negatywnych skutków społecznych;

⁵ Rodzaj bezrobocia, które występuje, gdy umiejętności, wiedza i poziom wykształcenia bezrobotnych nie odpowiadają potrzebom rynku.

7. postępujące zjawisko dziedziczenia bezradności.

Do kluczowych potencjałów należy zaliczyć:

1. znacząco niższe niż średnia krajowa wartości wskaźnika stopy bezrobocia w latach 2019-2021;
2. aktywni przedsiębiorcy działający w obszarze centrum miasta, w tym na obszarze rewitalizacji, chcący rozwijać swój biznes i dbający o utrzymanie miejsc pracy;
3. potencjał gminy umożliwiający rozwój istniejących oraz lokalizację nowych przedsiębiorstw, a tym samym tworzenie nowych miejsc pracy;
4. duża liczba lokalizacji w których można rozpocząć i prowadzić działalność gospodarczą;
5. znacząca liczba lokali usługowych w atrakcyjnych lokalizacjach obszaru rewitalizacji;
6. duża liczba osób cyklicznie przyjeżdżających na obszar rewitalizacji w celach edukacyjnych i zarobkowych.

II.1.3. Ryzyko wykluczenia społecznego z powodu ubóstwa

Zjawisko ubóstwa jest wskaźnikiem obowiązkowym (wynikającym z ustawy o rewitalizacji) podlegającym analizie przy wyznaczaniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

W latach 2015-2021 w Kwidzynie (podobnie jak w regionie i całym kraju) obserwowano spadek liczby osób objętych pomocą społeczną. W 2015 r. ze świadczeń w ramach pomocy społecznej korzystało 1 887 mieszkańców miasta, podczas gdy w 2021 r. już tylko 1 361. O ile liczba osób, wobec których świadczona jest pomoc zmniejszyła się, o tyle o prawie 100% wzrosła średnia kwota świadczeń przypadającą na osobę.

Wspomniany na wstępie spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej, podobnie jak spadek liczby bezrobotnych, nie oznacza poprawy sytuacji w jednakowym stopniu na terenie całego miasta. Aktualnym problemem pozostaje znaczne zróżnicowanie wewnętrzne problemów społecznych. O ile w mieście generalnie spada liczba beneficjentów MOPS (w 11 na 15 jednostek urbanistycznych), o tyle na obszarze rewitalizacji ich liczba pozostaje wciąż na wysokim poziomie.

Analiza pokazuje, że zła sytuacja materialna, niekoniecznie związana z bezrobociem (które w okresie 2015-2021 systematycznie spadało), ale np. z relatywnie niskimi dochodami (zjawisko ubóstwa pracujących), stanowi istotny problem społeczny. Z danych na poziomie wewnątrzgminnym wynika, że choć sytuacja w analizowanym zakresie poprawiła się, to nie zmieniła się lokalizacja miejsc koncentracji ubóstwa. Należy podkreślić, iż nie świadczy to o błędnie prowadzonym procesie rewitalizacji, lecz raczej o trwałości tego typu problemów społecznych. Ubóstwo często jest dziedziczone, a towarzyszą mu nierzadko niska aktywność edukacyjna i zawodowa, niezaradność życiowa czy uzależnienie od alkoholu. Efekty podejmowanych działań mogą być zatem widoczne dopiero w dłuższej perspektywie. Oznacza to konieczność kontynuowania procesu rewitalizacji i dalszego wsparcia mieszkańców obszaru rewitalizacji znajdujących się w trudnej sytuacji, a także tych, którzy wyprowadzili się poza obszar, lecz wciąż wymagają pomocy.

Analiza ilościowa

Na koniec 2021 r. na obszarze rewitalizacji beneficjentami pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej było 450 osób. Liczba osób objętych wsparciem MOPS w obszarze rewitalizacji spadła o 35 osób od 2014 r. Obszar rewitalizacji to rejon miasta o największej liczbie osób objętych pomocą społeczną, a liczba beneficjentów MOPS jest na tym obszarze niemal taka, jak łącznie w pozostałych trzech jednostkach urbanistycznych o najwyższych wartościach wskaźnika (jednostki I, D, A).

Największa liczba beneficjentów pomocy MOPS zamieszkuje takie ulice jak: 15 Sierpnia, Batalionów Chłopskich, Braterstwa Narodów, Chopina, Grudziądzką, Górną, Piłsudskiego, Kopernika, Kościuszki, Słowiańską, Wiślaną oraz Zamkową Górę. Dostrzegalna jest silna korelacja miejsca koncentracji osób bezrobotnych oraz beneficjentów pomocy MOPS na obszarze rewitalizacji.

W 2022 r. na obszarze rewitalizacji największą liczbę osób objęto wsparciem z powodu ubóstwa (221 osób). 158 osób ubiegało się o pomoc z MOPS ze względu na pozostawanie bez pracy a 157 osób wskazało jako powód wsparcia niepełnosprawność. Ostatnią większą grupę stanowią osoby, które korzystają z pomocy z uwagi na długotrwałą lub ciężką chorobę (117 osób).

Istotnym uwarunkowaniem jest również duża grupa osób wspierana z tytułu bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, co często wynika z wielodzietności (ponad 160 wskazań).

Analiza jakościowa

Uczestnicy warsztatów diagnostycznych, zwłaszcza środowiska seniorskie i pracownicy MOPS, zwracali uwagę na lawinowo pogarszającą się sytuację finansową osób starszych, zwłaszcza w perspektywie szybko narastającej inflacji przy jednoczesnym braku waloryzacji świadczeń emerytalnych, rentowych oraz wszelkich zasiłków etc. W tej grupie społecznej coraz więcej osób żyje na granicy ubóstwa. Osoby te w zasadniczej większości posiadają wprawdzie świadczenia emerytalne, ale po uregulowaniu stałych opłat, opłaceniu kosztów leczenia, zostaje im niewiele. Znacznie ogranicza to ich możliwości korzystania z wielu usług komercyjnych. Istotnym problemem jest brak możliwości uniezależnienia się zwłaszcza tej grupy osób od pomocy społecznej. Powyższe dotyczy zwłaszcza osób starszych, gdyż w ich przypadku jeśli są dotknięci problemami ubóstwa, to nie są w stanie znacząco zmienić swojej sytuacji własnymi działaniami, a sytuacja ubóstwa w której się znaleźli wynika z malejącej siły nabywczej posiadanych świadczeń emerytalnych. Poza tym, problemy ubóstwa w największym stopniu dotyczą osób pochodzących ze środowisk patologicznych, dotkniętych uzależnieniami. Dość powszechne w tych środowiskach jest zjawisko dziedziczenia negatywnych postaw, co prowadzi do systemowego zjawiska dziedziczenia biedy.

Pracownicy MOPS zwrócili uwagę na często spotykane zjawisko koncentracji środowisk patologicznych odnotowywane w centrum miasta w najbardziej zaniedbanych zasobach komunalnych.

Kluczowe problemy i potencjały

Najważniejsze problemy w zakresie ubóstwa to:

1. niska siła nabywcza mieszkańców, zwłaszcza seniorów warunkowana niskimi dochodami;
2. występowanie coraz większej liczby osób, dla których źródłem ubóstwa nie jest brak pracy lecz zbyt niskie dochody, niepokrywające rosnących kosztów życia, z perspektywą dalszego zwiększania się ich liczby w sytuacji kryzysu gospodarczego;
3. rosnąca liczba seniorów, wśród której pojawia się coraz większa grupa osób w trudnej sytuacji finansowej, która głównie z uwagi na inflacyjny spadek poziomu dochodów, nie może być wsparta przez MOPS, a z uwagi na ponoszone koszty i pozostający dochód rozporządzalny wchodzi w strefę ubóstwa;
4. zwiększająca się liczba rodzin emerytów i rencistów korzystających z pomocy społecznej;
5. konieczność zabezpieczenia różnego rodzaju usług publicznych (bezpłatnych) dla coraz większej liczby osób starszych, którym niskie dochody nie pozwalają na korzystanie z komercyjnej oferty czasu wolnego, usług opiekuńczych, zdrowotnych itp.;
6. wzrost udziału osób pobierających świadczenia w sposób długotrwały, co bardzo utrudnia aktywizację społeczną i zawodową, a w przypadku seniorów nie ma racji bytu;
7. postępujące zjawisko dziedziczenia ubóstwa.

Do kluczowych potencjałów należy zaliczyć:

1. doświadczenie pracowników MOPS oraz organizacje pozarządowe wspierające osoby ubogie;
2. wciąż stosunkowo niewielka liczba osób wymagająca wsparcia, pozwalająca na pracę indywidualną;
3. wskazywana przez uczestników warsztatów możliwość tworzenia samopomocy w środowiskach seniorskich i sąsiedzkich;
4. możliwości tworzenia i rozwoju wolontariatu, zwłaszcza w środowiskach młodzieży i wśród samych seniorów;
5. możliwość tworzenia spółdzielni socjalnych dla i przez środowiska senioralne i inne grupy osób wykluczonych pod różnymi względami.

II.1.4. Zagrożenia bezpieczeństwa

Wszelkie rodzaje przestępczości i zagrożenia bezpieczeństwa, zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, znajdują się w grupie negatywnych zjawisk społecznych podlegających analizie w ramach diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

W latach 2015-2022 na terenie miasta popełniono 2 481 przestępstw. Wskaźnik średniej liczby zgłoszonych przestępstw na km² wyniósł 14,4. Najczęściej odnotowywane były kradzieże mienia (średnio 90,4/rok), kradzieże z włamaniem (średnio 77,5/rok) oraz uszkodzenie mienia (średnio 67,75/rok).

Dane Policji w Kwidzynie wskazują na zmniejszającą się liczbę rozpoczynanych procedur Niebieskiej Karty w mieście (w 2021 r. 47 kart, tj. o blisko 100% mniej niż w 2015 r.). Jednocześnie w latach 2015-2021 aż czterokrotnie wzrosła liczba odnotowanych przestępstw przeciwko rodzinie.

Ponadprzeciętna liczba przestępstw występuje w najgęściej zaludnionych jednostkach, co może po części wynikać z większej anonimowości dokonujących czynów zabronionych.

Zagadnieniem trudnym do zwymiarowania, a ważnym, jest subiektywne poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. Epidemia COVID-19, wojna w Ukrainie oraz najwyższa od ćwierć wieku inflacja, a także narastający kryzys energetyczny i gospodarczy niewątpliwie wpływają na indywidualne poczucie bezpieczeństwa. Na skutek tych wydarzeń pogarsza się sytuacja finansowa całego społeczeństwa, ale najbardziej dotkliwie dotyka najsłabsze i najmniej zarabiające grupy społeczne.

Nie jest możliwe przewidzenie liczby osób, które mogą stracić pracę, ani jak długo odczuwalne będą negatywne skutki gospodarcze wskazanych zjawisk. Nie jest wykluczone, że osoby o słabszej kondycji psychicznej mogą przyplącić tę sytuację problemami w zakresie zdrowia psychicznego, m.in. w postaci uzależnień i/lub depresji. Występujące zagrożenia stanowią zatem także potencjalne zagrożenie wzrostu liczby rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami, zwiększeniem liczby odnotowanych przypadków przemocy w rodzinach itp.

Analiza ilościowa

Obszar rewitalizacji z racji pełnionej funkcji (centrum miasta) charakteryzuje się wysoką liczbą odnotowywanych przestępstw. W okresie od 2015 r. do połowy 2022 r. w granicach tego obszaru popełniono blisko 670 przestępstw. W obszarze rewitalizacji liczba stwierdzonych przestępstw od 2014 r. znacząco wzrosła (prawie trzykrotnie).

Najwięcej odnotowuje się kradzieży mienia. Łącznie w omawianym okresie odnotowano 244 przestępstwa. Najwięcej kradzieży odnotowano na takich ulicach jak: Kopernika, Konopnickiej, Kościuszki, Braterstwa Narodów, Chopina, Piłsudskiego oraz Grudziądzkiej. Na dwóch pierwszych zauważalny jest niewielki, ale jednak trend wzrostowy liczby kradzieży mienia.

Drugim najczęściej odnotowywanym przestępstwem na obszarze rewitalizacji jest uszkodzenie mienia. Łącznie w omawianym okresie na obszarze rewitalizacji odnotowano 142 przestępstwa. Najwięcej uszkodzeń mienia odnotowano na takich ulicach jak: Kościuszki, Kopernika, Braterstwa Narodów, Piłsudskiego, Chopina oraz Grudziądzkiej.

Ostatnim z najczęściej stwierdzanym przestępstwem jest kradzież z włamaniem. W okresie objętym analizą stwierdzono 112 przestępstw. Najczęściej dokonywano kradzieży z włamaniem na takich ulicach jak: Kopernika, Braterstwa Narodów, Grudziądzkiej, Kościuszki, Chopina oraz Wiślanej.

W granicach obszaru rewitalizacji nie odnotowano dużej liczby bójek lub pobić (18 w analizowanym okresie), jednak należy zwrócić uwagę na dużą koncentrację tych zdarzeń na ulicy Kościuszki (8). Pozytywnym faktem jest brak tego typu zdarzeń w latach 2020-2021, choć może być to efekt obostrzeń pandemicznych.

Najwięcej wypadków drogowych odnotowano w analizowanym okresie na ulicy Grunwaldzkiej (14 w analizowanym okresie), a następnie Braterstwa Narodów (8). Na ulicach tych każdego roku ma miejsce tego typu zdarzenie.

Ujawnione przestępstwa narkotykowe najczęściej odnotowuje się na takich ulicach jak: Kościuszki (8 w analizowanym okresie), Kopernika (7), Grudziądzkiej (5) oraz Piłsudskiego (5). W granicach obszaru w analizowanym okresie łącznie stwierdzono 49 tego typu przestępstw, na 201 ujawnionych w mieście (24%).

W latach 2015-2022 przestępstwa popełnione przez nieletnich odnotowano w granicach obszaru rewitalizacji 42 razy. Obszar ten charakteryzuje się największą koncentracją tego typu przestępstw w mieście (36%). Najczęściej nieletni popełniają przestępstwa na takich ulicach jak: Kopernika (6), Konopnickiej (5), Kościuszki (5), Braterstwa Narodów (4) oraz Piłsudskiego (4).

Wciąż na podobnym poziomie utrzymuje się w granicach obszaru rewitalizacji liczba wszczynanych procedur Niebieskiej Karty (średnio 11 rocznie) i jest ona zdecydowanie wyższa od wartości odnotowywanych w pozostałych jednostkach urbanistycznych.

W 2022 r. 63 osoby otrzymały wsparcie z MOPS z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych a 42 osoby otrzymały wsparcie z uwagi na problem z uzależnieniem od alkoholu.

Wysoka jest również liczba odnotowywanych w latach 2015-2022 przestępstw przeciwko rodzinie (27 przypadków). Ich liczba utrzymuje się na podobnym poziomie od trzech lat.

Analiza jakościowa

W wypowiedziach niemal wszystkich grup społecznych uczestniczących w warsztatach diagnostycznych potwierdzenie znajdują wyniki analizy wskaźnikowej, wskazujące na ponadprzeciętny poziom problemów związanych z wykroczeniami i przestępczością na obszarze rewitalizacji. Najczęściej zgłaszano problem publicznego picia alkoholu

(zarówno przez osoby dorosłe, jak i młodzież), w zaułkach, bramach, klatkach schodowych czy na skwerach, szczególnie w okolicach sklepów oferujących alkohol.

W ślad za tym postępuje dewastacja przestrzeni publicznych i półprywatnych na niemal całym obszarze rewitalizacji. Obserwowane jest częste zaśmiecanie przestrzeni publicznych a także załatwianie potrzeb fizjologicznych w okolicy miejsc libacji alkoholowych.

W konsekwencji pogarszającej się sytuacji ekonomicznej zauważalny staje się problem kradzieży i włamań, szczególnie do sklepów z alkoholem, a także kradzieże sklepowe.

Poważnym problemem jest pojawianie się dealerów narkotykowych w przestrzeniach publicznych, w sąsiedztwie domu towarowego i przy szkołach. Istotnym problem stanowią również wandalizm niszczący elewacje (graficiarze oraz grupy pseudokibiców).

Podczas spotkań z organizacjami pozarządowymi pracującymi z młodzieżą wskazywano na palącą potrzebę jak najszybszego dotarcia do nastolatków pochodzących z rodzin z problemami wychowawczymi, zaniedbujących naukę, pijących alkohol, korzystających z innych substancji psychoaktywnych, mających na koncie pierwsze zatargi z prawem.

W trakcie rozmów, przedstawiciele różnych grup mieszkańców zwracali uwagę na zbyt wolne interwencje straży gminnej i Policji, pomimo dokonywanych zgłoszeń. Powyższe dotyczy zwłaszcza zanieczyszczania i niszczenia przestrzeni publicznych i mienia publicznego, picia alkoholu w miejscach publicznych, wybryków chuligańskich, a także sprzedaży narkotyków i innych używek.

Zarówno mieszkańcy, jak i przedstawiciele straży miejskiej oraz Policji zwracali uwagę na brak wystarczającego monitoringu wizyjnego w części przestrzeni publicznych Starego Miasta, zwłaszcza na jego obrzeżach. Zwracano uwagę że wszędzie tam, gdzie pojawia się monitoring, przestępczość ulega znaczącemu obniżeniu i wzrasta poczucie bezpieczeństwa. Uczestniczący zwracali także uwagę na problem zarządzania systemami monitorującymi.

Problemem jest również brak oświetlenia niektórych ulic, zaułków, przejść dla pieszych lub niewystarczające natężenie tego oświetlenia (niewidoczni piesi). Zwłaszcza młode osoby wskazywały na problem występowanie stref niebezpiecznych. Znaczącym symptomem tego stanu rzeczy jest konieczność „opracowywania” przez osoby młode bezpiecznej trasy ze szkoły do domu, uzależnionej od pory dnia, pogody czy pory roku tak, aby ominąć miejsca gromadzenia się chuligańskich grup pseudokibiców.

Problem jest brak wydzielonych na obszarze rewitalizacji stref ruchu dla poszczególnych uczestników ruchu (pieszych, rolkarzy, rowerzystów czy deskorolkarzy). Uczestniczący w spotkaniach mieszkańcy wskazywali, że zagrożenie wynika nie tyle z natężenia ruchu, co z prędkości przemieszczających się przez centrum samochodów.

Zwracano uwagę na wąskie i często nierówne chodniki, co jest szczególnie uciążliwe dla osób o szczególnych potrzebach (seniorzy, młodzi z dziećmi, osoby z niepełnosprawnościami).

Obok dość częstego postulatu poprawy oświetlenia i bezpieczeństwa przejść dla pieszych, wskazywano również na potrzebę modernizacji niektórych skrzyżowań, np. poprzez budowę

rond mających na celu uspokojenie ruchu, zwłaszcza na skrzyżowaniach ze słabą widocznością.

Policja odnotowuje również rosnącą liczbę przypadków wyłudzeń pieniędzy od seniorów metodą „na wnuczka” lub podobnymi sposobami oraz konflikty „parkingowe”, często występujące pomiędzy „starymi” i „nowymi” mieszkańcami czy „młodszyimi” i „starszymi” kierowcami („ja tu zawsze parkowałem”).

Kluczowe problemy i potencjały

Najważniejsze zidentyfikowane problemy w zakresie bezpieczeństwa to:

1. rosnący problem dewastowania przestrzeni publicznych;
2. wzrastająca liczba osób spożywających napoje alkoholowe w miejscach publicznych;
3. rosnący problem narkotykowy wśród młodzieży, sprzedaż narkotyków pod szkołami;
4. kradzieże i włamania, w tym kradzieże sklepowe;
5. brak szybkiej reakcji służb porządkowych na grupy chuligańskie, kibolskie, graficiarzy oraz wszelkie widoczne patologie i zgłaszane przestępstwa;
6. preferencja dla ruchu samochodowego względem ruchu pieszego, rowerowego czy rolkarzy a w konsekwencji duże zagrożenia bezpieczeństwa niezmotoryzowanych uczestników ruchu;
7. brak rozdzielania różnych uczestników ruchu drogowego (piesi, rowerzyści);
8. brak monitoringu wizyjnego w wielu miejscach publicznych;
9. brak oświetlenia przejść i przestrzeni publicznych lub/niewystarczające natężenie tego oświetlenia skutkujące ryzykiem potrażeń.

Do kluczowych potencjałów należy zaliczyć:

1. możliwość prowadzenia szeregu działań poprawiających bezpieczeństwo bez konieczności angażowania znacznych środków finansowych (reorganizacja ruchu, wprowadzanie ulic jednokierunkowych);
2. doświadczone NGOs pracujące z młodzieżą, możliwość wprowadzenie na ulice miasta osób przeszkolonych i przygotowanych do animowania tzw. „trudnej młodzieży” (streetworking);
3. chęć mieszkańców do włączania się w akcje porządkowania, przeprojektowywania i poprawy estetyki przestrzeni publicznych.

II.1.5. Osoby ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności

Szeroko rozumiana dostępność, zgodnie przepisami ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zbiegu z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, stanowi jedno ze zjawisk podlegających analizie w ramach diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji i ma na celu doprowadzenie do „równouprawnienia” w przestrzeniach publicznych osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności.

Zgodnie z ustawą o dostępności osoba ze szczególnymi potrzebami to osoba, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przewyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami. Przez dostępność rozumie się natomiast dostępność architektoniczną, cyfrową oraz informacyjno-komunikacyjną (...), będącą wynikiem uwzględnienia uniwersalnego projektowania albo zastosowania racjonalnego usprawnienia (art. 2 pkt 2 i 3 ustawy o dostępności).

Precyzyjną definicję proponuje program rządowy Dostępność Plus 2018-2025⁶, zgodnie z którym dostępność to właściwość środowiska (przestrzeni fizycznej, rzeczywistości cyfrowej, systemów informacyjno-komunikacyjnych, produktów, usług), która pozwala osobom z trudnościami funkcjonalnymi (fizycznymi, poznawczymi) na korzystanie z niego na zasadzie równości z innymi. Katalog osób ze szczególnymi potrzebami wskazany w tym Programie jest bardzo szeroki i obejmuje:

1. osoby poruszające się przy pomocy sprzętu wspomagającego (kul, balkoników, protez, wózków inwalidzkich itp.);
2. osoby z uszkodzonym narządem słuchu lub wzroku;
3. osoby z trudnościami manualnymi i poznawczymi (np. po udarze, cierpiący na chorobę Alzheimera);
4. osoby starsze i osłabione chorobami, słabsze fizycznie, o ograniczonej sprawności;
5. kobiety w ciąży;
6. osoby z małymi dziećmi, w tym z wózkami dziecięcymi;
7. osoby z ciężkim lub nieporęcznym bagażem.

Są to zatem wszystkie osoby o trwałych lub czasowych ograniczeniach w mobilności lub percepcji (nie tylko osoby starsze czy z niepełnosprawnościami). Ograniczenia takie, według autorów Programu *Dostępność Plus 2018-2025*, mogą dotyczyć nawet 30% społeczeństwa.

Katalog dostępnych, obiektywnych i weryfikowalnych mierników, pozwalających na zidentyfikowanie liczby osób ze szczególnymi potrzebami w szerokim rozumieniu ustawy o dostępności, jest ograniczony, zwłaszcza na poziomie wewnątrzgminnym. Celem objęcia analizą jak najszerszej grupy osób o szczególnych potrzebach zamieszkujących obszar rewitalizacji przeanalizowano liczbę osób w wieku 60 lat i więcej, liczbę dzieci w wieku 3 lat i poniżej oraz liczbę osób, którym przyznano świadczenia na podstawie ustawy o pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

⁶ Dostępność Plus 2018-2025, Warszawa, lipiec 2018

Uzasadnieniem dla użycia wskaźnika identyfikującego koncentrację osób starszych jest fakt, iż w miarę upływu lat zmniejsza się sprawność zarówno narządów zmysłu, jak i ruchu, co wpływa na samodzielność w codziennym funkcjonowaniu, w tym w przemieszczaniu się. Według badań GUS⁷ ponad 13% osób dorosłych ma trudności w przejściu 500 m bez użycia specjalnych pomocy i urządzeń (laski, kuli, balkoniku), z tego prawie co trzecia osoba stwierdziła, że przejdzie ten dystans, ale z dużą trudnością, a kolejne 2% nie było w stanie tego zrobić. Problemy z samodzielnym przejściem na odległość 500 m dotyczyły najczęściej osób siedemdziesięcioletnich i starszych. W tej grupie wiekowej mniejsze lub większe problemy z przemieszczaniem się miała co druga osoba siedemdziesięcioletnia i prawie ¾ osób najstarszych (80 lat lub więcej). Kłopoty z samodzielnym wejściem i zejściem ze schodów (na pierwsze piętro i bez żadnej pomocy) miała blisko co siódma osoba dorosła, ale już co trzecia osoba sześćdziesięcioletnia, co druga z grupy siedemdziesięciolatek i prawie 80% najstarszych seniorów. Pogarszająca się wraz z wiekiem kondycja zdrowotna skutkuje również wyższym udziałem osób z niepełnosprawnościami wśród starszych grup wiekowych niż w ogóle ludności.

W analizie wykorzystany został wskaźnik liczby dzieci w wieku 3 lat i poniżej ponieważ bariery, które doświadczają w poruszaniu się osoby z małymi dziećmi, w tym z wózkami dziecięcymi, są po części tożsame z barierami, jakich doświadczają osoby poruszające się przy pomocy sprzętu wspomagającego (kul, balkoników, protez, wózków inwalidzkich itp.) czy osoby z ciężkim lub nieporęcznym bagażem.

Kolejną grupą społeczną, która może doświadczać różnego rodzaju trudności w przemieszczaniu się są osoby z niepełnosprawnościami. Z uwagi na brak danych pozwalających na oszacowanie w układzie jednostek urbanistycznych Kwidzyna liczby osób posiadających orzeczenie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Malborku lub liczby osób z orzeczoną niepełnosprawnością ruchową lub liczby osób objętych pomocą społeczną z tytułu niepełnosprawności, posłużono się informacją o liczbie osób, którym przyznano świadczenia na podstawie ustawy o pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności lub długotrwałej i ciężkiej choroby. Na koniec 2022 r. liczba osób, które otrzymywała wsparcie z tytułu niepełnosprawności wyniosła 157 (trzeci najczęściej wskazywany powód wsparcia), a osób wskazujących jako powód wsparcia długotrwałą i ciężką chorobę było 117 (czwarty najczęściej wskazywany powód wsparcia).

Z uwagi na utrzymujący się od kilku lat trend (nie tylko w Kwidzynie, ale również w całym kraju) dotyczący wzrostu udziału korzystających z pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność i długotrwałą lub ciężką chorobę⁸), można przyjąć, iż znacząca część beneficjentów MOPS w Kwidzynie to osoby korzystające z tego wsparcia właśnie ze względu na zły stan zdrowia, który może być źródłem różnego rodzaju ograniczeń w poruszaniu się lub doświadczaniu rzeczywistości.

⁷ Stan zdrowia ludności Polski 2014, GUS, Warszawa 2015

⁸ https://stat.gov.pl/files/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5487/14/8/1/zasieg_ubostwa_ekonomicznego_w_polsce_w_2020_roku.pdf

Analiza ilościowa

Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji w wieku 60 lat i więcej na koniec 2021 r. wyniosła 1 240 osób i obejmowała ponad 25,8% wszystkich mieszkańców obszaru. Liczba dzieci do lat 3 była stosunkowo niska i w 2022 r. wynosiła 170. Bez wątpienia jest to grupa mniej liczna niż seniorzy, jednak jeśli dodać do niej opiekunów dzieci, wówczas liczba osób o szczególnych potrzebach w zakresie dostępności wzrośnie o kolejne 340 osób.

Analizując sytuację osób o szczególnych potrzebach w zakresie dostępności należy zwrócić uwagę na zróżnicowaną topografię obszaru rewitalizacji, który opada ze wschodu na zachód. Różnica wysokości między częścią zachodnią a wschodnią jest stosunkowo duża i wynosi blisko 60 m. Stosunkowo największe wyzwanie stanowi skarpa położona w zachodniej części obszaru rewitalizacji w sąsiedztwie Starego Miasta.

Rysunek 4. Mapa hipsometryczna obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie NMT z serwisu geoportal.gov.pl

Zespoły mieszkaniowe zabudowy wielorodzinnej położone są w kilku miejscach. Największe wyzwania z punktu widzenia osób o szczególnych potrzebach występuje w zespole położonym w obszarze ulic: Targowa, Górna, Gdańska. Różnica wzniesień wynosić może nawet 20 m na odcinku 100 metrów. Liczne bariery architektoniczne (w tym schody przed wejściami do budynków mieszkalnych i obiektów handlowo-usługowych oraz brak wind w większości bloków wielorodzinnych), mogą znacząco utrudniać przemieszczanie się osobom o szczególnych potrzebach.

Na koniec czerwca 2022 r. na obszarze rewitalizacji w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych, których według Bazy Danych Obiektów Topograficznych jest 230 działają, zaledwie 12 wind (dane Urzędu Dozoru Technicznego). Udział osób o szczególnych potrzebach (osoby w wieku do lat 3 oraz powyżej 60), mieszkających w budynkach wielorodzinnych i mających do dyspozycji windę wyniósł zatem zaledwie 2,27%. Wskaźnik ten byłby jeszcze niższy, gdyby uwzględnić opiekunów dzieci do lat 3 oraz osoby z niepełnosprawnościami niebędące seniorami i ich opiekunów.

Oznacza, to że większość osób o szczególnych potrzebach musi zmagać się z wyzwaniami, jakie niosą bariery architektoniczne. Biorąc pod uwagę wzrastający odsetek osób w wieku poprodukcyjnym oraz problemy z mobilnością osób starszych, uwarunkowanie to stanowi jedno z najpoważniejszych wyzwań w zakresie społecznym i technicznym, także przy planowaniu interwencji rewitalizacyjnej. Zaniechanie działań na rzecz ograniczania barier architektonicznych będzie rodzić szereg negatywnych konsekwencji społecznych.

Analiza jakościowa

W ramach sporządzania pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji, zgodnie z zaleceniami ewaluacyjnymi, przeprowadzono szereg rozmów i wywiadów mających na celu identyfikację wszelkich istniejących barier utrudniających osobom z ograniczeniami w mobilności lub percepcji korzystanie z produktów, usług i przestrzeni, a tym samym samodzielne i niezależne funkcjonowanie.

Uczestnicy warsztatów diagnostycznych, zwłaszcza seniorzy, zwracali uwagę na bariery szczególnie uciążliwe dla osób z ograniczeniami ruchowymi, często niezauważalne dla innych osób. Dotyczą one zarówno przestrzeni publicznych, jak i barier architektonicznych utrudniających lub uniemożliwiających dostęp do części obiektów i usług. Problemem są wszelkie schody przed wejściami do budynków mieszkalnych i obiektów handlowo-usługowych. Osobom z ograniczeniami ruchowymi doskwiera również brak wind w budynkach mieszkalnych.

Zarówno osoby młodsze, jak i starsze podnosiły kwestię zbyt wąskich i bardzo nierównych przejść dla pieszych, wysokich krawężników i chodników, które stanowią barierę nie tylko dla osób starszych oraz w różnym stopniu dotkniętych niepełnosprawnościami, ale także np. dla rodziców z wózkami dziecięcymi. Wymienione zniszczenia i brak wydzielonych pasów ruchu stanowią też niebezpieczeństwo dla innych użytkowników przestrzeni publicznych: rolkarzy i deskorolkarzy.

Barierę stanowią nie tylko wysokie krawężniki, ale także wykonane w latach ubiegłych udogodnienia w postaci miejscowych obniżek krawężników przy przejściach dla pieszych, które ze względu na zużycie posadzki ulicznej i lokalne zapadanie się nawierzchni i podmycia wodami opadowymi, stanowią często również niebezpieczeństwo i utrudniają dostępność dla osób z ograniczeniami ruchowymi w takim samym stopniu jak zwykły nieobniżony krawężnik.

Uciążliwość poszczególnych barier jest różna, ale ich cechą wspólną jest utrudnienie lub brak możliwości swobodnego przemieszczania się osób z wózkiem lub na wózku oraz innych osób z czasowymi lub stałymi ograniczeniami w poruszaniu się, w tym osób starszych.

Kwestie te kilkakrotnie były podnoszone podczas spotkań z mieszkańcami. Seniorzy zwracali szczególną uwagę na utrudniający im przebywanie „na mieście” brak dostępnych toalet publicznych, ławek wytchnieniowych czy opieraczy. Uczestnicy spotkań powszechnie zwracali uwagę na brak ławek, potrzebnych zwłaszcza osobom starszym czy innym osobom, dla których przejście na drugi koniec ulicy, do sklepu, apteki, urzędu czy ośrodka zdrowia, stanowi duży wysiłek i dlatego potrzebują oni miejsc dla krótkiego odpoczynku.

Wskazano na konieczność systemowego dopracowania ciągłości udogodnień dla osób z ograniczeniami ruchowymi. Wszystko po to by uniknąć sytuacji, w której np. w budynku jest winda, ale bariery występujące przed budynkiem uniemożliwiają dostanie się do niego. Często zdarza się, że autobus jest dostosowany do potrzeb osób poruszających się na wózku, ale sam przystanek już nie, ze względu na nierówności, pochyłość, zbyt wąskie przejście, etc.

Na obszarze rewitalizacji powszechny jest brak udogodnień nie tylko dla osób z ograniczeniami ruchowymi, ale także dla innych grup wymagających ułatwień, np. osób słabowidzących i niewidomych.

Osobną kwestię stanowią budynki mieszkalne, zwłaszcza komunalne które w większości nie są przystosowane do użytkowania przez osoby z ograniczeniami ruchowymi. Najpoważniejszym problemem jest brak wind, który znacząco utrudnia lub wręcz uniemożliwia osobom o ograniczonej sprawności wyjście, np. po zakupy czy do lekarza. W miejscach, gdzie taka sytuacja występuje, pojawia się coraz większe zapotrzebowanie na usługi wsparcia osób starszych w codziennym funkcjonowaniu.

Problemy z wyjściem z mieszkania i poruszaniem się po mieście sprawiają, że część seniorów pozostaje de facto zamknięta w swoich w domach. Biorąc pod uwagę wysoką średnią wieku mieszkańców oraz duży odsetek osób o szczególnych potrzebach w zakresie dostępności, a także wzrost oczekiwań w zakresie standardu zamieszkania, problem ten stanowi ogromne wyzwanie. Jego rozwiązanie nie jest łatwe – instalacja wind wymaga bowiem kosztownych inwestycji, a następnie partycypowania w kosztach eksploatacji powstałej infrastruktury.

Kluczowe problemy i potencjały

Do najważniejszych problemów osób ze szczególnymi problemami należy zaliczyć:

1. brak systemowych rozwiązań, które umożliwiłyby identyfikowanie oraz wspieranie osób najbardziej niesamodzielnych, a przez to wykluczonych;
2. ograniczony dostęp do infrastruktury dedykowanej seniorom w sąsiedztwie miejsca zamieszkania (kluby seniora, dzienne domy pobytu);
3. liczne bariery przestrzenne i architektoniczne utrudniające osobom ze szczególnymi potrzebami przemieszczanie się po mieście (w poziomie i pionie);
4. brak wind w budynkach wielorodzinnych;
5. infrastruktura komunikacyjna niedostosowana do potrzeb osób z ograniczeniami w poruszaniu się (wąskie i nierówne chodniki, brak lub zbyt strome podjazdy itp.);
6. niedostępność poszczególnych fragmentów obszaru rewitalizacji dla osób z ograniczeniami ruchowymi, w tym osób starszych ze względu na bariery przestrzenne oraz architektoniczne;

7. brak ławek, dających możliwość odpoczynku osobom starszym przemieszczającym się między miejscem zamieszkania a obiektami i miejscami usługowymi;
8. brak systemowego podejścia do zapewniania dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami (brak ciągłości rozwiązań).

Do kluczowych potencjałów należy zaliczyć:

1. małe zróżnicowanie wysokości na obszarze rewitalizacji, co stanowi potencjał łatwiejszej poprawy sytuacji osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie poruszania, za wyjątkiem zachodniej części obszaru (skarpa);
2. duży potencjał przestrzeni publicznych, pozwalający na lokalizację wielu niezbędnych ułatwień i udogodnień dla osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie poruszania i przemieszczania;
3. duży potencjał sieci ulicznej Starego Miasta pozwalający na poprawę bezpieczeństwa poprzez systemową zmianę organizacji ruchu;
4. możliwości uspokojenia ruchu w najbardziej newralgicznych punktach Starego Miasta poprzez wprowadzenie systemu woonerf (strefa zamieszkania), rond;
5. duże możliwości wprowadzenia wyniesionych przejść dla pieszych zrównanych z chodnikiem;
6. wprowadzenie wydzielonych stref ruchu zaprojektowanych adekwatnych do potrzeb poszczególnych jego uczestników (piesi, rowerzyści, rolkarze, deskorolkarze, ruch kołowy);
7. stale lub okresowe (sezonowe) wyłączanie niektórych odcinków ulic z dostępności dla ruchu kołowego i przeznaczanie ich na pasaże piesze, przestrzenie handlowo – usługowe (ogródki gastronomiczne).

II.1.6. Problemy edukacyjne

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, niski poziom edukacji, stanowi jedną z bardzo istotnych przesłanek do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Należy jednak podkreślić, iż na podstawie tych wskaźników nie można wprost wnioskować o poziomie nauczania w rozumieniu jakości pracy poszczególnych szkół. Świadczą one raczej o liczbie dzieci przejawiających trudności w edukacji, a problemy te często związane są także z czynnikami pozaszkolnymi, np. sytuacją domową.

Uczniowie kwidzyńskich szkół uzyskują średnio dobre wyniki w nauce. Z informacji Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku na temat wyników egzaminu ósmoklasisty w 2022 r. wynika, iż średnie wyniki uczniów szkół podstawowych w Kwidzynie były wyższe od średniej dla województwa. Do egzaminu z języka polskiego oraz matematyki przystąpiło 531 uczniów, średnia wyniosła 62,7%, przy średniej dla województwa na poziomie 56,4%. Egzamin z matematyki zdawało w 2022 r. 531 uczniów, a średni wynik jaki osiągnęli, 58,8%, był wyższy od średniej dla regionu, która wyniosła 52,5%. Na 530 uczniów zdających egzamin z języka obcego, średni wynik również był powyżej średniej dla regionu i wyniósł 64,4%.

Z uwagi na fakt, iż dane dotyczące wyników egzaminów dostępne są w układzie obwodów szkolnych, aby uzyskać informacje w podziale na przyjęte jednostki referencyjne, zastosowano następującą procedurę: w pierwszej kolejności zidentyfikowano obwody

szkolne z wynikiem gorszym niż średnia dla miasta (obszary kryzysowe), a następnie przeniesiono wyniki na poziom jednostek urbanistycznych, przy założeniu, że dana jednostka może zostać uznana za kryzysową, jeśli co najmniej 75% punktów adresowych znajduje się w obszarze kryzysowym.

Wśród jednostek o wyższej od średniej dla miasta wartości wskaźników kryzysowych w zakresie edukacji znajduje się również obszar rewitalizacji. W obszarze rewitalizacji odnotowywane są niskie wyniki egzaminu na zakończenie szkoły podstawowej (egzamin ośmioklasisty z lat 2020/2021 oraz 2021/2022), z uwagi na likwidację gimnazjów, nie było możliwości porównania wyników egzaminów w czasie. Słabe wyniki na zakończenie gimnazjów oraz szkoły podstawowej wskazują jednak na trwały problem. Źródło problemów może być związane z miejscem zamieszkania, co potwierdza poprawność wyznaczenia obszaru i jego aktualność.

W kontekście epidemii COVID-19, o ile można założyć, że szkoły w Kwidzynie mają w miarę podobne możliwości technologiczne i zasoby kadrowe dla prowadzenia edukacji zdalnej, to otwartym pozostaje pytanie, jak sytuacja, w której nauka odbywała się wyłącznie w warunkach domowych, wpłynęła na osiągnięcia edukacyjne poszczególnych uczniów. Nasuwa się wniosek, że bardziej narażeni na skutki braku pełnego wsparcia pedagogicznego są uczniowie będący w niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej. Praktyka pokazała, że przy braku stacjonarnej formy nauczania część z nich wyłączyła się z systemu szkolnego, ze wszystkimi tego konsekwencjami.

Analiza ilościowa

Bezpośrednio w granicach obszaru rewitalizacji nie ma szkół podstawowych. Na obszarze rewitalizacji obowiązkiem szkolnym objętych było w 2022 r. 471 uczniów.

Większość obszaru rewitalizacji obejmuje obwód Szkoły Podstawowej nr 4, jedynie południowo wschodnie tereny przynależą do obwodu Szkoły Podstawowej nr 5. Szkoła Podstawowa nr 4 im. Adama Mickiewicza w Kwidzynie położona jest przy ulicy Warszawskiej 13 w bezpośrednim sąsiedztwie granic obszaru rewitalizacji. Szkoła Podstawowa nr 5 im. Zjednoczonej Europy przy ulicy Hallera 4 i bezpośrednio graniczy z obszarem rewitalizacji.

Średni ogólny wynik egzaminu na koniec szkoły podstawowej w latach 2021-2022 kształtował się w obszarze rewitalizacji następująco:

1. z języka polskiego 62,0 % (średnia dla miasta 63,27%),
2. z matematyki 51,44% (średnia dla miasta 53,13%),
3. z języka obcego 63,79% (średnia dla miasta 64,32%).

W kontekście epidemii COVID-19, o ile można założyć, że szkoły w Kwidzynie mają w miarę podobne możliwości technologiczne i zasoby kadrowe dla prowadzenia edukacji zdalnej, to otwarte pozostaje pytanie, jak sytuacja, w której nauka odbywała się wyłącznie w warunkach domowych, wpłynęła na osiągnięcia edukacyjne poszczególnych uczniów. Nasuwa się wniosek, że bardziej narażeni na skutki braku pełnego wsparcia pedagogicznego byli uczniowie będący w niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej. Obserwowano, że przy braku stacjonarnej formy nauczania część z nich wyłączyła się

z systemu szkolnego, z wszystkimi tego konsekwencjami. Należy mieć również na uwadze, że część uczniów dojeżdża do szkół z gmin sąsiadujących z Kwidzynem, gdzie infrastruktura teleinformatyczna nie jest tak dobrze rozwinięta, co wpływa na ograniczenie możliwości uczestniczenia w edukacji zdalnej. Czynniki te zapewne istotnie wpłynęły na wyniki osiągnięte przez dzieci w ostatnich latach.

Analiza jakościowa

Z przeprowadzonych wywiadów wynika, że największe problemy wychowawcze odnotowywane są wśród starszych roczników, szczególnie wśród młodzieży kontynuujących edukację w szkołach ponadpodstawowych i zawodowych.

Uczniowie zgłaszali problem braku dostatecznego bezpieczeństwa przy szkołach, jak również na występowanie stref niebezpiecznych w ich drodze z domu do szkoły, czy w przestrzeniach publicznych zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji.

Zarówno nauczyciele, jak i rodzice zwracali uwagę na problemy z dostępem do psychologa i psychiatry. Nierzadkim zjawiskiem w szkole jest przemoc. Obserwuje się również rosnący problem narkotykowy wśród młodzieży (obecność dealerów narkotykowych w okolicach szkół).

Uczestnicy spotkań zwracali również uwagę na przeważającą wśród młodzieży niechęć do prospołecznych aktywności. Jednocześnie odczuwany jest deficyt młodych lokalnych liderów, którzy byliby w stanie zainspirować dzieci i młodzież do pozytywnych działań w wymiarze indywidualnym i społecznym.

Szczególnie palący dla uczniów szkół ponadpodstawowych jest brak miejsc umożliwiających nieskrępowane spotkanie i rozwój różnorodnych hobby. Chodzi zarówno o miejsca lub przestrzenie „otwarte” na różne aktywności, jak i z formami delikatnej animacji, jednak bez konieczności uczestniczenia w zajęciach animowanych jako warunku obligatoryjnego przebywania w takich miejscach. Ponadto brakuje miejsca (miejsca), w którym (których) można w miarę spokojnie i komfortowo poczekać na transport do miejsca zamieszkania (uczniowie zamiejscowi) gdyż szkoły średnie nie prowadzą świetlic.

Kluczowe problemy i potencjały

Główne zdiagnozowane problemy w zakresie edukacji:

1. mała liczba interesujących zajęć pozalekcyjnych;
2. problemy w zakresie komunikacji i współpracy na linii szkoła – rodzice, szczególnie z rodzicami dzieci przejawiającymi trudności edukacyjno-wychowawcze;
3. brak osób animujących młodzież z trudnościami edukacyjno-wychowawczymi;
4. utrudniony dostęp do psychologa;
5. znacząca skala zjawiska przemocy zwłaszcza poza szkołą;
6. zagrożenie ze strony dealerów narkotykowych;
7. brak ciekawej dla młodych osób oferty zajęć poza szkołą rozwijających różnorodne zainteresowania;
8. brak miejsc i zajęć pozwalających budować lokalną tożsamość;
9. brak miejsc spotkań i rozwoju aktywności dla młodzieży.

Główne zdiagnozowane potencjały w zakresie edukacji:

1. dobra dostępność do szkół podstawowych;
2. dobra infrastruktura szkół;
3. potencjał terenów i obiektów, które mogą być zaadaptowane na potrzeby stworzenia miejsc spotkań, rozwoju osobistego dzieci i młodzieży;
4. możliwość stworzenia miejsc pozwalających młodzieży na wyrażanie siebie, muzykowanie (w rodzaju „hyde park”);
5. możliwość realizacji programów edukacyjno-społecznych mających na celu animowanie pozaszkolnej aktywności dzieci i młodzieży (edukacyjnej, sportowej, rozwijającej zainteresowania) w oparciu o zewnętrzne środki pomocowe.

II.1.7. Uczestnictwo w życiu publicznym i kapitał społeczny

Jednym z mierników poziomu uczestnictwa w życiu publicznym jest frekwencja w wyborach. W ostatnich poprzedzających badanie wyborach samorządowych (w 2018 r.) frekwencja w I turze wyborów burmistrza Kwidzyna wyniosła 49,9%. Wskaźnikiem tym posłużono się do zidentyfikowania obszarów miasta z niskim poziomem uczestnictwa w życiu publicznym.

Z uwagi na fakt, iż dane dotyczące frekwencji w wyborach samorządowych dostępne są w ramach obwodów wyborczych, aby uzyskać informacje w podziale na przyjęte jednostki referencyjne, zastosowano następującą procedurę: w pierwszej kolejności zidentyfikowano obwody wyborcze z frekwencją poniżej średniej dla miasta (obszary kryzysowe), a następnie przeniesiono wyniki na poziom jednostek urbanistycznych, przy założeniu, że dana jednostka może zostać uznana za kryzysową, jeśli co najmniej 75% punktów adresowych znajduje się w obszarze kryzysowym.

Wśród jednostek urbanistycznych o wartości wskaźnika gorszej od średniej dla miasta znalazł się również jednostka urbanistyczna H – Stare Miasto, w granicach której wyznaczono obszar rewitalizacji, co potwierdza poprawność wyznaczenia obszaru i jego aktualność.

Tak jak w innych obszarach tematycznych, także w tym przypadku mamy do czynienia z niepewnością związaną z pytaniem: czy i jak pandemia COVID-19, wojna w Ukrainie czy zarysowujący się kryzys energetyczny i gospodarczy wpłyną będą na postawy społeczne. Z jednej strony trudne sytuacje stanowią szansę na wzmocnienie relacji międzyludzkich (zjednoczenie wobec zagrożenia czy wspólnych wartości), z drugiej – niosą ryzyko skupienia na sobie i osłabienia wrażliwości społecznej, szczególnie w przypadku poważnych długofalowych skutków społeczno-gospodarczych.

Analiza ilościowa

Uczestnictwo w życiu publicznym

Generalnie poziom zaangażowania mieszkańców w sprawy miasta należy ocenić jako niski. Wyraża się to zarówno brakiem chęci uczestnictwa w spotkaniach konsultacyjnych, jak i brakiem zainteresowania udziałem w gremiach przedstawicielskich, takich jak np. Komitet Rewitalizacji. W granicach obszaru rewitalizacji odnotowano niższą od średniej dla miasta frekwencję w wyborach samorządowych (39,74%).

Generalnie nisko zaangażowanie mieszkańców obszaru rewitalizacji w sprawy lokalne i kryzys gremiów przedstawicielskich na poziomie lokalnym potwierdzają wnioski ze spotkań z mieszkańcami oraz liderami społeczno-gospodarczymi.

Kapitał społeczny

Wśród licznych zarejestrowanych organizacji pozarządowych w mieście (ponad 200 wskazanych w bazie portalu organizacji pozarządowych w 2022 r.) aktywnie współpracuje z miastem zaledwie 23⁹. Dominują organizacje zajmujące się promowaniem i organizacją zajęć sportowych (ponad 3,5 mln zł dotacji¹⁰), ekologią oraz ochroną dziedzictwa przyrodniczego (1,5 mln zł dotacji), kulturą, sztuką, ochroną dóbr kultury i dziedzictwa narodowego (nieco ponad 1 mln zł dotacji) oraz przeciwdziałaniu uzależnień (0,8 mln zł dotacji).

Co istotne dla procesu rewitalizacji miasto nie udzielało w latach 2019-2021 dotacji organizacjom pozarządowym ze sfery rewitalizacji – integracji społecznej. Być może wynikało to z faktu realizacji dużego projektu społecznego w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji finansowanego ze środków Unii Europejskiej.

Warto zwrócić uwagę, że miasto Kwidzyn poza finansowym wsparciem prowadzi również współpracę pozafinansową z organizacjami pozarządowymi. W 2021 r. oddano organizacjom pozarządowym w najem 28 lokali użytkowych o łącznej powierzchni 2 585,29 m².

Na podstawie Zarządzenia Burmistrza Miasta Kwidzyna¹¹ określono preferencyjną wartość najmu lokali użytkowych dla organizacji pozarządowych wynoszącą 1,43 zł za 1 m² – rocznie, nie mniej niż 30,00 zł rocznie.

Zestawienia i statystyki nie oddają rzeczywistej sytuacji, z tego względu niezwykle cenne są opinie i spostrzeżenia, które przekazane zostały w trakcie spotkań mapujących problemy dotyczące obszaru rewitalizacji przedstawione poniżej.

⁹ W 2021 r. Miasto Kwidzyn przeprowadziło 6 postępowań konkursowych na realizację zadań publicznych. 23 organizacje pozarządowe złożyły 42 oferty. Zawarto łącznie 29 umów. W trybie pozakonkursowych zawarto 2 umowy.

¹⁰ Wysokość udzielonych dotacji organizacjom pozarządowym w latach 2019 -2021 r. z podziałem na sferę zadań publicznych. Sprawozdanie z realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami ustawowo uprawnionymi do prowadzenia działalności pożytku publicznego w roku 2021

¹¹ Zarządzenie Nr 138/2019 Burmistrza Miasta Kwidzyna z dnia 24 października 2019 r. w sprawie ustalenia stawek czynszu za wydzierżawianie, zmienionym Zarządzeniem Nr 253/2020 Burmistrza Miasta Kwidzyna z dnia 12 listopada 2020r. wynajmowanie nieruchomości stanowiących własność Miasta Kwidzyna.

Analiza jakościowa

Na obszarze rewitalizacji, przy ul. Kościuszki 54, w dawnym budynku dworca kolejowego będącym obecnie siedzibą Biblioteki Miejsko-Powiatowej (BMP) w Kwidzynie, w ramach I etapu działań rewitalizacyjnych utworzono „MultiCentrum”. Jego celem jest zapoznanie dzieci, młodzieży i dorosłych ze światem technologii. To interaktywne centrum nauki służące wzbogacaniu wiedzy oraz oferujące szeroki zakres działań i doświadczeń dotyczących wielu tematów, połączonych z zaawansowanymi i najnowszymi technologiami informatycznymi. „MultiCentrum” ma pomagać dzieciom i młodzieży w poznawaniu nowych technologii, które będą używane przez nie w przyszłości. Jego celem jest wzbogacenie wiedzy uzyskanej w szkołach oraz rozwijanie myślenia i kreatywności, oferując różnorodność interaktywnych środowisk nauczania, w szerokim zakresie tematów, takich jak: nauki ścisłe i techniczne, projektowanie graficzne, muzyka cyfrowa, robotyka, technologie komputerowe i wiele więcej. Program nauczania „MultiCentrum” obejmuje kursy i ćwiczenia odpowiednie dla różnych grup wiekowych (zarówno dla dzieci, jak i dla dorosłych) oferuje pięć pasjonujących modułów nauczania¹².

Gospodarzem budynku dawnego dworca jest Biblioteka Miejsko-Powiatowa, która jest samorządową instytucją kultury. W ramach prowadzonej działalności powstała tzw. biblioteka hybrydowa - łącząca tradycyjne formy działalności (udostępnianie zbiorów, udzielanie informacji, działalność kulturalna i edukacyjna) z nowymi technologiami (digitalizacja zbiorów, wirtualizacja usług bibliotecznych, wspomniane już „Multicentrum”), gdzie obie wymienione formy mają za zadanie ze sobą współgrać i wzajemnie się uzupełniać. Biblioteka realizuje założenie wpisujące się w socjologiczną koncepcję Ray’a Oldenburg’a, jako „trzecie miejsce”, która zakłada istnienie obok domu (pierwsze miejsce), pracy (drugie miejsce), także „trzeciego miejsca” przeznaczonego do spędzania wolnego czasu. Miejsce to powinno stanowić przestrzeń do aktywnych działań, służące kreowaniu wartości kulturowych i społecznych. W założeniu Biblioteka jest „otwarta” – zapraszająca do współdziałania, partycypacji w działaniach, wykraczających poza biblioteczne mury. Misją placówki jest zaspokajanie potrzeb lokalnego środowiska w zakresie udostępniania wiedzy, kultury, informacji (w tym w oparciu o nowe technologie) i zbiorów bibliotecznych, dbałość o dobrą jakość oferowanych produktów (aktualny i wartościowy księgozbiór, wysoki poziom kulturalnych imprez bibliotecznych) i usług (podlegająca ciągłemu kształceniu kadra pracowników merytorycznych), promocja książki i czytelnictwa, kształtowanie i utrwalanie regionalnej kultury i tradycji poprzez organizowanie wystaw, konkursów literackich i spotkań autorskich i innych form popularyzowania wiedzy, kształtowanie modelu społeczeństwa obywatelskiego poprzez inicjowanie w oparciu o placówki biblioteczne samoorganizacji grup aktywnych i kreatywnych mieszkańców.

W trakcie konsultacji zwłaszcza z młodzieżą szkół ponadpodstawowych pojawiały się jednak głosy, że pomimo różnorodności zajęć, ich formuła jest zbyt zamknięta, przez co nie jest atrakcyjna dla części młodzieży. Pomimo istnienia takiego miejsca uczniowie szkół ponadpodstawowych podkreślali brak miejsc umożliwiających nieskrępowane spotkanie. Chodzi zarówno o miejsca lub przestrzenie „otwarte” na różne aktywność, jak i z formami

¹² Więcej na temat oferty programowej: <https://multicentrumkwidzyn.pl/aktualnosci.html>

delikatnej animacji, jednak bez konieczności uczestniczenia w zajęciach jako warunku obligatoryjnego przebywania w takich miejscach.

Uczniowie wskazywali również na brak takiego miejsca (miejsc), w którym (których) można w miarę spokojnie i komfortowo poczekać na transport do miejsca zamieszkania (uczniowie zamiejscowi) - szkoły średnie nie prowadzą świetlic, pomimo że w BMP funkcjonuje również poczekalnia dworca która jest reklamowana jako nowoczesne miejsce, w którym można wypić kawę, zjeść posiłek i odpocząć, w trakcie oczekiwania na pociąg lub autobus¹³.

Mieszkańcy zgłaszali również uwagi na zbyt zamkniętą ofertę Muzeum Zamkowego, nieuwzględniającą potrzeb lokalnej społeczności. Jako kontrprzykład wskazywano formułę działalności Zamku Krzyżackiego w Gniewie (w dużej mierze opartą na komercyjnych warunkach).

Odnosząc się do sygnalizowanych wielokrotnie konieczności i potrzeby budowania kapitału społecznego – uczestnicy spotkań (wśród nich również przedstawiciele organizacji pozarządowych i MOPS) zauważyli, że na obszarze rewitalizacji działa kilka lokalnych organizacji pozarządowych, które starają się pomagać zarówno osobom starszym i chorym potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, jak i rodzinom oraz osobom ze środowisk patologicznych, zwłaszcza zaniedbanym żywieniowo, edukacyjnie, wychowawczo i opiekuńczo dzieciom z rodzin problemowych.

Podnoszony w trakcie spotkania z młodzieżą był zauważalny brak młodych osób chcących angażować się w pomoc potrzebującym.

Przedstawiciele NGO zwracali również uwagę na dotkliwy brak środków na wszelkie rodzaje organizowanej przez nich pomocy, w sytuacji galopującej inflacji, ubożenia społeczeństwa oraz nasilających się symptomów kryzysu społecznego z wyżej wymienionych powodów.

Kluczowe problemy i potencjały

Głównymi problemami w zakresie uczestnictwa w życiu publicznym i kapitału społecznego są:

1. brak szerokiej, otwartej i odpowiednio zróżnicowanej oferty kulturalnej, nie do końca atrakcyjna dla części młodzieży oferta Biblioteki Miejsko-Powiatowej w Kwidzynie i „MultiCentrum”;
2. niski udział seniorów w życiu kulturalnym, wynikający m.in. z braku adekwatnej oferty, ale także ograniczeń dostępności dla osób mających trudności w poruszaniu się);
3. niechęć części młodzieży do prospołecznych aktywności/ wolontariatu;
4. brak młodych lokalnych liderów, którzy byliby w stanie zainspirować dzieci i młodzież do pozytywnych działań w wymiarze indywidualnym i społecznym;
5. brak lokalnych animatorów życia społecznego, wychowawców (w rozumieniu pozaszkolnym) którzy katalizowaliby rozwój więzi społecznych, wpływaliby na postawy młodych ludzi, przekazywaliby wzorce osobowe, postawy patriotyczne, etc.;

¹³ Można również skorzystać z internetu, który jest dostępny na terenie całego budynku. Są również miejsca, w których można podładować swoje multimedia i oglądać telewizję lub poczytać prasę. Poczekalnia jest otwarta przez 7 dni w tygodniu w godzinach 6 – 22. Nadzór nad obiektem pełni ochrona.

6. brak lokalnych organizacji, które katalizowałyby rozwój więzi społecznych, postawy młodych ludzi, przekazywały wzorce obywatelskie, patriotyczne poprzez spotkania tematyczne, wolontariat;
7. brak pomysłu na animowanie aktywności wzmacniających więzi międzypokoleniowe i wzajemne zrozumienie;
8. niewystarczające wsparcie organizacji pozarządowych.

Do kluczowych potencjałów należy zaliczyć:

1. organizacje pozarządowe działające na rzecz osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (starszych oraz dzieci i młodzieży zwłaszcza pochodzących z rodzin patologicznych);
2. potencjał organizacyjny istniejących placówek kultury Biblioteki Miejsko-Powiatowej w Kwidzynie i „MultiCentrum” oraz Zamku w Kwidzynie (oddział Muzeum Zamkowego w Malborku);
3. potencjał terenów i obiektów, które mogą być zaadaptowane na potrzeby stworzenia miejsca (miejsc) spotkań, nakierowany na (nieskrepowany, choć kontrolowalny) rozwój postaw osobistych dzieci i młodzieży;
4. możliwość stworzenia miejsc pozwalających młodzieży na wyrażanie siebie, muzykowanie etc.;
5. możliwość realizacji programów edukacyjno-społecznych mających na celu animowanie pozaszkolnej aktywności dzieci i młodzieży (edukacyjnej, sportowej, rozwijającej zainteresowania) w oparciu o zewnętrzne środki pomocowe;
6. znaczna liczba młodzieży w wieku szkolnym, która ma potencjał aby zaangażować się w różnego rodzaju inicjatywy na rzecz lokalnej społeczności, kształtujące prospołeczną postawę, uczące samodzielności, budujące zaufanie do własnych umiejętności, wolontariat itp.

II.2. Analiza koncentracji negatywnych zjawisk gospodarczych

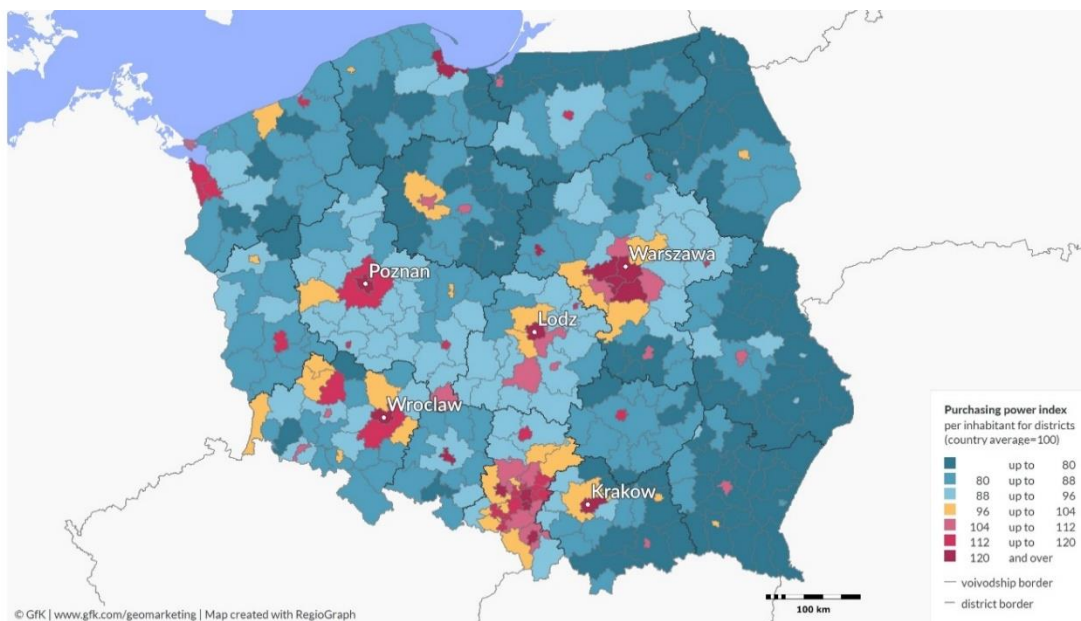
Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy o rewitalizacji, w ramach diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji konieczne jest dokonanie analizy negatywnych zjawisk gospodarczych, w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości i słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw.

Analiza ilościowa

W roku 2021 w całym Kwidzynie w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej zwanym REGON zarejestrowanych było 4 770 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 3 259 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 227 nowych podmiotów, a 172 podmioty zostały wyrejestrowane. W latach 2009-2021 najczęściej (374) podmiotów zarejestrowano w roku 2018, a najmniej (218) w 2016 r.

W tym samym okresie najczęściej (409) podmiotów wykreślono z REGON w 2011 r., najmniej (120) podmiotów wyrejestrowano w 2020 r. Wśród podmiotów posiadających osobowość prawną najczęściej (316) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując dane REGON pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najczęściej (4 580) jest mikroprzedsiębiorstw zatrudniających do 9 pracowników.

Analiza wykazuje, że miasto charakteryzuje się korzystną, dość zróżnicowaną strukturą podmiotów gospodarczych, z wciąż zauważalnym udziałem działalności przemysłowej, co nie stanowi reguły w miastach o podobnej wielkości. Zasadniczo należy uznać, że do 2021 r. miasto było w dobrej sytuacji gospodarczej, co oddają zarówno wskaźniki gospodarcze, jak i bardzo niski poziom bezrobocia.

Rysunek 5. Siła nabywcza w Polsce 2021 r.

Źródło: [GfK Polonia](https://www.gfk.com/geomarketing)

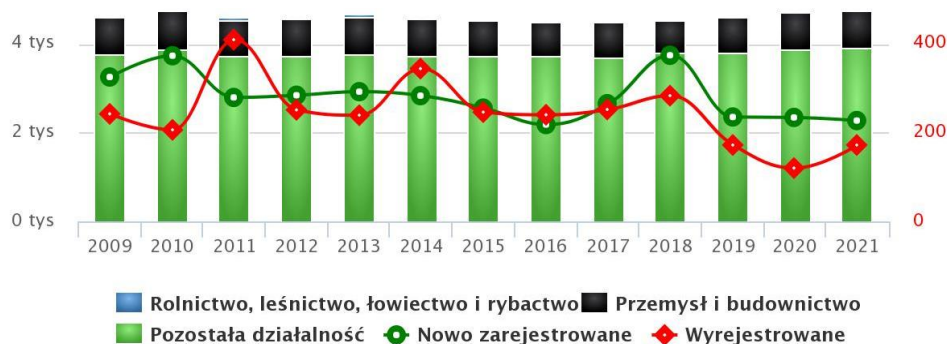
Wyjątkowo niski poziom bezrobocia w mieście kształtował się poniżej przyjmowanego w niektórych opracowaniach poziomu tzw. bezrobocia naturalnego. Również wskaźniki dotyczące przedsiębiorczości oraz kondycji lokalnych przedsiębiorstw, obserwowane do 2021 r. w skali całego miasta, nie wskazywały na symptomy kryzysu.

Dobłą sytuację gospodarczą miasta potwierdza także bardzo niska stopa bezrobocia (na koniec 2021 r. 4,8%). W badaniu GfK Polonia w 2019 r. powiat kwidzyński charakteryzuje się jednak niską siłą nabywczą (80-88% średniej krajowej). Stanowi to istotne uwarunkowanie dla prowadzenia działalności gospodarczej w obszarze rewitalizacji.

Stopień przedsiębiorczości

Choć, jak wynika z przedstawionych informacji, nie istnieją podstawy do przyjęcia tezy o niskim stopniu przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji, dla poprawności analiz zestawiono rozkład wskaźnika liczby firm jednoosobowych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Można założyć, że wskaźnik ten pokazuje jaką część populacji w wieku produkcyjnym była skłonna podjąć ryzyko i prowadzi własną działalność gospodarczą.

Na koniec 2018 r. wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji wynosiła 30 firm na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Dostrzegalna jest silna koncentracja podmiotów gospodarczych w centralnych obszarach miasta. W granicach obszaru rewitalizacji ulokowanych jest 28,5% wszystkich podmiotów gospodarczych działających w mieście. Działają tu 763 podmioty zatrudniające do 9 osób.

Rysunek 6. Podmioty gospodarki narodowej w Kwidzynie wpisane do REGON w latach 2009-2021

Źródło: [Polska w liczbach](#)

Mimo wysokiego poziomu przedsiębiorczości należy zauważyć gasnący w ostatnich latach trend wzrostowy w zakresie liczby otwieranych działalności gospodarczych, który może wskazywać na wyczerpywanie się prostego, ilościowego scenariusza rozwoju gospodarczego opartego o przyrost liczby nowych podmiotów gospodarczych.

Zmiana paradygmatu rozwojowego z ilościowego na jakościowy skutkować będzie koniecznością poszukiwania w mieście terenów wakatujących i wdrożenia koncepcji recyklingu miejskiego.

W dłuższej perspektywie istotny problemem może stać się spadek liczby małych podmiotów gospodarczych w obszarze handlu detalicznego, które nie będą w stanie konkurować z większymi i dobrze zorganizowanymi sieciami handlowymi. Stworzyć to może lukę rynkową utrudniając codzienne funkcjonowanie mieszkańców obszaru rewitalizacji, szczególnie seniorów (konieczność dojazdów po zakupy do większych obiektów).

Nie dostrzeżono też na obszarze rewitalizacji rozwiniętej tradycji handlu na targowiskach. W kontekście zmian demograficznych i starzenia się społeczności brak lokalnych targowisk, miejsc handlu w bezpośrednim sąsiedztwie miejsca zamieszkania będzie poważnym problemem.

Kondycja lokalnych przedsiębiorstw

Kondycję przedsiębiorstw ocenić jest niezwykle trudno. Nie istnieją ogólnodostępne dane, a te które są dostępne (dotyczące zawieszenia działalności czy wykreślenia z rejestru) nie do końca oddają rzeczywistość gospodarczą. Często są odzwierciedleniem sezonowości działań określonych branż czy prób optymalizacji podatkowej.

Analiza kontekstowa wykazała bardzo dobrą sytuację gospodarczą miasta. Okoliczności zmieniły się jednak istotnie, najpierw w wyniku pandemii COVID-19, następnie wojny w Ukrainie, a obecnie kryzysu energetycznego oraz gospodarczego przejawiającego się m.in. wysokim poziomem inflacji. Stabilne podstawy funkcjonowania podmiotów gospodarczych zostały naruszone. Firmy odczuwają presję płacową, rosną wykładniczo ich koszty funkcjonowania. Dynamikę zmian, jaka zachodzi w gospodarce, dobrze oddaje wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w poszczególnych branżach. O ile kryzys pandemiczny, choć gwałtowny został zażegnany, co obrazuje zdecydowana poprawa koniunktury w 2021 r., o tyle wojna w Ukrainie ponownie i trwale odwróciła trend. Od tego momentu odnotowywane jest jedynie coraz większe pogorszenie nastrojów przedsiębiorców w zakresie koniunktury gospodarczej.

Kondycja firm działających na rynkach globalnych nie jest na razie zagrożona. Szczególnie trudna sytuacja występuje jednak na rynku lokalnym. Obecny kryzys może być bardzo dotkliwy dla firm np. z branży gastronomicznej, usługowej czy handlowej (np. piekarnie, ciastkarnie), dla których wysoki poziom wzrostu cen energii może być trudny do skompensowania wzrostem cen produktów. Kwestia ta ma istotne znaczenie dla procesu rewitalizacji z uwagi na dużą liczbę podmiotów z tych branż zlokalizowanych w granicach obszaru rewitalizacji.

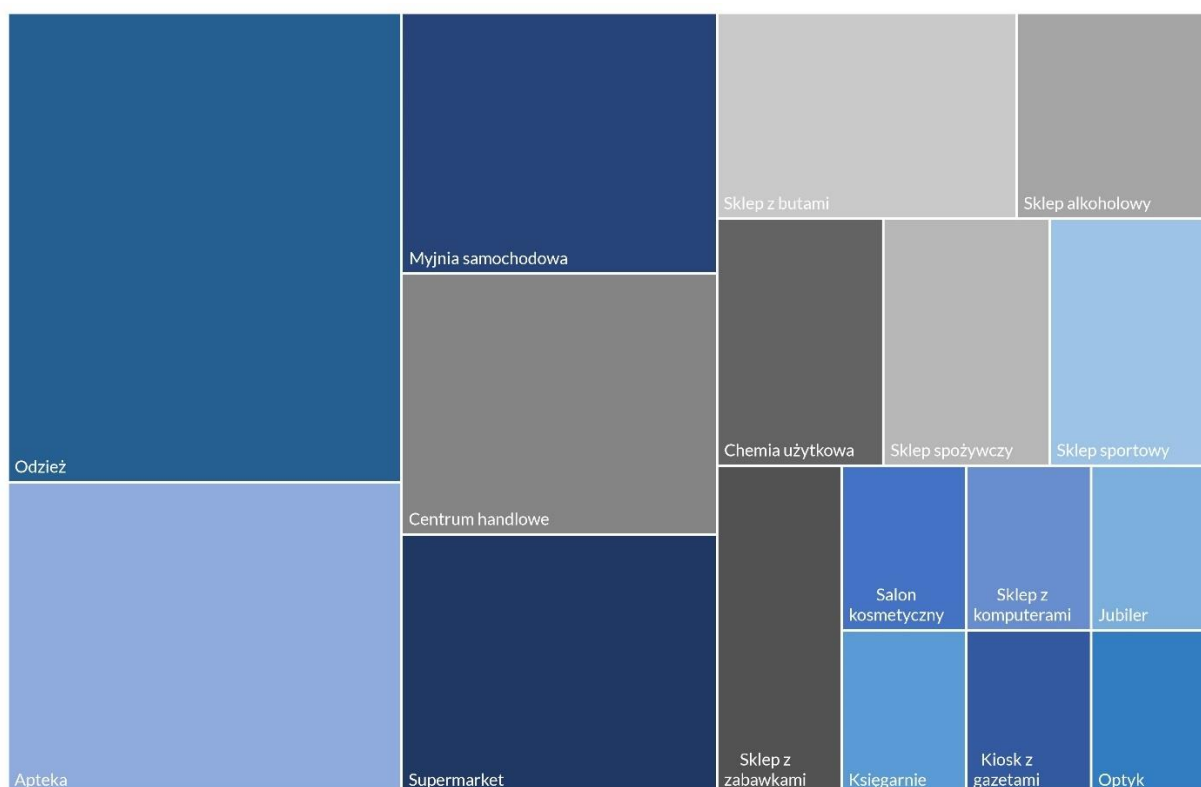
Chcąc ocenić skalę podmiotów, których dotyczyć mogą zjawiska kryzysowe zdecydowano się na analizę danych dotyczących lokalizacji tego typu podmiotów w granicach obszaru rewitalizacji. Z uwagi na konieczność wskazania miejsca wykonywania działalności gospodarczej (w CEIDG i REGON brak takich informacji) zdecydowano się bazować na bazie Open Street Map¹⁴. Dla każdej z klas obiektów przeprowadzono analizę

¹⁴ Informacje zatytułowane „Points of Interest”, obejmującej takie klasy obiektów jak: usługi gastronomiczne, handel, sektor finansowy (banki), atrakcje turystyczne (do tej klasy włączono trzy pozycje z innej grupy: teatry, nocne kluby, dyskoteki, kina).

statystyczną, której celem było wskazanie liczby obiektów i ich koncentracji w granicach obszaru rewitalizacji.

Zgodnie z bazą [Open Street Map](#) na obszarze rewitalizacji zlokalizowanych jest 13 podmiotów, które moglibyśmy sklasyfikować jako usługi gastronomiczne (restauracje, fast-food, bary, kawiarnie, puby). Zlokalizowana są w historycznym centrum miasta i korzystają z *genius loci* miejsca.

W granicach obszaru rewitalizacji zlokalizowanych jest 46 różnego typu obiektów handlowo-usługowych. Ich strukturę przedstawiono na rysunku poniżej.

Rysunek 7. Struktura podmiotów handlowo-usługowych zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowania własne na podstawie openstreetmap

Dominują sklepy z odzieżą (ponad 19,5% ogółu obiektów handlowych), supermarkety, sklepy spożywcze (13% podmiotów), apteki (13% podmiotów), myjnie samochodowe (8,7% podmiotów), centra handlowe (8,7%) oraz sklepy z obuwem (6,52%). Łącznie podmioty te stanowią ponad 69,5% wszystkich podmiotów handlowych zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji. Największa koncentracja tego typu obiektów występuje w zachodniej części obszaru rewitalizacji.

Pośrednio kondycję przedsiębiorstw można odczytać również poprzez poziom wskaźników bezrobocia oraz ogólnego klimatu koniunktury (analiza trendu). Choć w Polsce nie prowadzi się tego typu badań w ujęciu lokalnym (wybrane obszary miasta), niemniej wydaje się,

że wskaźnik bezrobocia publikowany dla miasta oraz ogólnokrajowy wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury oddaje sytuację poszczególnych branż również w skali lokalnej, przy przyjęciu założenia, że w mniejszych ośrodkach poziom kryzysu zawsze jest bardziej dotkliwy, a wrażliwość podmiotów gospodarczych na czynniki kryzysowe znacznie większa (mniejszy rynek, mniejsza siła nabywcza konsumentów).

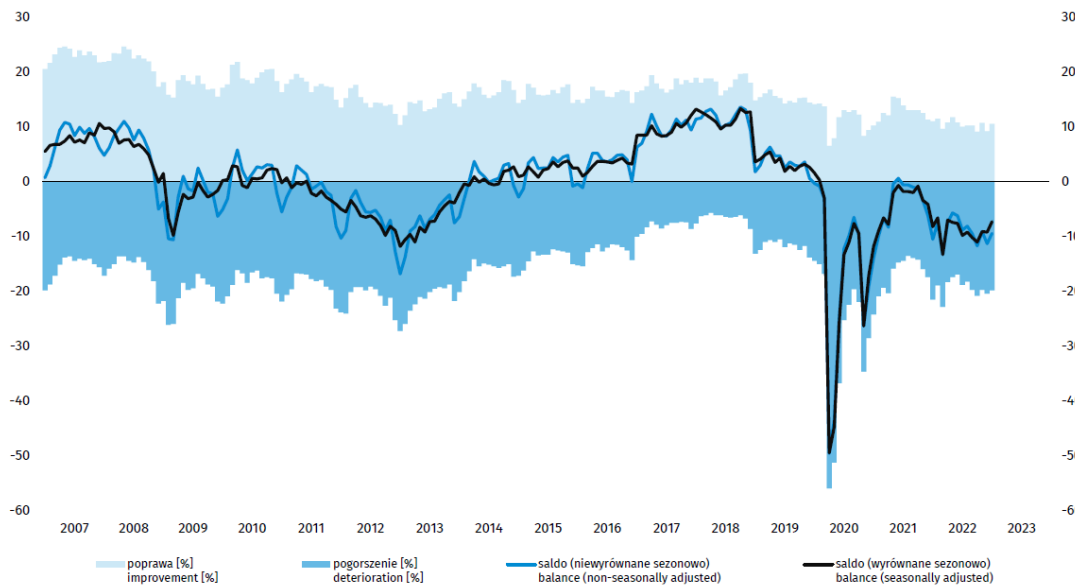
Analizując stopę bezrobocia można uznać, że sytuacja w tym względzie nie jest najgorsza (wskaźnik ten systematycznie spada). Należy pamiętać jednak, że wolne ręce do pracy w branży gastronomicznej to obecnie towar deficytowy. Wielu pracowników tej branży przebranżowiło się po pandemii COVID-19 i nie wróciło już do wcześniej wykonywanego zawodu. Zatem sytuacja ogólna w mieście nie musi przekładać się wprost na sytuację danej branży. Spadek siły nabywczej mieszkańców w wyniku wysokiej inflacji może znacznie pogorszyć sytuację branży handlowej, która być może będzie musiała się ratować ograniczaniem liczby personelu (małe rodzinne sklepy). Dynamiczny charakter zjawisk kryzysowych może bardzo szybko zmienić poziom wskaźnika bezrobocia (w sytuacji masowych bankructw na skutek kryzysu energetycznego). Decydujące będzie zapewne pierwsze półrocze 2023 r. Z tego powodu, choć obecnie zarówno wskaźnik poziomu bezrobocia, jak i jego trend nie wskazują na sytuację problemową, trzeba jednak założyć, że sytuacja może się wkrótce zmienić.

Analiza trendu wskaźnika ogólnego klimatu koniunktury nie pozostawia wątpliwości, że przedsiębiorcy dostrzegają zagrożenie i pesymistycznie widzą perspektywy prowadzonych przez siebie firm. Oznacza, to że choć obecnie nie mamy jeszcze do czynienia z masowymi bankructwami, to na obszarze rewitalizacji występują już miejsca, w których przedsiębiorcy rezygnują z prowadzenia działalności.

Należy pamiętać, że dane statystyczne dotyczące gospodarki najczęściej prezentują obraz historyczny sprzed kilku miesięcy, czy jak w przypadku PKB nawet kilku lat. W tym kontekście oceny i przewidywania przedsiębiorców prowadzących firmy w obszarze rewitalizacji oraz obserwacje trendów w poszczególnych branżach mają szczególne znaczenie.

W branży handlu detalicznego utrzymują się niekorzystne oceny sprzedaży i sytuacji finansowej. Poprawę koniunktury sygnalizuje 10,5% badanych przedsiębiorstw, pogorszenie – 19,8% (w grudniu ub.r. odpowiednio 9,2% i 20,4%). Pozostałe podmioty uznają, że ich sytuacja nie ulega zmianie.

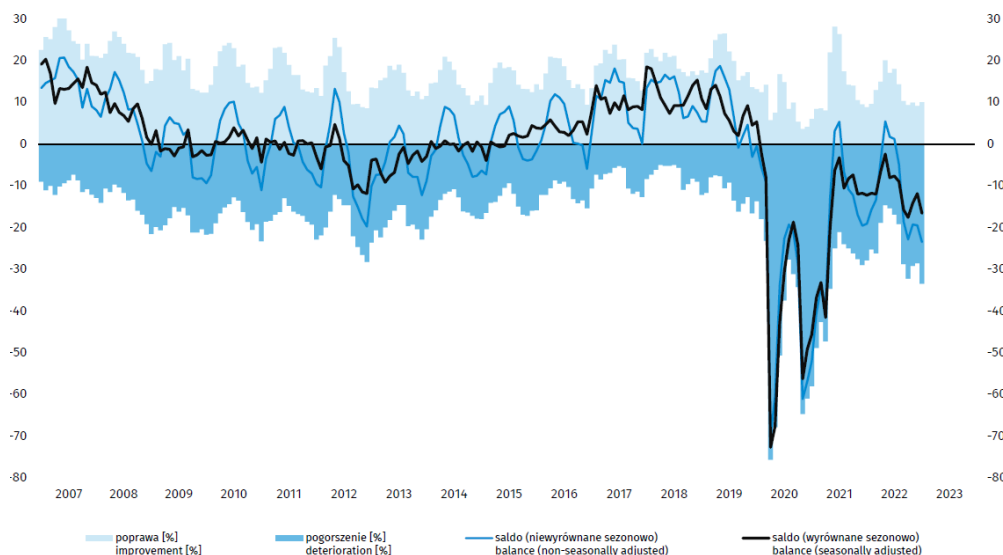
Oceny sprzedaży są pesymistyczne, wobec nieznacznie korzystnych sprzed miesiąca stycznia. Utrzymują się negatywne diagnozy sytuacji finansowej. Odpowiednie przewidywania są bardziej niekorzystne od sformułowanych w grudniu ub.r. Sygnalizowany jest niewielki nadmiar zapasów towarów. Skala spadku zamówień towarów u dostawców może być większa od zapowiadanej w grudniu ub.r. Możliwe są redukcje zatrudnienia, na poziomie zapowiadanych w grudniu. Przedsiębiorcy spodziewają się utrzymania tempa wzrostu cen. Przedsiębiorstwa zgłaszające bariery najczęściej wskazują na trudności związane z niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej (66,5% w styczniu br., 58,8% w analogicznym miesiącu ub.r.) oraz kosztami zatrudnienia (60,8% w styczniu br., 59,8% przed rokiem).

Rysunek 8. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w handlu detalicznym

Źródło: Koniunktura w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, handlu i usługach 2000-2023, GUS, Warszawa 2023, s. 20.

W skali roku najbardziej wzrosło znaczenie trudności wynikających z wysokich odsetek bankowych (z 13,0% do 27,8%). W branży zakwaterowania i gastronomii przewidywania są pesymistyczne, gorsze od formułowanych w grudniu. Poprawę koniunktury odnotowuje 10,0% badanych firm, a jej pogorszenie – 33,5% (wcześniej odpowiednio 9,1% i 28,6%). Pozostałe przedsiębiorstwa uważają, że ich sytuacja nie ulega zmianie.

Rysunek 9. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w dziale zakwaterowanie i gastronomia

Źródło: Koniunktura w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, handlu i usługach 2000-2023, GUS, Warszawa 2023, s. 26.

Bieżący popyt oraz sytuacja finansowa oceniane są bardziej niekorzystnie niż w grudniu, przy utrzymujących się negatywnych diagnozach sprzedaży. Odpowiednie prognozy są bardziej pesymistyczne od formułowanych w grudniu ub.r. Odnotowywany jest wzrost opóźnień płatności za wykonane usługi, większy od sygnalizowanego w grudniu. Dyrektorzy jednostek zapowiadają mniejsze niż w grudniu ub.r. redukcje zatrudnienia. W II kwartale 2023 r. można oczekiwać wzrostu cen.

Firmy zgłaszające bariery najczęściej wskazują na trudności związane z niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej (74,1% w styczniu br., 77,7% przed rokiem) oraz kosztami zatrudnienia (64,5% w styczniu br., 62,3% przed rokiem).

W skali roku najbardziej wzrosło znaczenie bariery związanej z wysokimi obciążeniami na rzecz budżetu (z 48,4% do 54,0%), natomiast spadło – bariery niedoboru wykwalifikowanych pracowników (z 26,9% do 18,0%).

Z przedstawionej analizy wynika, że w granicach obszaru rewitalizacji zlokalizowanych jest wiele firm z branż bardzo podatnych na kryzys energetyczny oraz nadchodzący kryzys gospodarczy. Na tej podstawie kondycję lokalnych firm zlokalizowanych w granicach obszaru rewitalizacji ocenić należy jako niepewną, a w przypadku firm zależnych od poziomu cen energii jako słabą lub bardzo słabą.

Analiza jakościowa

Obszar rewitalizacji, ze względu na swoje centralne położenie, cechuje stosunkowo duże nasycenie obiektami handlu i usług. Oferta usługowo - handlowa jest dość zróżnicowana, ale w zgodniej opinii wielu grup mieszkańców nie stanowi odzwierciedlenia rzeczywistego popytu w sferze usług, a zwłaszcza usług gastronomicznych. Respondenci z niemal wszystkich grup warsztatowych, dość zgodnie zauważali, że istniejące lokale usługowe, zwłaszcza o charakterze gastronomicznym bardzo często nie są w stanie obsłużyć wszystkich chętnych klientów, tworzą się kolejki oczekujących, często konieczne jest rezerwowanie stolika z nawet kilkudniowym wyprzedzeniem.

Niemal wszyscy uczestnicy wskazywali na zauważalną liczbę pustych lokali, dostępnych na obszarze Starego Miasta. Można przypuszczać, że jednym z czynników powstrzymujących i hamujących rozwój nowych usług, zwłaszcza w gastronomii są konsekwencje pandemii COVID-19. Usługodawcy w tym okresie dość powszechnie tracili klientów, nie mieli możliwości prowadzenia działalności, a jednocześnie musieli ponosić koszty prowadzenia działalności (czynsz, media, wynagrodzenia).

W Kwidzynie funkcjonuje kilku dużych pracodawców, w tym jeden duży, tj. Grupa Mayr-Melnhof Karton AG (do 2021 International Paper, wcześniej d. Celuloza). Zarówno młodzi uczęszczający do szkół, ale także osoby czynne zawodowo i seniorzy, zgodnie wskazywali na małą liczbę miejsc pracy o wymaganiach adekwatnych do oczekiwań i aspiracji osób wykształconych. Zwłaszcza takich, które zdobyły wykształcenie specjalistyczne w dużych ośrodkach i chciałyby powrócić do swojego rodzinnego miasta.

W trakcie warsztatów wskazywano na coraz trudniejszy dostęp do usług rzemieślników: szewców, krawców, zegarmistrzów, kaletników itp.

Jednocześnie uczestnicy warsztatów dość zgodnie wskazywali na duży potencjał dla rozwoju biznesu (nie tylko gastronomicznego) w obszarze rewitalizacji, a zatem tworzenia nowych miejsc pracy. Wskazywano przy tym zwłaszcza na zauważalną liczbę wolnych lokali, o zróżnicowanej strukturze i w różnych lokalizacjach dostępnych na obszarze rewitalizacji, adekwatnych do prowadzenia działalności usługowej, usługowo – handlowej lub handlowej. Warto zauważyć, że oferta wolnych lokali obejmuje zarówno lokalizacje w nowych zasobach (np. TBS), jak i w budynkach zabytkowych, przedwojennych i powojennych.

Niebezpiecznym, zauważanym przez mieszkańców zjawiskiem jest niewielkie w zakresie branżowym zróżnicowanie rynku pracy, gdyż grozi ono ryzykiem skokowego wzrostu bezrobocia w przypadku wystąpienia kryzysu lub zapaści w którejkolwiek z dominujących branż, w której zatrudnienie ma duży odsetek mieszkańców miasta.

Ponadto uczestnicy warsztatów dość zgodnie wskazywali na brak miejsc parkingowych, jako zewnętrzny czynnik nie tylko uniemożliwiający rozwój nowych usług i handlu na obszarze rewitalizacji, ale także stanowiące poważny problem zarówno dla firm już funkcjonujących, jak i ich klientów.

Kluczowe problemy i potencjały

Do najważniejszych problemów w sferze gospodarczej należy zaliczyć:

1. niekorzystne zmiany sytuacji w otoczeniu społeczno-gospodarczym oraz niepewność rynku i pogorszenie nastrojów wśród przedsiębiorców odnośnie perspektyw prowadzonej przez nich działalności;
2. zmiany zachowań konsumenckich spowodowane wysoką inflacją, negatywnie oddziałujące na niektóre branże, szczególnie w zakresie usług skierowanych na konsumpcję i spędzanie czasu wolnego;
3. brak w centrum miasta przestrzeni identyfikowalnej jako centrum i miejsce spotkań, jako centralnego punktu odniesienia zarówno dla działań gospodarczych, jak i budowania relacji społecznych;
4. zagrożone funkcjonowanie lokalnych przedsiębiorstw, szczególnie z branży gastronomicznej, usługowej i handlowej, których znaczna część zlokalizowana jest na obszarze rewitalizacji, w związku z wysoką inflacją i kryzysem energetycznym;
5. ryzyko znaczących redukcji zatrudnienia i likwidacji części firm, a co za tym – wzrostu bezrobocia, w konsekwencji występujących kryzysów;
6. niska atrakcyjność obszaru jako miejsca spędzania czasu wolnego;
7. niewystarczająca oferta usług gastronomicznych (liczba i lokalizacja lokali, godziny otwarcia);
8. niewystarczająca oferta kulturalna, mała powierzchnia terenów zielonych;
9. osłabienie pozycji rynkowej lokalnych podmiotów gospodarczych w wyniku lokalizacji w sąsiedztwie centrów handlowych;
10. brak inkubacji różnorodnych form działalności gospodarczej na obszarze rewitalizacji.

Do najważniejszych potencjałów w sferze gospodarczej należy zaliczyć:

1. potencjał turystyczny obszaru oparty o walory kulturowe (zamek), przyrodnicze i krajobrazowe Starego Miasta;
2. relatywnie wysoki poziom przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji;

3. relatywnie duży potencjał lokali, budynków, kompleksów budynkowych i terenów mogących stanowić bazę dla lokalizacji nowych przedsiębiorstw;
4. potencjał dla lokalizacji prywatnych szkół wyższych lub filii uczelni państwowych, w kooperacji z istniejącymi firmami przemysłowymi;
5. duże możliwości rozwoju sektora ekonomii społecznej ze względu na istniejące potrzeby.

II.3. Analiza koncentracji negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 3 ustawy o rewitalizacji, w ramach diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego należy dokonać analizy negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych, w szczególności:

1. braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości;
2. niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego;
3. niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru;
4. niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami;
5. niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych.

II.3.1. Dostęp do podstawowych usług lub ich niska jakość

Analiza ilościowa

Przedszkola

Na terenie Kwidzyna w 2022 r. funkcjonowały trzy przedszkola publiczne nr 1, 2 oraz przedszkole z oddziałami integracyjnymi. Jedynie to ostatnie zlokalizowane jest w granicach obszaru rewitalizacji. Dwa pierwsze usytuowane są w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru rewitalizacji. Sieć publicznych przedszkoli w obszarze rewitalizacji uzupełnia Społeczne Przedszkole Zielony Zakątek (ul. Braterstwa Narodów 65) oraz Niepubliczne Przedszkole "SMYK" (ul. Piłsudskiego 28).

Średnia piesza odległość z miejsca zamieszkania do przedszkola wynosi 263 m i w przypadku żadnego z punktów adresowych nie przekracza 800 m. Jest to bardzo dobry wynik i świadczy o bardzo dobrej dostępności do przedszkoli w obszarze rewitalizacji.

Inną kwestią jest dostępność miejsc w przedszkolach publicznych oraz bariera kosztów opłat w przedszkolach niepublicznych.

Szkoły podstawowe

Na terenie Kwidzyna w 2021 r. funkcjonowało pięć publicznych szkół podstawowych: nr 2, 4, 5, 6, szkoła z oddziałami Mistrzostwa Sportowego oraz jedna szkoła społeczna. W granicach obszaru rewitalizacji zlokalizowana jest tylko ta ostatnia. W bliskiej odległości (do 300 m) od granic obszaru rewitalizacji położone są szkoły podstawowe nr 4 i 5.

Średnia piesza odległość z miejsca zamieszkania do szkoły podstawowej wynosi 307 m i w przypadku żadnego z punktów adresowych nie przekracza 800 m. Jest to bardzo dobry wynik i świadczy o bardzo dobrej dostępności do szkół podstawowych w obszarze rewitalizacji.

Inną kwestią jest liczba uczniów w poszczególnych klasach (bliska 30) oraz bariera kosztów opłat w szkole społecznej.

Obiekty podstawowej opieki zdrowotnej (POZ)

Na obszarze rewitalizacji zlokalizowanych jest pięć placówek Podstawowej Opieki Zdrowotnej (publiczne, jak i nie publiczne) na ulicy Braterstwa Narodów 52, przy Placu Plebiscytowym 2 i 2A, ulicy Chopina 40 oraz Zbożowej 1¹⁵. W sąsiedztwie obszaru rewitalizacji zlokalizowany jest również szpital przy ul. Hallera 31 (700 m od jego granic). Zatem dostęp do obiektów podstawowej opieki zdrowotnej należy uznać za bardzo dobry.

Należy jednak pamiętać, iż odległość stanowi jednak tylko jeden z aspektów dostępności do usług zdrowotnych. Co najmniej równie ważne są: możliwość sprawnej rejestracji, czas oczekiwania na wizytę, sprawność obsługi (w tym możliwość załatwienia części spraw przez telefon i za pomocą e-recepty) oraz jakość udzielanych świadczeń zdrowotnych.

Usług stopnia podstawowego i usługi administracji

Na obszarze rewitalizacji koncentrują się niemal wszystkie podstawowe usługi publiczne. W granicach Starego Miasta znajdują się instytucje publiczne i niepubliczne świadczące usługi z zakresu opieki społecznej (MOPS, GOPS). Swoje siedziby ulokowały tu również przedstawicielstwa instytucji finansowych i ZUS. Na obszarze rewitalizowanym znajduje się jedno centrum handlowe oraz kilka popularnych sieciowych sklepów (Biedronka, Carrefour, Action, Lidl, Media Expert, NEONET, RTV EURO AGD itp.), apteki, gabinety stomatologiczne i kosmetyczne, lokale gastronomiczne i małe lokalne sklepy oraz wiele podmiotów oferujących usługi w takich branżach jak ubezpieczenia, operatorzy sieci komórkowych, notariusze itp. W granicach obszaru rewitalizacji zlokalizowane jest również Starostwo Powiatowe, a w najbliższym sąsiedztwie obszaru rewitalizacji ma swoją siedzibę Urząd Miasta (350 m).

Infrastruktura czasu wolnego (infrastruktura kultury, sportu i rekreacji)

W granicach obszaru rewitalizacji znajduje się szereg instytucji kultury, w tym m.in.: Muzeum Zamkowe przy zespole zamkowo katedralnym, Biblioteka Miejsko – Powiatowa i „MultiCentrum”, usytuowane w budynku dawnego dworca kolejowego, Kwidzyńskie

¹⁵ <http://www.powiatkwidzynski.pl/portal/index.php/19-e-zdrowie/adresy-kontakty>

Centrum Kultury przy ulicy 11 Listopada 13 (w dawnym kompleksie koszarowym), Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka przy ul. Grudziądzkiej 30, Kino czy też Teatr Kwidzyn przy ulicy Katedralnej 18.

W granicach obszaru brak jest ogólnodostępnych miejsc rekreacji.

Tereny zieleni

Przedmiotem analizy był dostęp do terenów zieleni urządzonej, parków i zieleńców (możliwość spacerów, ćwiczeń na powietrzu). Za tereny zieleni miejskiej uznaje się obszary naturalnie zielone lub stworzone przez człowieka, które służą biernemu i aktywnemu wypoczynkowi ludzi, ale także pełnią rolę siedliskową małych organizmów i zwierząt w strukturze miejskiej.

Tereny zieleni stanowią kluczowy zasób dla mieszkańców miast. Obszary te pełnią różne istotne dla mieszkańców funkcje, a w kontekście zmian klimatycznych stanowią m.in. ważne zaplecze rekreacyjno-wypoczynkowe, szczególnie istotne dla osób starszych oraz dzieci. W mieście zlokalizowanych jest 7 parków o łącznej powierzchni 21,27 ha oraz 19 zieleńców o łącznej powierzchni 10,39 ha.

W granicach obszaru rewitalizacji zlokalizowanych jest dziewięć zieleńców (na rogu ul. Grudziądzkiej i ul. 11 Listopada, przy ul. Braterstwa Narodów, przy Zamku, przy Kwidzińskim Centrum Kultury, ul. Górna-ul. Drzymały, ul. Zamkowa Góra i ul. Katedralnej), dawny cmentarz Gminy Żydowskiej przy ul. Kościuszki, Skwer Partnerstwa z placem zabaw przy Kinie Tęcza, Plac zabaw przy ul. 15 Sierpnia) o łącznej powierzchni 4,35 ha oraz jeden park (Plac Plebiscytowy) o powierzchni 0,61 ha.

Łącznie zatem w granicach obszaru znajduje się 4,96 ha urządzonych terenów zieleni. Z uwagi na położenie w bezpośrednim sąsiedztwie granic obszaru dużego parku o powierzchni 3 ha (przy ul. Hallera i ul. Spacerowej), zdecydowano o włączeniu go do oceny dostępności zieleni urządzonej w obszarze rewitalizacji. Średnio na mieszkańca obszaru rewitalizacji przypada 16,5 m² terenów zieleni. Zieleń urządzona zajmuje 9% powierzchni obszaru rewitalizacji.

O ile chłonność terenów zieleni z uwagi na ich małą powierzchnię jest ograniczona, o tyle całkiem dobrze przedstawia się ich dostępność w kategoriach odległości od miejsca zamieszkania. Na obszarze rewitalizacji średnia odległość do terenów zieleni urządzonej z miejsca zamieszkania nie przekracza 240 m.

Analiza jakościowa

Uczestnicy warsztatów diagnostycznych, zwłaszcza seniorzy, zwracali uwagę, że pomimo iż na obszarze rewitalizacji działają lokalne NGO i jednostki samorządowe, które udzielają pomocy osobom starszym i chorym, a spora liczba osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu może też liczyć na dzienny pobyt w Klubie Seniora, wciąż jednak liczba dostępnych miejsc w takich placówkach jest mocno ograniczona. Potrzeby w tym zakresie, w dość zgodnej opinii respondentów, przewyższają aktualne możliwości

sektora publicznego. Zważywszy na prognozy demograficzne, potrzeby te będą bez wątpienia nadal rosły.

Generalnie w trakcie spotkań z różnymi grupami podnoszony był brak miejsc spędzania czasu wolnego zarówno przez osoby młode jak i seniorów.

Mieszkańcy zgłaszali też uwagi do zasadniczo niedostępnych dla społeczności lokalnej i jej potrzeb przestrzeni i pomieszczeń kwidzyńskim zamku (siedziba Państwowego Muzeum Zamkowego), o ile nie chcą go po raz kolejny zwiedzać. Mieszkańcy wskazali na otwartą, choć w dużej mierze opartą na komercyjnej formule działalność Zamku Krzyżackiego w Gniewie.

Część osób uczestniczących w warsztatach diagnostycznych zwracała uwagę na niedobór infrastruktury rekreacyjnej i jej niedostosowanie do potrzeb użytkowników. Funkcję terenów rekreacyjno-wypoczynkowych pełnią również ogólnodostępne tereny zieleni urządzonej. Z badań ilościowych wynika, że na obszarze rewitalizacji dostęp do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej rozumianej jako: boiska, place zabaw oraz pozostała ogólnodostępna infrastruktura sportowo-rekreacyjna jest ograniczony.

W opinii mieszkańców dostępność wysokiej jakości urządzonych terenów zieleni nie jest zadowalająca. Podkreślanym przez uczestników warsztatów problemem jest zły stan terenów zieleni oraz utrudniony do nich dostęp.

Uczestniczący w warsztatach diagnostycznych mieszkańcy zwracali uwagę na brak małych przyulicznych terenów zieleni urządzonej (parki kieszonkowe), brak placów do wyprowadzania psów (w bezpośrednim sąsiedztwie miejsca zamieszkania, tak by były łatwo dostępne), a także na niewystarczającą liczbę ławek, które dawałyby możliwość krótkiego odpoczynku dla osób starszych na ich codziennych trasach.

II.3.2. Niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedobór lub niska jakości terenów publicznych

Analiza ilościowa

Przestrzenie publiczne

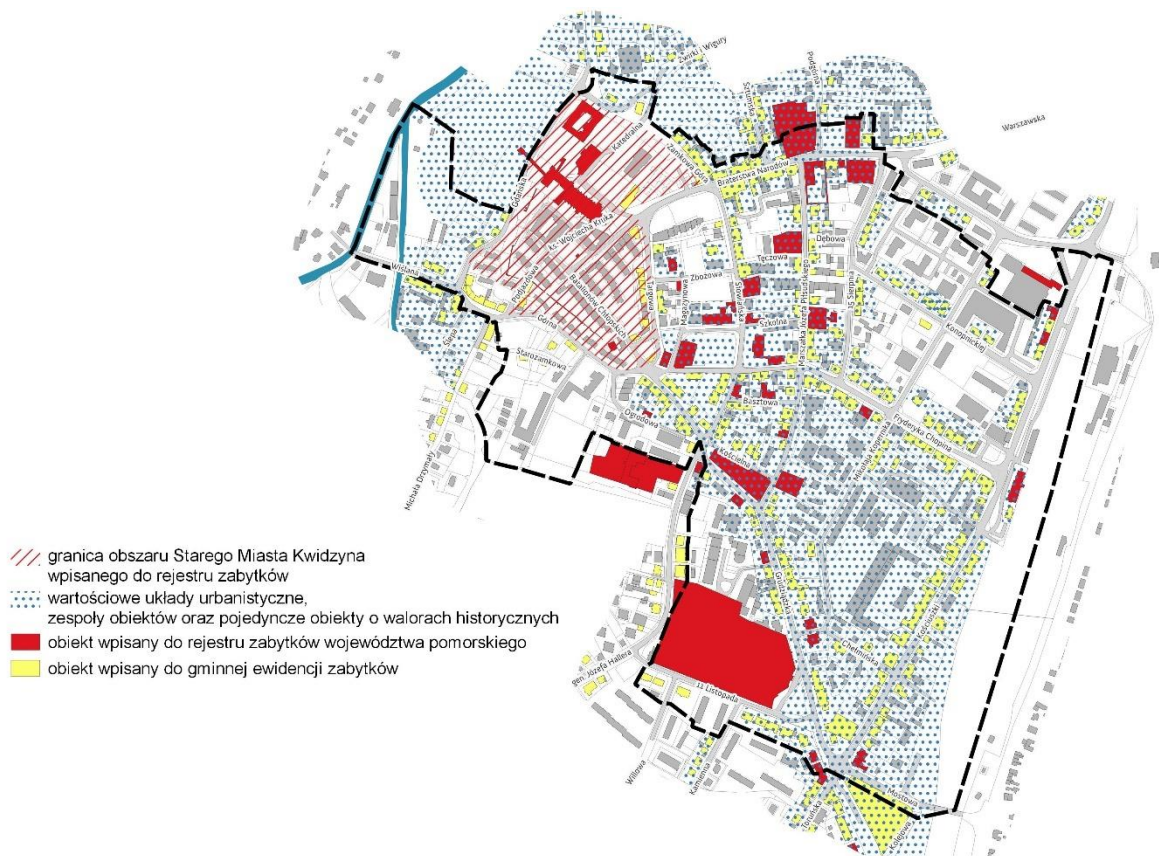
Krajobraz kulturowy, którego zabytki są ważnym elementem, jest jednym z kluczowych czynników kształtujących *genius loci* danego miejsca, a tym samym determinującym jego potencjał i kierunek rozwoju. Jest to bardzo istotne przy planowaniu interwencji rewitalizacyjnej.

Miasto mimo dużych zniszczeń historycznej zabudowy wynikających z powojennych działań wojsk rosyjskich (podpalenia) oraz dewastacji mienia pomieckiego skutkujących m.in. wyburzeniem większości zabudowy Starego Miasta, wciąż posiada cenne obiekty oraz atrakcyjne wnętrza urbanistyczne. Potwierdza to liczba wydanych decyzji wpisujących zabytki nieruchomości z obszaru całego miasta Kwidzyna do rejestru zabytków (obecnie wydano 61 takich decyzji). Wartość ta nie oddaje łącznej liczby obiektów zabytkowych, ponieważ część z wpisów dotyczy dużych zespołów zabudowy (jak np.: założenie koszarowe

z ul. Grudziądzkiej). Koncentracje elementów dziedzictwa kulturowego prezentuje Rysunek 10.

W granicach obszaru rewitalizacji najcenniejszy jest układ urbanistyczny Starego Miasta¹⁶. Obszar rewitalizacji obejmuje również strefy ochrony ekspozycji i krajobrazu kulturowego, strefy wartościowych układów urbanistycznych¹⁷¹⁸ oraz zespoły obiektów i pojedyncze obiekty o walorach historycznych.

Oprócz zabudowy mieszkaniowej i usług, na obszarze rewitalizacji znajduje się wiele budynków użyteczności publicznej, historyczne place, skwery i tereny zielone.

Rysunek 10. Koncentracje elementów dziedzictwa kulturowego w obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kwidzynie

W Kwidzynie zachowała się bardzo duża liczba gmachów użyteczności publicznej. W stosunku do ich liczby sprzed 1945 r. - jedynie ratusz, z racji położenia na obszarze

¹⁶ Układ urbanistyczny Starego Miasta Kwidzyna wpisany do rejestru zabytków w dniu 01.07.1959r. pod nr 107 (dawna numeracja rejestru zabytków - 79).

¹⁷ Zespół zamkowo - katedralny: kościół pokatedralny parafialny pw. Św. Jana Ewangelisty - konkatedra i zamek pokrzyżacki, Pomnik historii z dnia 20.04.2018r. został wpisany do rejestru zabytków w dniu 09.12.1961r., pod nr 263 (dawna numeracja rejestru zabytków – 165 i 164).

¹⁸ Otoczenie zespołu zamkowo-katedralnego - zostało wpisany do rejestru zabytków w dniu 29.12.2017r, o 12.03.2018r. pod nr A – 263.

średniowiecznego centrum, uległ zniszczeniu i zachowany jest obecnie jako trwała ruina. Poza nim przetrwały właściwie wszystkie obiekty składające się na funkcjonalny program użyteczności publicznej Kwidzyna.

Obiekty użyteczności publicznej podzielić można na grupy związane z funkcją tych obiektów. Najważniejsze z nich:

- Budynek Urzędu Miejskiego i Rejonowego przy ul. Warszawskiej – obecnie Urząd Miejski w Kwidzynie;
- Siedziba rejencji kwidzyńskiej w przebudowanym pałacu Fermora;
- Budynek dawnego Urzędu Finansowego;
- Budynek Sądu Ziemskiego przy ul. Braterstwa Narodów 59, (1798–1800);
- Dawna siedziba Zachodniopruskiego Ziemstwa Kredytowego z lat 1864-66, rozbudowana w 1879, w 1920 roku siedziba Komisji Plebiscytowej - obecnie sąd rejonowy;
- Gimnazjum Królewskie im. Friedricha Schillera – klasycystyczne, proj. K. F. Schinkel (1835 – 1838);
- Szkoła podoficerska w zespole koszar przy ul. Grudziądzkiej, budynki z okresu międzywojennego;
- Konsulat Polski - obecnie przedszkole;
- Gimnazjum Polskie z lat 1934-36 przy ul. Konarskiego 12, szkoła zawodowa przy ul. Warszawskiej – obecnie szkoła podstawowa;
- Szkoła pod tzw. zegarem przy Rondzie Pod Zegarem;
- Dawny szpital Św. Jerzego z XVIII w., przebudowany w latach 1859-60;
- Szpital miejski przy ul. Hallera 31 z lat 1905-1910;
- Budynek poczty przy ul. Braterstwa Narodów 50, neogotycki, wzniesiony w latach 1911 – 1913;
- Koszary, m.in.: neogotycki zespół koszar wojskowych z lat 1877-79 - obecnie KCK, Szkoła Wyższa i Starostwo Powiatowe;
- Kasyrna: wojskowe oraz cywilne - później przebudowane na kino.

Większość współczesnej zabudowy mieszkaniowej pochodzi z lat 60. i 70. XX wieku. Budynki przedwojenne, w większości lokalizacji, posiadają dość atrakcyjną architekturę, a w przypadku wyżej wymienionych budynków użyteczności publicznej (obecnie: szkoły, przedszkola, obiekty ochrony zdrowia i urzędy) wyróżniają się monumentalnym charakterem zabudowy i wystrojem elewacji, charakterystycznym dla okresu, w którym powstały. Niektóre z nich posiadają bogate detale architektoniczne, m.in. gzymsy, ryzality, wykusze, werandy, małe wieżyczki i lukarny, zdobienia oraz detale ciesielskie w częściach dachowych, typowe dla zabudowy mieszczańskiej z przełomu XIX i XX wieku.

Osobną kategorią przestrzeni publicznych są tereny położone w zespołach mieszkaniowych (przestrzeń międzyblokowa). Stan tych terenów określić należy jako różny, zależny od działań zarządców nieruchomości, ale i presji wywieranej przez różne grupy mieszkańców (dostrzegalne są naciski części mieszkańców na zwiększanie liczby miejsc postojowych). Z rzadka pełnią one funkcję miejsc spotkań, integracji lokalnych wspólnot. Brakuje często dobrej aranżacji tych przestrzeni, małej architektury o wysokich walorach użytkowych.

W granicach obszaru rewitalizacji trudno mówić o braku przestrzeni publicznych, a raczej o ich niskiej jakości. Obszarami o rozwiązaniach urbanistycznych niedostosowanych do zmieniających się funkcji obszaru są przede wszystkim właśnie historyczne place (np. plac przed Katedrą, Rynek Staromiejski, plac przy ulicy Zbożowej – dawny Nowy Rynek, plac wewnątrz dawnego garnizonu wojskowego, przestrzeń między ulicami Słowiańska, Szkolną, Piłsudzkiego a Tęczową) oraz ciągi piesze wzdłuż głównych arterii w centrum miasta.

Przejawia się to w braku: wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych (adaptowanych adekwatnie do funkcji, jaką w danym czasie pełni ta przestrzeń: handel, rozrywka (koncerty), kultura (wernisaże) itp.), funkcjonalnych elementów małej architektury (ławki, podpieracze dla osób starszych, infrastruktura do ładowania urządzeń mobilnych, uchwyty dla rowerów itp.), infrastruktury komunikacyjnej dostosowanej do potrzeb osób starszych (chodniki, rampy, podjazdy) czy też infrastruktury umożliwiającej prowadzenie całorocznego handlu.

Mimo upływu lat nie zredefiniowano roli, jaką mają pełnić kluczowe przestrzenie publiczne w obecnych czasach. Z uwagi na wieloletnie zaniedbania obszary te wymagają nadania im nowych funkcji, rekompozycji zieleni oraz reintegracji z istniejącym zainwestowaniem. Ich niska jakość nie przyciąga mieszkańców i nie tworzy impulsu do pozostania w mieście.

Istotnym problemem występującym w przestrzeni publicznej jest nadmiar reklam często zasłaniających zabytkowe budynki. Zniszczone, o różnej kolorystyce i materiale wykończenia fasady wraz z dużą liczbą reklam tworzą dysharmonijną obudowę reprezentacyjnych przestrzeni publicznych. W obszarze występują budynki, na których niemal cała wolna przestrzeń fasady pokryta jest reklamami. Widoczny jest brak standaryzacji w zakresie używanych nośników reklamowych.

Zgodnie z Gminnym Programem Opieki nad Zabytkami dla Gminy Kwidzyna na lata 2020-2023¹⁹ kluczowym wyzwaniem jest zachowanie dziedzictwa kulturowego Kwidzyna poprzez dążenie do zachowania najcenniejszych zasobów zabytkowych miasta, ale i innych (typowych lub mniej znaczących) elementów dziedzictwa kulturowego współtworzących unikatowy charakter Kwidzyna (architektura i budownictwo różnych okresów historii miasta, zabytkowa zieleń, zabytki archeologiczne i ruchome, układ przestrzenny), ale także uatrakcyjnianie zabytków ,np. poprzez szukanie i umieszczanie nowych funkcji w zabytkach, atrakcyjnych turystycznie, kulturalnie, edukacyjnie.

Z uwagi na niewielką liczbę parków miejskich i terenów zieleni w centrum miasta, zachowanie istniejących założeń zieleni i tworzenie nowych jest koniecznością, poprawiającą jakość życia. Jednym z działań w tym kierunku jest dbałość o istniejące założenia parkowe i skwery.

Analiza jakościowa

Oprócz często zgłaszanej małej dostępności przestrzeni publicznych, mieszkańcy zwracali uwagę również na panujący chaos przestrzenny, miejsca nieestetyczne i nieprzyjazne

¹⁹ Uchwała Nr XVIII/184/20 Rady Miejskiej w Kwidzynie z dnia 31 sierpnia 2020 r. w sprawie przyjęcia „Programu Opieki nad Zabytkami dla Miasta Kwidzyna na lata 2020-2023.

mieszkańcom (choć nieraz mające duży potencjał), deficyt terenów parkowych lub ich niską jakość, bariery przestrzenne i architektoniczne.

Niska ocena odbioru przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji wynika również ze złego stanu wielu elewacji budynków, czasem całych pierzei (w tym także bram, przejść i przejazdów). Niska jakość przestrzeni publicznych nie zachęca do przebywania w tych miejscach mieszkańców, klientów obiektów handlowych i usługowych, czy też turystów.

Mieszkańcy wskazywali, że zaniedbane, nie monitorowane, źle oświetlone po zmroku przestrzenie publiczne sprzyjają występowaniu zjawisk kryminalnych. Problem ten był kilkakrotnie sygnalizowany przez mieszkańców uczestniczących w warsztatach diagnostycznych.

Pewien problem stanowi również występowanie terenów niezagospodarowanych, które nie pełnią żadnej funkcji. Podobny problem stanowią działki zabudowane obiektami tymczasowymi.

Zdaniem mieszkańców obszar rewitalizacji pełni szczególną rolę w odbiorze miasta. Zły odbiór tego obszaru może mieć w związku z tym wpływ na rozwój miasta (zniechęcać do osiedlenia się, inwestowania, realizacji projektów artystycznych).

Mieszkańcy zwracali uwagę na zanieczyszczenie przestrzeni publicznych przez psie odchody i postulowali utworzenie placyków do wyprowadzania psów.

II.3.3. Dostępność komunikacyjna

Analiza ilościowa

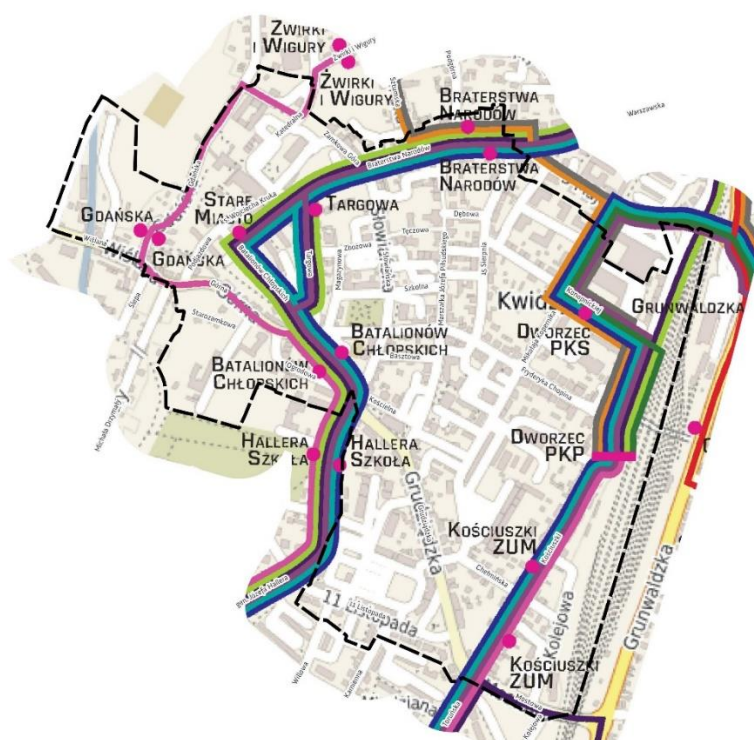
Komunikacja publiczna

W mieście działa Sp. z o.o., która realizuje przewozy miejskie i podmiejskie. W ramach komunikacji miejskiej działa 10 linii autobusowych. Komunikacja podmiejska realizuje połączenia z najbliższymi miejscowościami w powiecie oraz z Gdańskiem, Tczewem, Malborkiem, Sztumem, Elblągiem, Bydgoszczą i Poznaniem.

Dostępność do przystanków komunikacji publicznej w granicach obszaru rewitalizacji również jest bardzo dobra.

Analiza wskazuje, iż dostępność i jakość usług komunikacji publicznej w granicach obszaru rewitalizacji warunkowana będzie raczej siatką połączeń (częstotliwością odjazdów autobusów z poszczególnych przystanków i czasem przejazdu) niż fizyczną odległością. W centrum miasta usytuowany jest dworzec komunikacji zamiejskiej.

Lokalizacja ta, mimo dużej dostępności dla podróżnych, nie spełnia wymogów bezpieczeństwa oraz jakości i komfortu obsługi z powodu utrudnionego dojazdu do dworca dla taboru.

Rysunek 11. Linie komunikacji miejskiej w Kwidzynie

Źródło: [PKS Kwidzyn](#)

Sieć rowerowa

Według danych GUS na koniec 2021 r. długość ścieżek rowerowych w Kwidzynie wynosiła 23,3 km. Problemem jest duża fragmentaryczność sieci rowerowej (brak ciągłości w wielu miejscach). W granicach obszaru rewitalizacji istnieje zaledwie nieco ponad 3 km ścieżek rowerowych, wyznaczonych głównie we wschodniej jego części.

Większość obszaru rewitalizacji pozbawiona jest infrastruktury rowerowej. Ciągi rowerowe nie tworzą spójnej sieci, co jest ich podstawową wadą. Nie spełniają także funkcji połączeń osiedli ze śródmieściem.

Obszar rewitalizacji połączony jest z międzynarodową trasą EuroVelo 9 poprzez ulicę Wiślaną (zachodnia część obszaru).

Ciągi piesze

W obszarze rewitalizacji sieć ciągów pieszych jest bardzo gęsta, co wynika z centralnego położenia w przestrzeni miasta dużej części obszaru rewitalizacji, a także dużego udziału terenów mieszkaniowych (zabudowa wielorodzinna). Łączna długość ciągów pieszych w obszarze rewitalizacji wynosi ponad 35,5 km. Średnio w obszarze rewitalizacji wskaźnik gęstości sieci pieszej przypadającej na km² przekracza 71.

Zdarzają się jednak ulice bez chodników, a stan techniczny niektórych jest niezadawalający, co jest problemem dla osób o szczególnych potrzebach. W granicach obszaru rewitalizacji

występują również miejsca, gdzie z uwagi na różnicę wysokości poprowadzono schody (skarpa w sąsiedztwie ulicy Gdańskiej). W wielu miejscach schodom nie towarzyszą pochylnie, co wymaga nakładania drogi przez osoby z niepełnosprawnościami.

Analiza zebranego materiału wskazuje, że w obszarze objętym programem występują miejsca utrudnień w poruszaniu się pieszych lub wręcz uniemożliwiające osobom o ograniczonej sprawności ruchowej wejście do budynku. W granicach obszaru występują liczne bariery w postaci zbyt wysokich krawężników na przejściach dla pieszych oraz nierówne powierzchnie chodników. Równie istotnym problemem są powszechne bariery architektoniczne utrudniające dostęp do budynków zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji. Problem jest istotny dotyczy bowiem zarówno obiektów publicznych, jak i handlowo-usługowych, w tym zlokalizowanych w sąsiedztwie głównych reprezentatywnych przestrzeni publicznych. Wysokość tych barier jest różna, ich cechą wspólną jest jednak uniemożliwienie swobodnego wjazdu osobom z wózkiem lub na wózku oraz utrudnienie przemieszczania się osobom starszym z ograniczeniami w poruszaniu się.

Układ drogowy

Główne drogi zasadniczo omijają obszar rewitalizacji lub przebiegają w jego sąsiedztwie (droga krajowa nr 55 przebiega po wschodniej stronie linii kolejowej stanowiącej granicę obszaru). Kluczowe znaczenie dla obsługi komunikacyjnej obszaru mają ulice zbiorcze: Warszawska, Braterstwa Narodów, Chopina, Kościuszki, Targowa, Mostowa, Grudziądzka, Górna oraz Hallera.

W obszarze rewitalizacji zasadniczo nie obserwuje się spadku standardów w zakresie obsługi komunikacyjnej centrum miasta (zatory drogowe). W godzinach szczytu komunikacyjnego tworzą się kolejki pojazdów na ulicach doprowadzających ruch do obszaru, ale jest to zjawisko chwilowe, wynikające z przepustowości skrzyżowań. Zatory samochodów osobowych nie uniemożliwiają jednak prawidłowego kursowania komunikacji zbiorowej.

Miejsca parkingowe

W granicach obszaru rewitalizacji zlokalizowanych jest blisko 3 000 ogólnodostępnych oraz prywatnych miejsc parkingowych. W efekcie średnio na jednego mieszkańca przypada 0,62 miejsca postojowego (1,8 miejsca parkingowego na gospodarstwo domowe²⁰).

Sytuacja parkingowa w obszarze rewitalizacji jest zróżnicowana. W części południowo-wschodniej (do ul. Piłsudskiego) liczba miejsc parkingowych jest dwukrotnie większa niż na obszarze w części zachodniej. W efekcie średnio na jednego mieszkańca przypada 0,74 miejsca postojowego (2,24 miejsca parkingowego na gospodarstwo domowe), podczas gdy w części wschodniej średnio na jednego mieszkańca przypada 0,42 miejsca postojowego (1,26 miejsca parkingowego na gospodarstwo domowe).

Największa liczba ogólnodostępnych miejsc parkingowych występuje w części wschodniej w sąsiedztwie dużych obiektów handlowych oraz urzędów, jednak z uwagi na dużą koncentrację na tym terenie funkcji usługowych (publicznych i komercyjnych) oraz

²⁰ Przy założeniu średnio 3 osobowego gospodarstwa domowego.

użytkowników (mieszkańcy obszaru, mieszkańcy pozostałych części miasta oraz osoby odwiedzające miasto) występuje stały deficyt tych miejsc. Problem ten potęgowany jest dodatkowo przez procesy migracyjne (suburbanizacja i „rozlewanie” się miasta), a w efekcie grupę dojeżdżających do centrum miasta.

Występuje zatem niedobór miejsc parkingowych w stosunku do skoncentrowanego programu usługowego we wschodniej części obszaru rewitalizacji (z uwagi na jego użytkowników) oraz w jego zachodniej części (głównie z uwagi na liczbę mieszkańców).

Stale zgłaszane jest przez mieszkańców zapotrzebowanie na większą liczbę miejsc parkingowych, dążenie do zapewnienia możliwości efektywnego i wygodnego parkowania w mieście. Z uwagi na uwarunkowania przestrzenne (brak miejsca) istnieją ograniczone możliwości zwiększania liczby miejsc parkingowych, szczególnie w zespołach zabudowy mieszkaniowej. Stały deficyt miejsc parkowania oraz brak dalszej możliwości sytuowania nowych miejsc parkingowych spowodował wprowadzenie w mieście strefy ograniczonego postoju obejmującą fragment ul. Kościuszki oraz fragment ul. Braterstwa Narodów na odcinku od ul. Targowej do ul. Batalionów Chłopskich.

Zmiany w sposobie poruszania się po obszarze rewitalizacji stanowią jedno z głównych wyzwań.

Analiza jakościowa

Zdaniem uczestników warsztatów istniejące rozwiązania komunikacyjne, zarówno zewnętrzne, jak i wewnętrzne nie są adekwatne do aktualnych potrzeb mieszkańców. Istnieje potrzeba ponownego przeanalizowania organizacji ruchu na obszarze rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem preferencji dla ruchu pieszego i rowerowego.

Uczestnicy warsztatów zwracali uwagę, że obecnie w obszarze Starego Miasta dominuje komunikacja samochodowa przy jednoczesnym dotkliwym braku wystarczającej liczby miejsc postojowych. Stały deficyt miejsc postojowych wynika z koncentracji funkcji usługowych (publicznych i komercyjnych) oraz dużej liczby użytkowników tego obszaru (mieszkańcy obszaru rewitalizacji, klienci instytucji i firm z obszaru miasta oraz sąsiednich miejscowości). Uczestnicy spotkań zwracali uwagę na dotkliwy brak miejsc postojowych zarówno przy obiektach usługowych, jak i przy budynkach mieszkalnych.

W trakcie spotkań zwracano uwagę nie tylko na problem deficytu miejsc postojowych, lecz także kwestię niewłaściwej organizacji ruchu i parkowania w obszarze rewitalizacji.

Zdaniem mieszkańców istniejący system parkowania (karty zegarowe egzekwowane przez Straż Miejską) nie sprawdza się. Zdaniem uczestników spotkań konieczne jest zwiększenie rotacji parkujących, co poprawiłoby dostępność miejsc postojowych dla użytkowników przestrzeni obszaru rewitalizacji (szczególnie w części zachodniej obszaru). Niektórzy uczestnicy spotkania wyrażali potrzebę większej aktywności Policji i Straży Miejskiej w stosunku do niewłaściwie zaparkowanych samochodów oraz kierowców łamiących przepisy ruchu drogowego (nadmierna prędkość, złe parkowanie). Problem organizacji ruchu w centrum oraz brak systemu parkowania został uznany przez uczestników spotkań za kluczowy problem z punktu widzenia komunikacji. Podnosili oni ponadto, że niewłaściwie

zaparkowane samochody bardzo utrudniają poruszanie się po mieście pieszym, a zwłaszcza seniorom i osobom z wózkami dziecięcymi.

W trakcie warsztatów przedsiębiorcy zwracali uwagę na zależność między odległością sklepu od miejsca parkingowego, a liczbą klientów. Zdaniem przedsiębiorców duża odległość od sklepu do miejsc parkowania zniechęca klientów do odwiedzenia sklepu.

Podczas spotkań zwracano również uwagę na brak ścieżek rowerowych, po których można bezpiecznie poruszać się rowerem, nie tylko w celach rekreacyjnych, ale także dojeżdżając do szkoły czy pracy. Częściowo mogłoby to złagodzić problem niedoboru miejsc parkingowych w centrum miasta.

Uczestnicy warsztatów zwrócili również uwagę na konieczność przeorganizowania niektórych ulic na jednokierunkowe lub nawet ich zamknięcie dla ruchu kołowego. Pozwoliłoby to na zmianę zachowań komunikacyjnych mieszkańców i użytkowników obszaru, wydzielenie ścieżek dla rowerów, poszerzenie zbyt wąskich chodników, a także wprowadzenie rozwiązań poprawiających dostępność przestrzeni dla osób ze specjalnymi potrzebami.

Mieszkańcy obszaru rewitalizacji kilkakrotnie zwracali uwagę na istniejące w obszarze rewitalizacji bariery architektoniczne. Problem ten był szczególnie istotny dla seniorów. Zwracali oni uwagę na występujące powszechnie bariery architektoniczne, szczególnie uciążliwe dla osób z ograniczeniami ruchowymi, często niezauważalne dla innych osób. Bariery te występują zarówno w przestrzeniach publicznych, jak obiektach i przestrzeniach komercyjnych (bariery utrudniające lub uniemożliwiające dostęp do części obiektów i usług). Problemem są schody przed wejściami do budynków mieszkalnych i obiektów handlowo-usługowych. Osobom z ograniczeniami ruchowymi doskwiera również brak wind w budynkach mieszkalnych.

Zarówno osoby młodsze, jak i starsze podnosiły kwestię zbyt wąskich i bardzo nierównych chodników czy też wysokich krawężników, które stanowią barierę nie tylko dla osób starszych oraz w różnym stopniu dotkniętych niepełnosprawnościami, ale także np. dla rodziców z wózkami dziecięcymi. Niska jakość nawierzchni chodników i brak wydzielonych pasów ruchu dla rolkarzy, deskorolkarzy czy rowerzystów tworzy sytuacje konfliktowe i stanowi zagrożenie dla wymienionych uczestników ruchu. Bariery stanowią nie tylko wysokie krawężniki, ale także wyeksploatowane posadzki ulic, lokalne zapadliska nawierzchni (w wyniku podmycia wodami opadowymi).

Seniorzy zwracali również uwagę na braki wyposażenia przestrzeni publicznych w ławki czy opieracze (miejsca postoju i wytchnienia) oraz brak dostępnych toalet publicznych. Brak tej infrastruktury szczególnie utrudnia im przebywanie poza domem, komplikując załatwianie codziennych spraw (wyjście po zakupy, leki, wyjście do lekarza, urzędu, czy na spacer).

Powszechny jest brak systemowego rozwiązania ciągłości udogodnień dla osób z ograniczeniami ruchowymi. Częstym przypadkiem jest stosowanie rozwiązań selektywnych, np. autobus jest dostosowany do potrzeb osób poruszających się na wózku, ale sam przystanek już nie. W efekcie osoby o szczególnych potrzebach nie odczuwają poprawy sytuacji.

W przestrzeniach publicznych na całym obszarze rewitalizacji bardzo powszechny jest również brak ułatwień dla osób słabowidzących i niewidomych.

Kluczowe problemy i potencjały

Najważniejszymi problemami w sferze przestrzenno-funkcjonalnej są:

1. niewystarczająca liczba dostępnych miejsc w ośrodkach wsparcia seniorów, przy ogromnym zapotrzebowaniu na tego typu usługi;
2. brak opracowania waloryzującego przestrzenie publiczne w mieście, określającego ich funkcje docelowe przy jednoczesnym niskim standardzie przestrzeni publicznych;
3. brak atrakcyjnej miastotwórczej wielofunkcyjnej przestrzeni publicznej (ryнку), która mogłaby być adaptowana do różnych funkcji (przyjazne miejsca spotkań, ogródki gastronomiczne, handel, w tym okolicznościowe kiermasze, koncerty, wystawy plenerowe itp.);
4. brak miejsc oraz szerokiej i odpowiednio zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego, zwłaszcza dla starszych dzieci i młodzieży;
5. deficyt miejsc nieformalnych spotkań odpowiadających potrzebom różnych grup mieszkańców: młodzieży, osób starszych, rodziców z małymi dziećmi itp.;
6. brak w wielu miejscach rozwiniętej gastronomii, handlu i usług (zwłaszcza takich o charakterze niszowym);
7. deficyt zieleni urządzonej w granicach obszaru rewitalizacji, w szczególności brak małych przyulicznych terenów zieleni urządzonej (np. parki kieszonkowe), które ze względu na lokalizację w bezpośrednim sąsiedztwie miejsca zamieszkania byłyby łatwo dostępne;
8. niska estetyka przestrzeni publicznych;
9. zły stan techniczny i estetyczny części elewacji, bram, przejść i przejazdów, szereg witryn sklepowych nieharmonizujących z istniejącą zabudową oraz pozostałymi partiami elewacji;
10. niedostępny dla mieszkańców teren Muzeum Zamkowego;
11. niedobór infrastruktury rekreacyjnej i sportowej oraz jej niedostosowanie do potrzeb użytkowników (ścieżki dla rolkarzy i rowerzystów, stojaki na rowery);
12. brak spójnej sieci dróg rowerowych;
13. deficyt miejsc parkingowych w centrum pogłębiony przez niewłaściwą organizację ruchu w centrum oraz brak systemu parkowania oraz wysoki odsetek dojeżdżających do centrum (pracy lub szkoły) samochodem;
14. niewłaściwie zaparkowane samochody utrudniają poruszanie się po mieście pieszym, a zwłaszcza seniorom i osobom z wózkami dziecięcymi;
15. deficyt miejsc parkingowych przy budynkach mieszkalnych;
16. brak funkcjonalnych elementów małej architektury (ławki, tzw. opieracze, infrastruktura do ładowania urządzeń mobilnych itp.);
17. w większości brak dobrej jakości posadzek w przestrzeniach publicznych;
18. dominacja ruchu samochodowego w centrum miasta, ulice o małej funkcjonalności z punktu widzenia pieszego; brak wyniesionych skrzyżowań, istniejące przejścia dla pieszych stanowią bardzo dużą barierę dla pieszych z ograniczeniami ruchowymi.

Do najważniejszych potencjałów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej należy zaliczyć:

1. koncentracja wszystkich podstawowych usług publicznych (podstawowa opieka zdrowotna, edukacja, kultura, administracja) oraz handlu i usług komercyjnych na obszarze rewitalizacji;
2. bardzo dobrą dostępność do placówek POZ, przedszkoli, szkół podstawowych;
3. potencjał terenów niezagospodarowanych, przestrzeni publicznych w tym ulic i placów;
4. duży potencjał lokalowy umożliwiający uruchomienie miejsc przyjaznych dla młodzieży nieuczestniczącej w zajęciach, oczekującej na zajęcia, a także seniorów;
5. dostępne przestrzenie i lokale użytkowe, w których możliwe jest utworzenie miejsc spotkań i animowania czasu wolnego dla różnych grup mieszkańców (młodzieży, rodziców z małymi dziećmi, osób starszych itp.);
6. potencjał lokalnych organizacji pozarządowych oraz podmiotów ekonomii społecznej, umożliwiający zagospodarowanie wolnych lokali i przestrzeni na niekomercyjne lub nisko komercyjne lokale – miejsca spotkań;
7. gęsta sieć ciągów pieszych.

II.4. Analiza koncentracji negatywnych zjawisk technicznych w budynkach

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 3 ustawy o rewitalizacji, w ramach diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji należy dokonać analizy negatywnych zjawisk technicznych, w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonalnych rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Jednym z aspektów, które należy przeanalizować w ramach diagnozy zjawisk technicznych jest zatem degradacja obiektów budowlanych. Obiektami wymagającymi szczególnej troski i nakładów są historyczne układy urbanistyczne oraz zespoły budowlane z wysokiej klasy obiektami architektury (w tym budynkami municypalnymi, zabytkami przemysłu i techniki, kościołami i cmentarzami, kamienicami i willami) oraz parkami i założeniami zieleni. Organy administracji publicznej, w tym samorządy miast, zobowiązane są (art. 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami) do ochrony zabytków, w tym do tworzenia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie. Ustawowo (art. 4 pkt 6) uwzględnianie zadań ochrony zabytków wymagane jest w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska. Wydaje się jednak oczywiste, iż kwestie te powinny być również obecne w działaniach rewitalizacyjnych, zarówno na etapie identyfikowania problemów (stan techniczny obiektów budowlanych), jak i potencjałów rozwojowych obszaru rewitalizacji (krajobraz kulturowy, którego zabytki są ważnym

elementem, jest jednym z kluczowych czynników kształtujących *genius loci* danego miejsca, a tym samym determinującym jego potencjał i kierunek rozwoju).

Ważnym aspektem analiz zagadnień technicznych jest również stopień funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w tym w kontekście osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności.

Analiza ilościowa

Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym

W ramach diagnozy stanu technicznego obiektów budowlanych, przeanalizowano również sytuację gminnego zasobu mieszkaniowego, w tym lokali socjalnych, które – zgodnie z art. 22 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 172 ze zm.) – mogą być lokalami o obniżonym standardzie.

Według danych zawartych w Wieloletnim Programie Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Miasta Kwidzyna na lata 2021 – 2027²¹, na 31 grudnia 2019 r. zasób mieszkaniowy miasta Kwidzyna liczył 1 149 lokali mieszkalnych, znajdujących się w 361 budynkach, w tym 10 lokali socjalnych. Najwięcej lokali mieszkalnych było zlokalizowanych w 311 budynkach wspólnot mieszkaniowych – 833 lokale, a pozostałe 316 lokali znajdowało się w 60 budynkach stanowiących własność miasta w 100% (lokale komunalne i socjalne).

Budynki wybudowane przed rokiem 1945 stanowią 82% zasobu. Ich stan techniczny stanowi wypadkową okresu użytkowania, ilości środków finansowych przeznaczonych na remonty oraz prawidłowej eksploatacji. Na dzień 1 stycznia 2020 r. dokonano remontów w 38% budynków będących w 100% własnością miasta. Prognozuje się, że na koniec 2027 r. zostanie wyremontowanych 31 budynków, co będzie stanowić 77% ogólnej liczby budynków. Aspekt ten jest istotny na etapie planowania interwencji. Z punktu widzenia możliwości kreowania aktywnej polityki rewitalizacyjnej przez gminę, korzystny jest bowiem względnie wysoki udział zasobu komunalnego na obszarze rewitalizacji.

Ważnym elementem diagnozy pogłębionej jest ocena stopnia degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych. Obecnie brak ogólnomiejskiego rejestru, który pozwalałby w łatwy sposób wskazać obszary miasta o wysokim stopniu degradacji obiektów budowlanych. Pomocne w tym zakresie mogą być informacje na temat ich wieku. Starsze budynki najczęściej wymagają znacznie większych nakładów remontowych niż te wybudowane niedawno, w nowej technologii.

Z uwagi na brak danych trudno oszacować średni wiek budynku na obszarze rewitalizacji. Biorąc jednak pod uwagę, że większość obiektów znajduje się w rejestrze zabytków lub gminnej ewidencji zabytków, a budynki powstałe po wojnie eksploatowane są średnio ponad

²¹ Uchwała Nr XXII/216/20 Rady Miejskiej W Kwidzynie z dnia 14 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Kwidzyna na lata 2021 – 2027.

Pozytywnym aspektem są prowadzone od lat w Kwidzynie prace rewaloryzacyjne i remontowe, w wyniku których część zasobu przeszła gruntowne remonty. Sukcesywnie remontowane są mieszkania komunalne. W wyniku tych działań systematycznie zmniejsza się liczba budynków w złym stanie technicznym, jednak potrzeby w tym zakresie są nadal znacznie większe od możliwości gminy. Na 31 grudnia 2022 r. w obszarze rewitalizacji były niewykorzystane zaledwie cztery lokale komunalne o łącznej powierzchni 920,31 m².

Brak rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska

Istotnym elementem oceny stopnia funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych jest poziom dostępu do podstawowych sieci infrastruktury technicznej miasta, tj. sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i ciepłowniczej, szczególnie istotnej ze względu na konieczność ograniczenia niskiej emisji.

Zdecydowanie najefektywniejszym i najwygodniejszym źródłem ogrzewania budynków jest centralna sieć ciepła. Z uwagi na odległość do sieci miejskiej nie wszędzie jednak możliwe jest przyłączenie do niej budynków. Średnia odległość z miejsca zamieszkania do sieci ciepłej wyniosła na obszarze rewitalizacji ponad 100 m. Mimo dobrego dostępu do sieci ciepłowniczej stosunkowo niewielki odsetek użytkowników odnotowano w obszarze rewitalizacji, co może wynikać z trudności poprowadzenia infrastruktury ciepłowniczej w budynkach zabytkowych.

Alternatywą dla ogrzewania systemowego są indywidualne piece grzewcze. Wciąż na terenie obszaru rewitalizacji występuje duży odsetek budynków z piecami opalanymi paliwami stałymi. Dokładne ustalenie ich liczby nie jest możliwe z uwagi na brak pełnego wypełnienia Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków na moment pozyskania danych oraz brak precyzji odnośnie faktycznego źródła służącego do celów grzewczych (zgłaszający podają często, że posiadają więcej niż jedno urządzenia służące do ogrzewania obiektu).

Kluczowym zagadnieniem wobec braku możliwości znacznego ograniczenia zużycia energii jest poszukiwanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych w zakresie energooszczędności. Zapotrzebowanie w tym zakresie jest duże z uwagi na wiek budynków (inna technologia i standardy w czasie ich budowy). O ile w przypadku spółdzielni mieszkaniowych proces termomodernizacji jest bardzo zaawansowany, o tyle w przypadku kamienic oraz zabudowy jednorodzinnej potrzeby są wciąż znaczne.

W granicach obszaru rewitalizacji zlokalizowano szereg budynków wielorodzinnych wybudowanych zarówno w technologii tradycyjnej, jak i wielkopłytywowej.

Rysunek 13. Rozmieszczenie zabudowy wielorodzinnej według bazy BDOT10K

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy BDOT 10k

Wielorodzinna zabudowa mieszkaniowa na obszarze rewitalizacji pochodzi głównie z lat 60. i 70. XX w., co oznacza, że budynki eksploatowane są już średnio od ponad 50-60 lat. Jak wynika z literatury przedmiotu oraz studiów przypadku, tak długi okres eksploatacji, w powiązaniu z mankamentami zastosowanej technologii, może wiązać się z występowaniem takich technicznych problemów jak:

- 1) stosowanie podgrzewaczy gazowych do etażowego, zlokalizowanego w każdym mieszkaniu, grzania ciepłej wody i w konsekwencji tzw. kominów zbiorczych, które mogą być powodem zatrucia czadem;
- 2) całkowite uszczelnianie mieszkań przez właścicieli, poprzez wymianę okien na plastikowe, w obiektach, w których zastosowano grawitacyjny system wentylacyjny, co poza problemem z utrzymaniem właściwej wilgotności powietrza może być przyczyną zac zadzeń;
- 3) zastępowanie podanych w projekcie zabezpieczeń 10A bezpiecznikami 16A, umożliwiającymi korzystanie ze sprzętu AGD i RTV, ale równocześnie będących przyczyną porażenia prądem elektrycznym lub pożaru;
- 4) samowolne przerabianie instalacji gazowych wewnątrz mieszkań, bez sprawdzenia ich szczelności, co może być przyczyną ulatniania się gazu i w konsekwencji grozić poważną katastrofą;
- 5) stara instalacja gazowa (skręcana), która (jeśli nie została wymieniona na instalację spawaną) z uwagi na okres eksploatacji może być przyczyną ulatniania się gazu, a w konsekwencji grozić wybuchem;

- 6) podłączanie wentylatorów elektrycznych w kuchniach do kominów zbiorczych, co w konsekwencji może prowadzić do zac zadzenia innych mieszkańców;
- 7) brak ocieplenia niektórych budynków, co skutkuje postępującą korozją ścian;
- 8) brak dróg pożarowych;
- 9) permanentne zastawianie dróg pożarowych przez samochody mieszkańców, a w obszarach zlokalizowanych blisko centrum również przez osoby przyjeżdżające z zewnątrz;
- 10) dzięki nasadzenia zieleni, które uniemożliwiają służbom podjazd pod budynek w sytuacji pożaru lub innego zdarzenia wymagającego interwencji.

Wszystkie wskazane powyżej problemy występują w różnym nasileniu w zespołach mieszkaniowych położonych w granicach obszaru rewitalizacji, stanowiąc wyzwanie dla zarządzających tym zasobem.

Brak rozwiązań technicznych zapewniających dostępność obiektów budowlanych dla osób ze szczególnymi potrzebami

Zasadniczym problemem występującym na obszarze rewitalizacji jest brak wind w dużej części budynków wielorodzinnych i obiektów usługowych. Na całym obszarze rewitalizacji zainstalowane jest jedynie 6 wind. Dla osób ze stałymi lub czasowymi ograniczeniami w poruszaniu się brak windy stanowi bardzo duże wyzwanie. Biorąc pod uwagę starzenie się społeczeństwa kwestia ta stanowić będzie coraz większy problem. Dużym problemem dla osób o szczególnych potrzebach w zakresie dostępności jest też zły stan techniczny wielu dróg i chodników.

Obszar rewitalizacji stanowi jednorodną strukturę śródmiejską, charakterystyczną dla średniej wielkości miast Pomorza Gdańskiego. W zagospodarowaniu terenu dominuje zabudowa kwartałowa mieszkaniowa śródmiejska w układzie pierzejowym. Historyczne kwartały zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej kamienicowej z lokalami usługowymi w parterach, były w latach powojennych uzupełniane zabudową współczesną, która gabarytami, sposobem usytuowania budynków oraz funkcjami stanowiła kontynuację charakteru istniejącej struktury miejskiej. Ten proces trwa nieprzerwanie do chwili obecnej.

Z uwagi na rosnący udział osób starszych i niepełnosprawnych, często z ograniczeniami w poruszaniu się, brak wind w budynkach wielorodzinnych na terenie miasta stanowi poważny problem. Zagadnienie to jest szczególnym wyzwaniem na obszarach zabytkowych, gdzie wprowadzanie rozwiązań w zakresie dostępności wiąże się z ingerencją w substancję zabytkową.

Analiza jakościowa

W trakcie spotkań zarówno seniorzy, podobnie jak przedstawiciele NGO i MOPS jako istotną grupę problemów wskazywali powszechnie występujące i jednocześnie trudne do wyeliminowania bariery przestrzenne i architektoniczne, takie jak np.: wysokie schody przy budynkach, wąskie i strome klatki schodowe czy brak wind w budynkach mieszkalnych. Bariery te znacząco utrudniają lub wręcz uniemożliwiają osobom starszym, zwłaszcza

osobom o ograniczonej sprawności, wychodzenie z domu, co sprawia, że stają się oni więźniami we własnych mieszkaniach.

Istotnym problem dla wszystkich uczestników spotkań była słaba jakość dróg i chodników, zwłaszcza uwzględniając potrzeby osób o szczególnych potrzebach w zakresie dostępności. W granicach obszaru wskazywano wiele miejsc, gdzie konieczne są działania mające na celu likwidację barier architektonicznych, zarówno w odniesieniu do budynków, jak i przestrzeni wspólnych. Zwracano również uwagę na braki w oświetleniu ulic i chodników oraz potrzebę wymiany istniejących źródeł oświetlenia na energooszczędne typu LED.

Istotnym wyzwaniem zdaniem uczestników warsztatów jest w większości nieprzystosowanie budynków mieszkalnych, zwłaszcza komunalnych do użytkowania przez osoby z ograniczeniami ruchowymi. Najpoważniejszym problemem jest brak wind. Wskazywano na konieczność kompleksowego wprowadzenia ułatwień dla osób z ograniczeniami ruchowymi, celem unikania sytuacji, gdy np. w budynku jest winda, ale bariery występujące przed budynkiem uniemożliwiają dostanie się czy wydostanie się do/z niego. W budynkach na obszarze rewitalizacji powszechny jest brak udogodnień nie tylko dla osób z ograniczeniami ruchowymi, ale także dla innych grup wymagających ułatwień, np. osób słabowidzących i niewidomych.

Uczestnicy warsztatów zwracali uwagę na fakt, że budynki na obszarze rewitalizacji w dużym stopniu są wciąż ogrzewane paliwami stałymi (w pewnej liczbie mieszkań wciąż występują piece kaflowe). Dostrzegalna jest niska efektywność energetyczna części budynków (brak termomodernizacji).

Inny bardzo palący problem stanowi stan technicznych komunalnego zasobu mieszkaniowego. W zasobie komunalnym dominujący jest brak tak podstawowego wyposażenia mieszkań komunalnych jak łazienki czy toalety, który już od lat uznawany jest za podstawowy standard. W niektórych przypadkach wciąż występują wspólne toalety na piętrach lub półpiętrach, a niekiedy konieczne jest nawet wychodzenie do toalety na inne piętro.

Kluczowe problemy i potencjały

Najważniejszymi problemami w sferze technicznej są:

1. dekapitalizacja wielorodzinnej zabudowy mieszkaniowej, zwłaszcza tej znajdującej się w zasobach komunalnych;
2. niedostosowanie przestrzeni publicznych i budynków mieszkaniowych do aktualnych standardów w zakresie dostępności;
3. zabytkowy charakter części budynków, co dodatkowo utrudnia podejmowanie działań remontowych, w tym termomodernizacyjnych (wyższe koszty, dłuższe procedury);
4. znacząca część budynków wymagających termomodernizacji;
5. zły stan techniczny wielu dróg i chodników;
6. braki w oświetleniu ulic i chodników;
7. potrzeby remontowe infrastruktury komunalnej zwłaszcza w zakresie poprawy dostępności;

8. potrzeby remontowe infrastruktury komunalnej zwłaszcza w zakresie przebudowy skrzyżowań i rozdzielania ruchu pieszego, rowerowego oraz kołowego;
9. wciąż znacząca liczba budynków ogrzewanych paliwami stałymi;
10. znaczący wzrost kosztów ogrzania budynków oznaczający drastyczny spadek środków na działania remontowe.

Do największych potencjałów w sferze technicznej należy zaliczyć:

1. znaczący zasób lokali komunalnych na obszarze rewitalizacji;
2. rozpoczęty proces termomodernizacji budynków mieszkalnych w obszarze Starego Miasta;
3. możliwości rozbudowy sieci ciepłowniczej i podłączania kolejnych budynków mieszkalnych;
4. duży potencjał przestrzeni publicznych i pasów drogowych pozwalający na poprawę standardów wyposażenia ulic i poprawę bezpieczeństwa dla wszystkich uczestników ruchu;
5. możliwości nisko kosztowego udroźnienia systemu parkowania;
6. niewielkie nakłady niezbędne do poprawy bezpieczeństwa ruchu i dostępności poszczególnych części obszaru rewitalizacji.

II.5. Analiza koncentracji negatywnych zjawisk środowiskowych

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy o rewitalizacji, w ramach diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji należy dokonać analizy negatywnych zjawisk środowiskowych, w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.

Analiza ilościowa

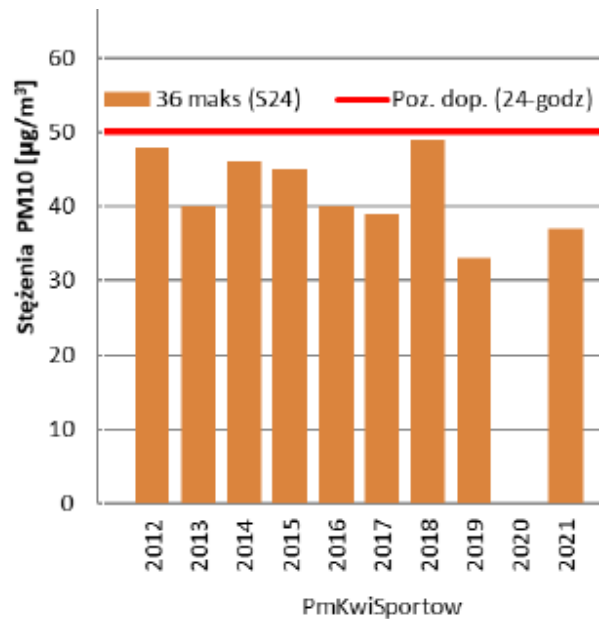
Powietrze

Miasto Kwidzyn zaliczone jest do strefy Pomorskiej i w ocenie rocznej dla pyłu zawieszonego PM10 uzyskało klasę A, co oznacza, że w strefie tej nie odnotowano przekroczeń.

Na przestrzeni ostatnich lat nie odnotowuje się przekroczenia dopuszczalnych norm PM10, PM2,5, B(a)P, ozonu oraz nie występuje ponadnormatywny poziom emisji B(a)P w okresie grzewczym. Należy odnotować, iż dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Gdańsku wskazują na poprawę podstawowych parametrów jakości powietrza w Kwidzynie w ostatnich latach. Wartości średnioroczne w 2021 r. przedstawiają się następująco:

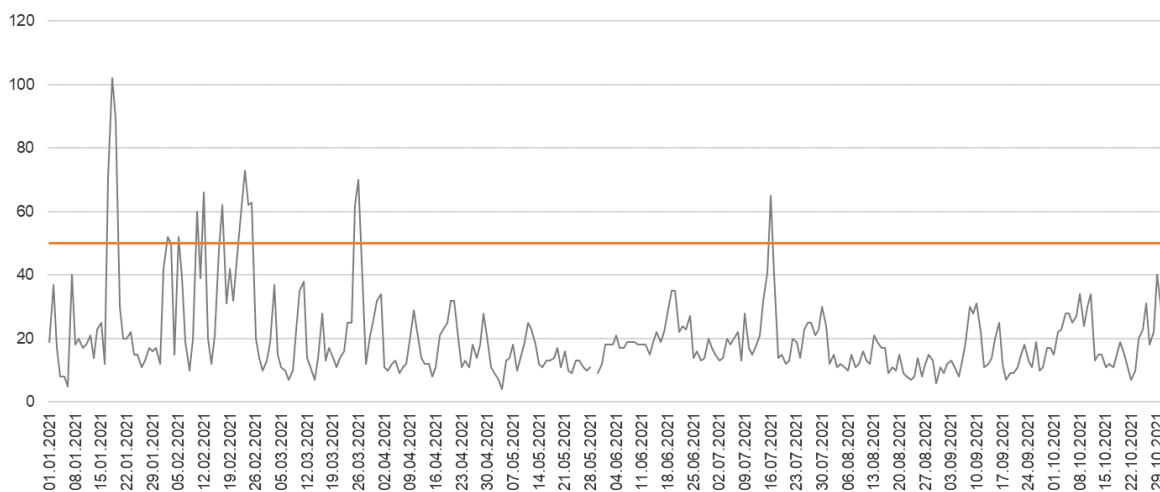
- pył zawieszony PM10 – 21 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (wartość dopuszczalna 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$);
- liczba dni z przekroczeniem stężeń dobowych PM10 > 17 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ – 53 (norma 35).

Odczyty z lat 2018-2021 ze stacji Państwowego Monitoringu Środowiska usytuowanej na ul. Sportowej (poza granicami obszaru rewitalizacji) potwierdzają niskie wartości pyłu zawieszonego PM10 w okresie grzewczym, z widoczną tendencją spadkową w latach 2012-2019 (rysunki poniżej), jedynie z okresowymi przekroczeniami. Brak danych dla roku 2020.

Rysunek 14. Przebieg 36 maksymalnej wartości 24-godzinowej stężenia pyłu zawieszzonego PM10 na stanowiskach pomiarowych w województwie pomorskim, w strefie Pomorskiej, na tle poziomu dopuszczalnego w latach 2012 – 2021

Źródło: Urząd Miasta w Kwidzynie

Rysunek 15. Wartość średniego dobowego stężenia pyłu zawieszzonego PM10 [ug/m³] na stacji pomiarowej przy ul. Sportowej

Źródło: Urząd Miasta w Kwidzynie

Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego na terenie miasta Kwidzyn związane jest z emitatorami punktowymi, emisją niską oraz liniową. Największy udział w kształtowaniu jakości powietrza na terenie Kwidzyna, tj. jego ponadnormatywnego zanieczyszczenia, posiadają powierzchniowe źródła emisji. Spalanie paliw stałych w kotłach o niskiej sprawności (zainstalowanych m.in. w budynkach jednorodzinnych i wielorodzinnych z lokalnymi systemami ogrzewania oraz obiektach użyteczności publicznej i zakładach

usługowych) wpływa na znaczne pogarszanie się jakości powietrza w sezonie grzewczym. Zanieczyszczenia z procesów spalania paliw do celów ogrzewania tych obiektów wprowadzane są niskimi kominami (tzw. niska emisja), zaś duże skupiska tego rodzaju obiektów decydują o powierzchniowym charakterze tego rodzaju źródeł.

Emisja komunikacyjna, wynikająca z ruchu pojazdów drogami przebiegającymi przez miasto, także w znaczącym stopniu kształtuje stan jakości powietrza w mieście. Najwyższe stężenia zanieczyszczeń skupione są wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych miasta, z największym natężeniem ruchu pojazdów.

Liniowa emisja zanieczyszczeń ogranicza się przede wszystkim do głównych dróg, gdzie obserwuje się największe natężenia ruchu.

Należy także podkreślić, że problem niskiej emisji tylko częściowo jest prostą konsekwencją istniejącego sposobu ogrzewania budynków. Część zanieczyszczeń pochodzi bowiem z innych części miasta lub wręcz spoza gminy, co wynika z cyrkulacji powietrza. Problem zanieczyszczenia powietrza ma charakter transgraniczny.

Oznacza to, że polityka rewitalizacyjna, ukierunkowana na poprawę efektywności energetycznej budynków na obszarze rewitalizacji, nie rozwiąże w pełni problemu złej jakości powietrza w okresie jesienno-zimowym, choć na pewno może się do tego przyczynić. Równie ważnym aspektem, szczególnie w kontekście ostatnich wydarzeń (rosnące ceny energii), jest konieczność podejmowania działań podnoszących sprawność energetyczną budynków, już nie tylko z uwagi na ochronę zdrowia mieszkańców, ale także w trosce o ograniczanie zjawiska ubóstwa energetycznego²².

Hałas

Drugim kluczowym zjawiskiem negatywnie oddziałującym na mieszkańców obszaru rewitalizacji jest hałas. Wyzwaniem jest ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego (hałas drogowy i kolejowy) do środowiska, szczególnie na obszarach wrażliwych (tereny zamieszkałe).

Sytuacja w zakresie klimatu akustycznego na obszarze rewitalizacji nie poprawia się. Wynika to ze wzrostu liczby samochodów poruszających się po drogach zlokalizowanych w granicach obszaru rewitalizacji, generujących najbardziej uciążliwy i odczuwalny dla mieszkańców hałas drogowy²³. W latach 2010-2020 liczba samochodów poruszających

²² Ubóstwo energetyczne (ang. *energy poverty*) – ubóstwo względne, w którym gospodarstwo domowe nie może sobie pozwolić na energię lub usługi energetyczne, w celu zapewnienia sobie podstawowych, codziennych potrzeb: ogrzewanie/chłodzenie, gotowanie, oświetlenie itp. Ubóstwo energetyczne jest jednym z kluczowych wyzwań Unii Europejskiej (UE). W ramach ogłoszonego 1 grudnia 2019 r. Europejskiego Zielonego Ładu oraz Fali Renowacji, będącej jego częścią, określono walkę z ubóstwem energetycznym jako jedno z kluczowych wyzwań. Zarówno w ramach wieloletnich ram finansowych UE na lata 2021-2027, jak i Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności są przeznaczone środki na walkę ze zjawiskiem ubóstwa energetycznego.

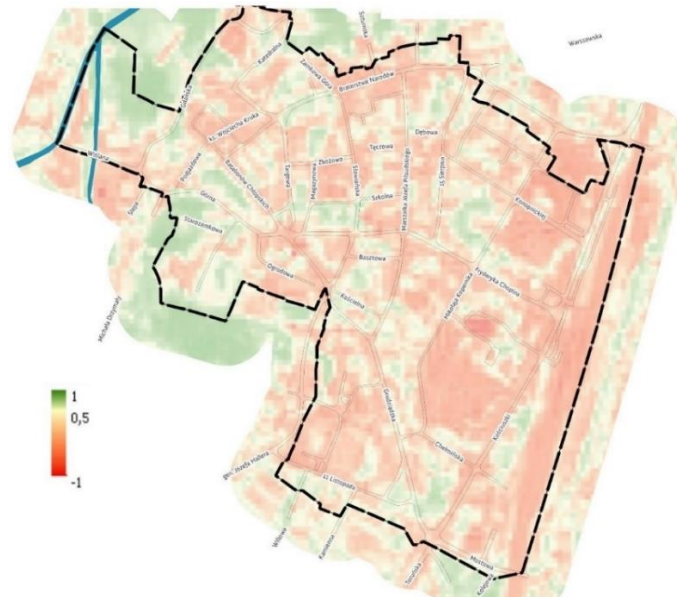
²³ Brak danych o liczbie pojazdów na konkretnych ulicach jednak w powiecie Kwidzyńskim znacząco wzrosła liczba samochodów. Wskaźnik liczby pojazdów na 1000 mieszkańców wzrósł z poziomu 580 samochodów na 1000 mieszkańców do poziomu 654 w 2020.

się ulicą Batalionów Chłopskich wzrosła z poziomu 495 pojazdów na dobę (422 pojazdów osobowych) do 4 219 pojazdów na dobę (3 811 pojazdów osobowych)²⁴. Duże natężenie ruchu występuje również w ciągu ulic Warszawska, Braterstwa Narodów, Targowa oraz ulicach Kopernika i Chopina.

W zachodniej części obszaru rewitalizacji źródłem hałasu jest również zbiorowy transport szynowy. Niedogodności odczuwać mogą mieszkańcy bezpośredniego sąsiedztwa torów kolejowych, m.in. ulic Kościuszki, 3 Maja, Kolejowej.

Adaptacja do zmian klimatu

W granicach obszaru rewitalizacji możliwe jest występowanie zjawiska tzw. miejskiej wyspy ciepła. Charakteryzuje się ono występowaniem zwiększonej w stosunku do otoczenia miasta średniej rocznej temperatury. Miejska wyspa ciepła może wynikać z większej gęstości zabudowy, ale przede wszystkim z wysokiego stopnia uszczelnienia terenu między budynkami, szczególnie w części wschodniej obszaru.

Rysunek 16. Wartość znormalizowanego różnicowego wskaźnika wegetacji (NDVI - Normalized Difference Vegetation Index)²⁵

Źródło: https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/lmgp_2.html?gpmap=gp0

https://gdansk.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_pomorskie/portrety_powiatow/powiat_kwidzy%C5%84ski.pdf

²⁴ Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021 <https://www.gov.pl/web/gddkia/generalny-pomiar-ruchu-20202021>

²⁵ Wskaźnik NDVI stosowany w pomiarach teledetekcyjnych, pozwalający określić stan rozwojowy oraz kondycję roślinności. NDVI bazuje na kontraście między największym odbiciem w paśmie bliskiej podczerwieni a absorpcją w paśmie czerwonym. Analizę opracowano na podstawie obrazów satelitarnych SENTINEL-2 w okresie sierpień-wrzesień 2020. Wartość wskaźnika przyjmuje wartości w zakresie <-1, 1>, przy czym im wyższa wartość wskaźnika, tym większa ilość biomasy, w szczególności: wartości ujemne wskaźnika reprezentują wody, niskie wartości wskaźnika (bliskie zeru) reprezentują odkryty grunt, wartości wskaźnika powyżej 0.5-reprezentują roślinność zdrową.

Zagospodarowanie centrum miasta, ze znacznym udziałem terenów uszczelnionych oraz niskim udziałem powierzchni biologicznie czynnej, nie sprzyja retencji wodnej, co z kolei może sprzyjać występowaniu powodzi nagłych, typu Flash Flood, będących konsekwencją coraz częstszych deszczy nawalnych czy burz.

Jak wynika z literatury przedmiotu głównymi zagrożeniami mogącymi wystąpić na obszarze rewitalizacji są:

- 1) wzrost wartości temperatury maksymalnej dobowej w roku, co skutkować będzie nasileniem się zjawiska miejskiej wyspy ciepła najbardziej odczuwalnej w historycznym centrum miasta wchodzącym w skład obszaru rewitalizacji;
- 2) wzrost liczby dni z temperaturą maksymalną $>30^{\circ}\text{C}$ (dni upalne) w roku;
- 3) wzrost liczby okresów o długości przynajmniej 3 dni z temperaturą maksymalną $>30^{\circ}\text{C}$ (fale upałów) w roku;
- 4) wzrost rocznej sumy opadów, co oznaczać będzie konieczność skuteczniejszego odprowadzania wód opadowych, wprowadzania rozwiązań poprawiających małą i mikro retencję, co może być szczególnie ważne w centrum miasta, gdzie odnotowano największy stopień uszczelnienia terenów;
- 5) wzrost liczby dni w roku z opadem ekstremalnym $>20\text{mm}/\text{dobę}$ oraz nieznaczny wzrost liczby dni z opadem $>10\text{ mm}/\text{d}$ w roku;
- 6) istotny statystycznie wzrost częstotliwości występowania burz (w tym burz z gradem);
- 7) występowanie powodzi nagłych (miejskich) w postaci nagłego zalania i/lub podtopienia terenu w wyniku wystąpienia silnego, krótkotrwałego opadu deszczu o dużej wydajności na stosunkowo niedużym obszarze zlewni rzecznej lub zurbanizowanej zlewni miejskiej (tzw. deszczu nawalnego);
- 8) występowanie powodzi od strony rzek. Ryzyko powodziowe od strony rzek występujące na obszarze rewitalizacji Kwidzyna należy ocenić jako niskie. Niebezpieczeństwo wystąpienia powodzi występuje jedynie dla odcinka rzeki Liwy oraz kanału Palemona.

Zjawiska te stanowią poważne utrudnienia dla prawidłowego funkcjonowania obszaru rewitalizacji oraz zdrowia i życia jego mieszkańców. Prognozy zmian klimatu wskazują, że w perspektywie 2050 r. można spodziewać się kontynuacji obserwowanych obecnie trendów analizowanych zjawisk. Najistotniejsze problemy Kwidzyna wynikające z zagrożeń związanych ze zmianami klimatu w kontekście rewitalizacji dotyczą sektora zdrowia publicznego. Zmiany klimatu będą miały bardzo silny wpływ na zdrowie publiczne, a szczególnie na grupy społeczne, które najczęściej występują w obszarach wysokiej koncentracji problemów społecznych tj.: osoby powyżej 65. roku życia, dzieci poniżej 5. roku życia, osoby przewlekle chore (choroby układu krążenia i układu oddechowego), osoby niepełnosprawne z ograniczoną mobilnością czy też osoby bezdomne.

Analiza jakościowa

Uczestnicy warsztatów diagnostycznych wskazali na zależność między złym stanem nawierzchni dróg, brakiem systemowego spowalniania ruchu w obszarze centrum a wzrostem zanieczyszczenie powietrza oraz hałasu komunikacyjnego.

Okresowo zła jakość powietrza w granicach obszaru rewitalizacji wynika zdaniem uczestników warsztatów ze wzmożonego obciążenia komunikacyjnego, a także z ciągłego jeszcze spalania w okresie zimowym przez gospodarstwa domowe węgla lub innych niskiej jakości paliw. Jako główną przyczynę tego stanu rzeczy wskazywano ubóstwo dużej grupy mieszkańców obszaru rewitalizacji, które jeszcze przez wiele lat może stanowić przeszkodę w likwidacji pozostających w eksploatacji nieefektywnych pieców na paliwa stałe.

Kluczowe problemy i potencjały

Do najważniejszych problemów z punktu widzenia koncentracji negatywnych zjawisk środowiskowych należy zaliczyć:

1. podwyższony poziom emisji zanieczyszczeń oraz hałasu wzdłuż głównych dróg przelotowych;
2. pogarszająca się jakość powietrza w sezonie grzewczym związana z wciąż znaczącą liczbą budynków posiadających paleniska na paliwa stałe;
3. spowolnienie likwidacji kopciuchów i pieców kaflowych na ciepło systemowe, przez wysoką inflację oraz dodatek węglowy czy zawieszenie norm jakościowych dla węgla używanego w gospodarstwach domowych (mieszkańcy nie chcą lub boją się zmiany źródeł ogrzewania ze względu na wysokie koszty).

Do kluczowych potencjałów z punktu widzenia środowiska należy zaliczyć:

1. ogólnie dobra jakość powietrza w ciągu roku poniżej dopuszczalnych wartości wskaźników;
2. stosunkowo duża powierzchnia terenów zielonych;
3. możliwość obniżenia poziomu zanieczyszczeń powietrza i poziomu hałasu poprzez zmianę organizacji ruchu;
4. znaczący zasób lokali komunalnych na obszarze rewitalizacji umożliwiających podjęcie działań remontowych i termomodernizacyjnych;
5. rozpoczęty proces termomodernizacji budynków mieszkalnych w obszarze Starego Miasta;
6. możliwości rozbudowy sieci ciepłowniczej i podłączania kolejnych budynków mieszkalnych;
7. obniżanie kosztów energii potrzebnej na ogrzewanie mieszkań dzięki sukcesywnie prowadzonej termomodernizacji, zarówno przez samorząd jak i osoby prywatne, co powoduje w już obsługiwanych budynkach znaczące zmniejszenie zużycia ciepła.

III. Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy

III.1. Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kwidzyna 2030+

Na moment przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji w Mieście Kwidzynie nie obowiązywała strategia rozwoju w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Jednocześnie na dzień uchwalenia niniejszego Programu przepisy ustawy nie obowiązywały samorządu gminy do opracowania i przyjęcia strategii rozwoju – przepisy nakładające na gminę obowiązek w tym zakresie wejdą w życie z dniem 1 lipca 2026 r. Dlatego też na etapie prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji nie było możliwe przedstawienie powiązań pomiędzy oboma dokumentami. Brak obowiązującej strategii rozwoju nie oznacza, że w przypadku Miasta Kwidzyna prowadzenie procesu rewitalizacji nie znajduje swojego uzasadnienia w innych dokumentach strategicznych. Przykładem tego typu dokumentu jest Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kwidzyna 2030+ (uchwalona 27 marca 2024 r.²⁶), będąca narzędziem realizacji polityki społeczno-gospodarczej z wykorzystaniem zintegrowanych przedsięwzięć strategicznych. W poniższej tabeli przedstawiono powiązania pomiędzy interwencją opisaną w Strategii a kierunkami działań rewitalizacyjnych wynikających z niniejszego Programu.

Tabela 4. Opis powiązań pomiędzy Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kwidzyna 2030+ a Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+

STRATEGIA ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH DLA MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO KWIDZYNA 2030+			GPR MIASTA KWIDZYNA 2030+
Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunek interwencji	
Bezpieczna przestrzeń	Bezpieczne środowisko	Adaptacja do zmian klimatu oraz wzrost odporności na negatywne skutki zmian klimatu	IV.4.
		Ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego	IV1.-IV.4
	Bezpieczna infrastruktura	Poprawa bezpieczeństwa energetycznego	IV.2.-IV.3.
Aktywne społeczeństwo	Włączenie społeczne	Wzrost poziomu integracji z imigrantami na terenie MOF	I.3.1.
		Włączenie zawodowe i społeczne osób zagrożonych ubóstwem, wykluczeniem społecznym	I.3.4.
Stabilna gospodarka	Konkurencyjność oparta o wspólny potencjał	Systemowy rozwój przedsiębiorczości	II.1.-III.4.
	Wspólna oferta turystyczna	Poprawa dostępności i jakości całorocznej oferty przemysłu czasu wolnego i oferty turystycznej na terenie MOF	II.4.

Źródło: opracowanie własne

²⁶ https://www.bip.gminakwidzyn.pl/uploaded_files/serwis_files/attachments/uchwaly/309/afc9ded045d2bf2c.pdf

III.2. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kwidzyna na lata 2024-2028

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, kluczową przesłanką podjęcia działań rewitalizacyjnych jest występowanie na danym obszarze kryzysu o charakterze społecznym przejawiającym się koncentracją takich zjawisk jak: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, wysoka liczba mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego oraz niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

Działania mające na celu wyprowadzenie danego obszaru z sytuacji kryzysowej powinny koncentrować się na kwestiach społecznych. Owo wyeksponowanie znaczenia interwencji o charakterze społecznym powoduje, że z perspektywy skuteczności działań podejmowanych na kanwie gminnego programu rewitalizacji szczególnego znaczenia nabierają jego powiązania z celami wyznaczonymi w strategii rozwiązywania problemów społecznych (SRPS), będącej najważniejszym spośród opracowywanych na poziomie lokalnym dokumentem ukierunkowanym na przeciwdziałanie kryzysowi w tym zakresie.

Zdefiniowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kwidzyna na lata 2024-2028²⁷ misja zakłada, że: *Kwidzyn będzie miastem dostosowanym do bieżących potrzeb społecznych oraz dążącym do zwiększenia bezpieczeństwa i standardu życia mieszkańców.*

Podejmowane na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji działania będą przyczyniać się do urzeczywistnienia tej wizji poprzez systematyczne wyprowadzanie z sytuacji kryzysowej tej części Kwidzyna, która została objęta obszarem rewitalizacji. Skuteczność działań podejmowanych w tej części miasta warunkowana jest istotnym poziomem powiązań pomiędzy SRPS a GPR. W tabeli poniżej przedstawiono cele strategiczne oraz cele operacyjne opisane w SRPS, do których nawiązywać będzie interwencja podejmowana na podstawie GPR.

---

²⁷ Uchwała nr IV/22/24 Rady Miejskiej w Kwidzynie z dnia 24 czerwca 2024 roku w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kwidzyna na lata 2024 – 2028.

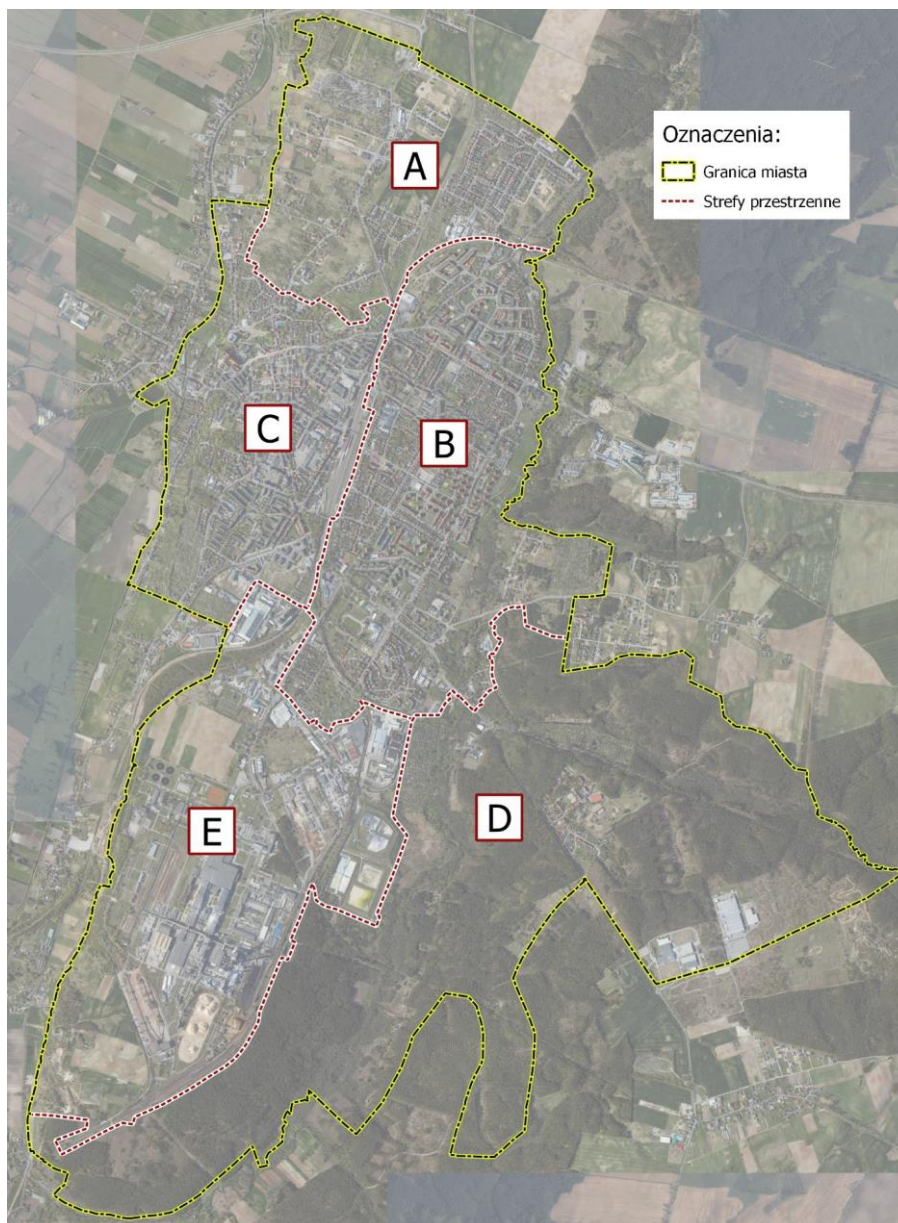
Tabela 5. Komplementarne z GPR cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kwidzyna na lata 2024-2028

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA KWIDZYNA NA LATA 2024-2028		Interwencja z poziomu GPR
Cel strategiczny	Cel operacyjny	
Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych	Usprawnienie systemu zapobiegania kryzysom w rodzinie i wspierania rodzin	I.3.1.; I.3.2.; I.3.3.
	Wspieranie rodzin w funkcjach opiekuńczo-wychowawczych	
	Zapobieganie i zwalczanie przemocy domowej	
	Wspieranie rodzin z dziećmi	
Aktywizacja i integracja osób/grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem polityki senioralnej oraz osób z niepełnosprawnościami	Aktywizacja osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób długotrwale bezrobotnych	I.3.4.
	Rozwój usług społecznych i aktywizacja dla osób z niepełnosprawnościami oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym	I.3.1; I.3.4.
	Rozwój usług społecznych i aktywizacja seniorów	I.1.2.; I.3.1.
	Wsparcie osób zagrożonych ubóstwem oraz bezdomnych	I.3.1; I.3.4.
Efektywna polityka prozdrowotna, zwłaszcza w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom	Promocja społeczeństwa obywatelskiego	I.1.3.; I;6.
	Rozwój inicjatyw i działań aktywizujących życie lokalnej społeczności	I.1.3; I.5.; I.6.
	Zminimalizowanie zjawisk problemów społecznych	I.3.; I.4.3; I.4.3.; I.4.4.; I.7.3.
	Upowszechnianie kultury zdrowego stylu życia	I.3.3.; I.4.3.; III.5.

Źródło: opracowanie własne

III.3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Kwidzyna

Obecnie obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania miasta Kwidzyna zostało uchwalone przez Radę Miejską w Kwidzynie w dniu 29 maja 2023 r. (uchwała nr LIII/502/23). W Studium obszar Kwidzyna podzielony został na pięć stref przestrzennych: A – strefa północna (pow. ok. 263 ha), B – strefa wschodnia (pow. ok. 393 ha), C – strefa centrum (pow. ok. 269 ha), D – strefa południowa (pow. ok. 768 ha) oraz E – strefa przemysłowa (pow. ok. 461 ha). Obszar rewitalizacji położony jest w obrębie strefy C – strefa centrum.

Rysunek 17. Strefy przestrzenne w Kwidzynie

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania miasta Kwidzyna

W Studium jako nadrzędne cele polityki przestrzennej Kwidzyna wskazano:

- utrzymanie wykształconej struktury przestrzennej miasta z wyraźnym podziałem na tereny zabudowy miejskiej, tereny produkcyjne oraz tereny przyrodnicze;
- poprawa dostępności komunikacyjnej miasta, w tym utrzymanie i modernizacja istniejącego układu komunikacyjnego oraz współpraca samorządowa w zakresie budowy obwodnicy Kwidzyna;
- dążenie do wytworzenia funkcjonalnie powiązanych terenów zieleni miejskiej, obejmujących lasy, parki oraz ciągi piesze i rowerowe,
- ochrona unikatowej, naturalnej rzeźby terenu miasta.

Z kolei wśród określonych w Studium kierunków dotyczących zagospodarowania i użytkowania terenów w strefie C (Centrum) wskazano m.in.:

- utrzymanie wielofunkcyjnego charakteru umożliwiającego zaspokojenie potrzeb mieszkańców → **III.4.**
- minimalna powierzchnia terenów biologicznie czynnych 20%, przy czym zaleca się ustalanie możliwie wysokiego wskaźnika, w zależności od funkcji terenu, przy zachowaniu racjonalnych parametrów dla różnych typów zabudowy → **III.3.**
- minimalna liczba miejsc do parkowania winna być dostosowana do warunków terenowych obszaru śródmieścia ze wskazaniem możliwości realizacji zgrupowań parkingów naziemnych i podziemnych wielopoziomowych → **III.6.**
- jako towarzyszące przeznaczenie gruntów dopuszcza się: tereny sportowe i rekreacyjne, zieleń urządzoną, wody powierzchniowe, infrastrukturę techniczną, tereny komunikacji oraz parkingi → **III.3.; III.5.; III.6.; III.7.; III.8.; IV.4.**
- tereny zieleni miejskiej w strefie (zarówno wyznaczone w Studium, jak i w terenach predysponowanych do zabudowy, przewidywane na etapie opracowania planów miejscowych), kształtować jako ogólnodostępne, w formie parków, skwerów, zieleńców, zbiorników wodnych, ujętych w system zieleni miejskiej z ciągami pieszo-rowerowymi → **III.3.**

IV. Wizja i cele działań rewitalizacyjnych

IV.1. Wizja Gminnego Programu Rewitalizacji

Zawarta w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+ wizja stanowi opis pożądanego stanu obszaru rewitalizacji, który zostanie urzeczywistniony wskutek wspólnych działań podejmowanych przez miejską administrację samorządową oraz interesariuszy rewitalizacji. Sformułowana w partycypacyjnej procedurze wizja stanowi odpowiedź na zidentyfikowane w ramach diagnozy problemy i potrzeby obszaru rewitalizacji. Jednocześnie działania podejmowane na rzecz jej realizacji ukierunkowane będą na wykorzystanie drzemiących w tej części miasta potencjałów. **Dlatego też realizacja działań opisanych w niniejszym Programie ma sprawić, że w perspektywie 2030 r. obszar rewitalizacji stanie się miejscem...:**

- ... tętniącym życiem, zamieszkiwanym przez wielopokoleniową, zintegrowaną i troszczącą się o swoich członków wspólnotę lokalną;
- ... gdzie skuteczne i dostępne polityki publiczne nie tylko wspierają mieszkańców zmagających się z kryzysem, ale również pomagają im w realizacji ich marzeń i aspiracji;
- ... które ze względu na wysoki poziom bezpieczeństwa przyciąga nowych mieszkańców oraz zachęca gości do odwiedzenia i spędzenia czasu wolnego;
- ... stwarzającym atrakcyjne i stabilne warunki dla rozwoju lokalnej gospodarki, gwarantującym dostęp do szerokiej palety dóbr i usług dostarczanych przez lokalnych przedsiębiorców;
- ... wyróżniającym się estetycznymi i wielofunkcyjnymi przestrzeniami publicznymi, które powstały przy współudziale mieszkańców;
- ... gwarantującym bezpieczne oraz sprawne przemieszczanie się w jego obrębie;
- ... wolnym od hałasu i zanieczyszczenia powietrza oraz odpornym na zmiany klimatyczne.

Wizja stanu obszaru rewitalizacji w Kwidzynie uszczegółowiona została poprzez cztery cele rewitalizacji, w ramach których wyodrębniono kierunki działania (łącznie 23) oraz działania (łącznie 15 dotyczących sfery społecznej) reprezentujące typy przedsięwzięć i aktywności, które należy podjąć na rzecz wywołania pozytywnej zmiany w tej części miasta.

IV.2. Cele Gminnego Programu Rewitalizacji

I. Wielopokoleniowa, witalna i zintegrowana społeczność mieszkańców obszaru rewitalizacji

I.1. Skuteczne zarządzanie procesem depopulacji obszaru rewitalizacji

I.1.1. Dostosowanie obszaru rewitalizacji do potrzeb seniorów.

I.1.2. Zapewnienie lepszego dostępu do usług publicznych świadczonych na rzecz seniorów w szczególności w zakresie opieki, wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i spędzania czasu wolnego (kultura i rekreacja).

I.1.3. Wykorzystanie wiedzy i doświadczenia seniorów na rzecz budowy wielopokoleniowej wspólnoty lokalnej na obszarze rewitalizacji.

I.1.4. Rozbudowa infrastruktury (ławki, podpieracze, dzienne domy opieki, centra aktywności seniora itp.) w miejscu zamieszkania seniorów.

I.2. Działania na rzecz zatrzymania opływu młodych z obszaru rewitalizacji.

I.2.1. Stworzenie warunków dla rozwoju osobistego i zawodowego odpowiadających aspiracjom młodych mieszkańcom obszaru rewitalizacji.

I.2.2. Rozwój miejsc adresowanych dla młodzieży, stwarzających jej możliwości nieskrępowanego rozwijania własnych pasji, wyrażania siebie oraz spędzania czasu wolnego.

I.3. Polityka społeczna i polityka rynku pracy dostosowane do potrzeb obszaru rewitalizacji.

I.3.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu (marginalizacji) mieszkańców obszaru rewitalizacji, którego przyczyną jest m.in. wiek, stan zdrowia, pochodzenie, sytuacja rodzinna bądź materialna.

I.3.2. Przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia ubóstwa i bezradności życiowej.

I.3.3. Wsparcie osób oraz rodzin znajdujących się w kryzysie.

I.3.4. Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych, znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz biernych zawodowo.

I.4. Tworzenie warunków dla wszechstronnego i harmonijnego rozwoju dzieci i młodzieży zamieszkujących obszar rewitalizacji.

I.4.1. Systematyczne poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych zwiększających aktywność społeczną i obywatelską dzieci i młodzieży.

I.4.2. Objęcie wsparciem uczniów mających trudności w nauce.

I.4.3. Zwiększanie dostępności dzieci i młodzieży do wsparcia ze strony specjalistów, zwłaszcza psychologów.

- I.4.4. Stworzenie efektywnych mechanizmów współpracy pomiędzy szkołą a rodzicami.
- I.5. Stworzenia, m.in. w oparciu o potencjał instytucji miejskich, atrakcyjnej oferty czasu wolnego adresowanej do wielopokoleniowej społeczności zamieszkującej obszar rewitalizacji.
- I.6. Stworzenie systemowych rozwiązań angażujących organizacje pozarządowe i wolontariuszy we wsparcie i animację życia wielopokoleniowej społeczności zamieszkującej obszar rewitalizacji.
- I.7. Poprawa bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji.
  - I.7.1. Przeciwdziałanie zjawisku dewastacji przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji.
  - I.7.2. Przeciwdziałanie niepożądanym zachowaniom w przestrzeniach publicznych (zwłaszcza spożywaniu alkoholu i przemocy).
  - I.7.3. Przeciwdziałanie dystrybucji używek i narkotyków wśród dzieci i młodzieży.

II. Odporna na kryzysy i zdywersyfikowana strefa przedsiębiorczości

- II.1. Wzmacnianie odporności przedsiębiorstw działających na obszarze rewitalizacji na kryzysy.
- II.2. Wspieranie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji.
- II.3. Działania na rzecz dywersyfikacji oferty usług i produktów świadczonych przez przedsiębiorców z obszaru rewitalizacji.
- II.4. Wykorzystanie walorów kulturowych zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie na rzecz rozwoju turystyki.

III. Funkcjonalne i estetyczne przestrzenie publiczne

- III.1. Poprawa jakości, dostępności i estetyki przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji.
- III.2. Stworzenie mechanizmów gwarantujących udział mieszkańców w projektowaniu przestrzeni publicznych.
- III.3. Zwiększanie udziału terenów zieleni urządzonej (parków kieszonkowych) na obszarze rewitalizacji.
- III.4. Wykreowanie na obszarze rewitalizacji miejsca pełniącego funkcje społeczne, kulturalnego i gospodarczego centrum miasta.
- III.5. Poprawa dostępności do infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.

III.6. Zmiana sposobu poruszania się po obszarze rewitalizacji z wykorzystaniem samochodu, w tym reorganizacja systemu parkowania.

III.7. Przeprowadzenie audytu barier architektonicznych utrudniających poruszanie się po obszarze rewitalizacji (zwłaszcza osobom o szczególnych potrzebach) oraz ich systematyczna likwidacja.

III.8. Stwarzanie warunków dla sprawnego i bezpiecznego poruszania się niechronionych uczestników ruchu po obszarze rewitalizacji.

IV. Strefa ciszy i czystego powietrza

IV.1. Ograniczanie emisji hałasu oraz zanieczyszczeń będących wynikiem wzmożonego ruchu samochodowego.

IV.2. Poprawa jakości powietrza, zwłaszcza w okresie grzewczym, poprzez termomodernizację oraz wymianę nie ekologicznych źródeł ciepła na paliwa stałe.

IV.3. Wsparcie mieszkańców obszaru rewitalizacji zagrożonych ubóstwem energetycznym.

IV.4. Zwiększanie odporności obszaru rewitalizacji na skutki negatywnych zmian klimatu.

V. Włączenie interesariuszy w proces tworzenia i wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji

W toku prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+ uruchomiono szereg inicjatyw, których celem było urzeczywistnienie idei partycypacyjnego przygotowania polityk publicznych. Szeroko rozumiani interesariusze rewitalizacji zostali włączeni w przygotowanie programu już od etapu diagnostycznego, tak aby ich zaangażowanie w ten proces nie zostało ograniczone wyłącznie do informowania o przebiegu trwających prac, czy też konsultowania wypracowanych przez miejską administrację samorządową rozwiązań, lecz polegało na współtworzeniu interwencji publicznej, której skutkiem ma być wprowadzenie z kryzysu obszaru rewitalizacji w Kwidzyna.

Partycypacyjny model prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+ opierał się na czterech zasadach (wartościach):

- włączenie w prace nad programem możliwie jak najszerszego kręgu partnerów społeczno-gospodarczych, podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji;
- stworzenie warunków dających wyżej wymienionym podmiotom możliwość udziału w pracach nad programem od najwcześniejszych etapów;
- wykorzystanie zróżnicowanych form partycypacji wykraczających poza tradycyjne formy wyrażania opinii i zgłaszania uwag;
- transparentność wyrażającą się w bieżącym informowaniu interesariuszy o przebiegu prac nad programem.

Pierwszy etap uspołecznienia prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+ obejmował udział interesariuszy w pracach na pogłębioną (szczegółową) diagnozę obszaru rewitalizacji. W dniach 7 i 8 marca 2023 r. przeprowadzono serię warsztatów diagnostycznych z kluczowymi grupami interesariuszy. Dobierając próbę starano się pozyskać możliwie zróżnicowane grono kluczowych interesariuszy rewitalizacji. Dzięki takiemu doborowi możliwe było uzyskanie pełniejszego obrazu sytuacji, który uwzględniał różne perspektywy i punkty widzenia. W spotkaniach uczestniczyli:

- przedstawiciele seniorów oraz uczestnicy zajęć Dniennego Domu Pobytu Seniorów;
- przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na obszarze rewitalizacji;
- przedstawiciele Straży Miejskiej i Policji mający codzienne doświadczenia z problemami bezpieczeństwa i przestępczością na obszarze rewitalizacji,
- młodzież szkół ponadpodstawowych,
- przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (pracownicy i kuratorzy ośrodka pracujący na obszarze rewitalizacji i znający potrzeby mieszkańców);
- przedstawiciele Muzeum Zamkowego w Kwidzynie;

- mieszkańcy i użytkownicy obszaru rewitalizacji;
- przedstawiciele władz samorządowych (Burmistrz, Przewodniczący Rady Miejskiej, Radni);
- pracownicy zespołów Urzędu Miasta Kwidzyna, których zakres zadań ma wpływ na prowadzenie procesu rewitalizacji.

Każdej grupie interesariuszy uczestniczącej w spotkaniach zadano identyczną serię pytań, do których wszyscy uczestnicy mogli się swobodnie odnieść. Zestaw pytań podzielony został na obszary tematyczne i uwzględniał specyfikę obszaru rewitalizacji odnosząc się szczególnie do zidentyfikowanych w trakcie analizy ilościowej problemów.

Tabela 6. Zestaw pytań wykorzystanych w trakcie warsztatów diagnostycznych

A. Sfera społeczna:

- 1) Jak oceniasz kondycję mieszkańców zamieszkujących obszar rewitalizowany Starego Miasta?
- 2) Jakie są największe problemy Starego Miasta?
- 3) Które problemy występujące na obszarze Starego Miasta są najbardziej uciążliwe i dlaczego?
- 4) Gdzie są największe potencjalne możliwości poprawy sytuacji w sferze społecznej Starego Miasta?
- 5) Co powoduje odpływ młodych ludzi z obszaru Starego Miasta i z miasta Kwidzyna?
- 6) Co należałoby zrobić, aby zatrzymać ten odpływ?
- 7) Kto mógłby najwięcej działać w zakresie powstrzymania depopulacji Starego Miasta/całego miasta?

B. Sfera przestrzenno-funkcjonalna, techniczna i środowiskowa:

- 1) Jak oceniasz stan techniczny obszaru zdegradowanego, na którym mają być kontynuowane działania rewitalizacyjne Jak oceniasz funkcjonalność przestrzeni obszaru Starego Miasta?
- 2) Jak oceniasz rozmieszczenia poszczególnych funkcji miastotwórczych na Starym Mieście – usługi, handel, usługi kultury itp.?
- 3) Jakie są największe mankamenty i bolączki obszaru Starego Miasta?
- 4) Gdzie są największe potencjalne możliwości poprawy stanu przestrzeni publicznych/zabudowy Starego Miasta?

C. Sfera gospodarcza:

- 1) Jak oceniasz sytuację gospodarczo-ekonomiczną miasta i obszaru zdegradowanego Starego Miasta?
- 2) Co stanowi największy problem ekonomiczny/gospodarczy Starego Miasta?
- 3) Gdzie istnieją możliwości zmiany sytuacji, potencjały wewnętrzne i zewnętrzne Starego Miasta?

Źródło: opracowanie własne

W toku prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+ przeprowadzono dwa (w dniach od 1 do 30 czerwca 2023 r., a następnie w dniach od 1 do 30 grudnia 2024 r.) otwarte nabory przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których realizacja będzie przyczyniać się do rozwiązania problemów zidentyfikowanych w trakcie

diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji. W ramach obu naborów poszukiwano przede wszystkim przedsięwzięć o charakterze **zintegrowanym**, tj. koncentrujących się na rozwiązywaniu szerokiego spektrum problemów obszaru rewitalizacji.

W ramach naborów zgłoszono 13 przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które po uzyskaniu pozytywnego wyniku oceny formalnej, poddane zostały weryfikacji w oparciu o kryteria odnoszące się do:

- stopnia oddziaływania realizacji na rozwiązanie lub ograniczenie problemów społecznych zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji;
- stopnia realności wdrożenia przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza prawdopodobieństwa osiągnięcia deklarowanych rezultatów;
- zintegrowanego charakteru, odnoszącego się do stopnia w jakim realizacja przedsięwzięcia wpłynie nie tylko na rozwiązanie lub ograniczenie problemów społecznych, ale również pozostałych problemów (tj. gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych) zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji;
- wkładu własnego, odnoszącego się do skali zaangażowania środków pozostających w dyspozycji podmiotu zgłaszającego przedsięwzięcie w jego realizację;
- partnerskiego charakteru, odnoszącego się do realizacji przedsięwzięcia we współpracy z partnerami publicznymi, gospodarczymi lub społecznymi;
- przyczyniania się przez przedsięwzięcie do zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Za przeprowadzenie oceny odpowiedzialna była Komisja Oceniająca.

W wyniku przeprowadzonej oceny wszystkie zgłoszone przedsięwzięcia rekomendowane zostały do włączenia do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+ – 9 jako tzw. podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne, zaś 4 jako tzw. pozostałe dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

W dniach od 15 stycznia do 19 lutego 2024 r. projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kwidzyna na lata 2023-2024 został poddany konsultacjom społecznym, do udziału w których zaproszeni zostali wszyscy mieszkańcy Kwidzyna. Konsultacje miały na celu zapewnienie udziału interesariuszy w procesie opiniowania projektu GPR oraz wymianę wiedzy, informacji, poznanie uwag i opinii dotyczących tego dokumentu. Wszyscy zainteresowani mogli zgłaszać uwagi i rekomendacje dotyczące projektu GPR:

- ustnie w Zespole ds. Rozwoju Miasta i Zamówień Publicznych, ul. Warszawska 19, 82-500 Kwidzyna, w godzinach pracy Urzędu Miejskiego w Kwidzynie;
- pisemnie poprzez wypełnienie formularza dostępnego na stronie internetowej www.kwidzyn.pl w zakładce „Dla Mieszkańców – Rewitalizacja”, przesłanego elektronicznie na adres ue@kwidzyn.pl lub złożonego w Biurze Obsługi Ludności Urzędu Miejskiego w Kwidzynie;

- w trakcie otwartego spotkania z mieszkańcami – które odbyło się w dniu 25 stycznia 2024 r., w godz. 16:00– 18:00, w Kasynie Kultury, przy ul. Piłsudskiego 6a w Kwidzynie.

W trakcie konsultacji zapewniono możliwość skorzystania z obecności tłumacza języka migowego.

Ponadto projekt GPR został poddany procedurze opiniowania opisanej w art. 17 ust. 2 pkt 4 oraz art. 18. ust 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

Raport stanowiący podsumowanie konsultacji społecznych oraz procedury opiniowania projektu GPR został opublikowany na oficjalnej stronie Miasta Kwidzyna w zakładce „Dla Mieszkańców-Rewitalizacja”²⁸.

Wszystkie przedstawione powyżej działania prowadzone były w sposób transparentny, co dodatkowo zwiększało możliwości interesariuszy w zakresie pełnego zaangażowania się w proces przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+. Informacje o kolejnych wydarzeniach ogłaszane były z odpowiednim wyprzedzeniem, co pozwalało wszystkim zainteresowanym na zarezerwowanie czasu na udział w spotkaniu, zapoznanie się z niezbędnymi materiałami oraz przygotowanie się do merytorycznej dyskusji lub opracowanie propozycji przedsięwzięcia rewitalizacyjnego. Z przeprowadzonych działań uspołeczniających sporządzone oraz upublicznione zostało sprawozdanie podsumowujące jego przebieg oraz najważniejsze ustalenia.

Komitet Rewitalizacji jest kluczowym instrumentem zapewniającym skuteczny udział interesariuszy w procesie przygotowania (aktualizacji), wdrażania, monitorowania i oceny realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+. Komitet wspiera działania Burmistrza Miasta Kwidzyna w obszarze działań związanych z rewitalizacją, będąc jednocześnie forum współpracy i dialogu interesariuszy rewitalizacji z organami samorządu miejskiego.

W Kwidzynie Komitet Rewitalizacji powołany został w toku prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+.

Projekt uchwały w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji dla Miasta Kwidzyna został poddany konsultacjom społecznym zgodnie z art. 7 ust. 3 uor (zarządzenie nr 148/2016 Burmistrza Miasta Kwidzyna z 31 marca 2016 r.²⁹).

Zasady wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji dla Miasta Kwidzyna przyjęto uchwałą nr XX/125/16 Rady Miejskiej w Kwidzynie z 30 czerwca 2016 r.³⁰. Zgodnie z procedurą opisaną w uchwale kandydatury na członków Komitetu Rewitalizacji zgłaszane są w drodze otwartego naboru. Członkowie Komitetu powoływani są w drodze zarządzenia Burmistrza Miasta Kwidzyna.

Komitet Rewitalizacji powołano zarządzeniem nr 221/2016 Burmistrza Miasta Kwidzyna z 29 września 2016 r. w sprawie powołania³¹, a jego skład zaktualizowano zarządzeniem nr 225/2016 z 20 października 2016 r.³².

²⁸ [2024 | Urząd Miasta Kwidzyn](#)

²⁹ [2016 | Urząd Miasta Kwidzyn](#)

³⁰ [2016.06.30 | Urząd Miasta Kwidzyn](#)

³¹ [2016 | Urząd Miasta Kwidzyn](#)

³² [2016 | Urząd Miasta Kwidzyn](#)

W dniu 20 czerwca 2024 r. rozpoczęto nabór członków Komitetu Rewitalizacji. Na podstawie Zarządzenia nr 78/2024 z dnia 29 sierpnia 2024 r.³³ powołano 11-osobowy skład Komitetu Rewitalizacji obejmujący:

- 1 przedstawiciela Kwidzyńskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego,
- 1 przedstawiciela organizacji pozarządowych,
- 2 przedstawicieli Rady Miejskiej w Kwidzynie,
- 4 przedstawicieli Miasta i miejskich osób prawnych wskazany przez Burmistrza Miasta Kwidzyna,
- 1 przedstawiciela środowiska naukowego i środowiska architektów oraz urbanistów,
- 2 przedstawicieli mieszkańców Miasta, nie będących członkami stowarzyszeń i nie pracujących w jednostkach organizacyjnych Miasta Kwidzyna.

Sposób ukształtowania składu Komitetu Rewitalizacji, jak również przyjęta procedura powoływania jego członków dają gwarancję, iż gremium to stanowi realną reprezentację interesariuszy rewitalizacji, w tym także partnerów społeczno-gospodarczych, podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji.

W zasadach działania Komitetu założono, że jego spotkania odbywają się w miarę potrzeb z udziałem Burmistrza Miasta Kwidzyna, nie rzadziej niż raz na pół roku. Z wyjątkiem pierwszego posiedzenia Komitetu, kolejne zwołuje jego przewodniczący z własnej inicjatywy lub na wniosek Burmistrza.

Dnia 14 kwietnia 2025 r. odbyła się wizyta przedstawicieli Zespołu ds. Rewitalizacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego w celu omówienia przesłanych dokumentów oraz przeprowadzenia wizyty na obszarze rewitalizacji. W ramach przeprowadzonych konsultacji z przedstawicielami zespołu podjęto decyzję o scentralizowaniu działań na obszarze rewitalizacji i w tym celu postanowiono przeznaczyć budynek przy ul. Piłsudskiego 28 na Kwidzyńskie Centrum Aktywności RAZEM. Dynamiczna sytuacja miasta związana z jego zasobem lokalowym oraz wynik rozmów władz miasta z Radą Miasta Kwidzyn zdecydował o zmianie lokalizacji Kwidzyńskiego Centrum RAZEM z ul. Piłsudskiego 28 na ul. Piłsudskiego 21. W trakcie spotkań z instytucją zarządzającą środkami unijnymi zweryfikowana liczba oraz lokalizację projektów. W efekcie ostatecznie do realizacji wytypowano osiem projektów, które poddano procesowi konsultacji społecznych w dniach od 19.02 do 25.03. 2026 r.

---

³³ [2024 | Urząd Miasta Kwidzyn](#)

VI. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Rozwinięciem i operacjonalizacją celów i kierunków działań zaplanowanych w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+ są przewidziane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne. W ramach działań przeznaczonych do realizacji w Programie znalazło się osiem podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Specyfika procesów rewitalizacyjnych sprawia, że również niewielkie (pod względem kosztów i skali oddziaływania) przedsięwzięcia zgłaszane przez mieszkańców i organizacje pozarządowe (a nie wyłącznie duże infrastrukturalne projekty) są ważne dla końcowego efektu rewitalizacyjnego. Służyć one będą bowiem budowie kapitału społecznego, wzmacnianiu zaufania i potwierdzeniu możliwości wpływu mieszkańców na proces rewitalizacji.

Należy również pamiętać, że problemy obszaru rewitalizacji wynikają z trwającego wiele lat nawarstwiania się różnych negatywnych zjawisk, a ich rewitalizacja jest procesem długofalowym. W związku z tym, nawet jeśli w wyniku realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych sytuacja w jakimś zakresie się poprawi, aby uzyskać długofalowy efekt należy kontynuować rozpoczęte działania, tak aby utrwalić pozytywne zmiany i dać szansę na efekt kuli śnieżnej.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne ujęte na liście podstawowej stanowią nie tylko kompleksową odpowiedź na problemy (społeczne, gospodarcze, środowiskowe, techniczne, przestrzenno-funkcjonalne) obszaru rewitalizacji zidentyfikowane w ramach diagnozy, ale również pełnić będą funkcję katalizatora procesów rozwojowych ukierunkowanych na wyprowadzenie tego obszaru ze stanu kryzysu. Skonstruowana w ten sposób lista przedsięwzięć stanowi pakiet projektów obejmujących powiązane ze sobą zadania rewitalizacyjne o charakterze infrastrukturalnym (w tym z zakresu infrastruktury społecznej), działania o charakterze społecznym (zwłaszcza w zakresie włączenia społecznego oraz zwiększenia dostępności usług społecznych i zdrowotnych), a także projekty poprawiające efektywność energetyczną budynków położonych na obszarze rewitalizacji.

Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz ze sposobem ich wskazania (identyfikacji), są zgodne z wymogiem art. 36 ust. 8 pkt. 3 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków UE w perspektywie finansowej 2021-2027, co pozwala uznać niniejszy Program za Strategię IIT.

VI.1. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Przedsięwzięcie nr 1	
Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja społeczna Starego Miasta w Kwidzynie II etap
Realizator	Fundacja Edukacji i Rozwoju FLOW, Miasto Kwidzyn i jednostki miejskie, partnerzy zewnętrzni
INFORMACJE O PRZEDSIĘWZIĘCIU	
Opis zakresu rzeczowego przedsięwzięcia	<p>Celem projektu jest wzrost integracji społecznej oraz współpracy międzypokoleniowej mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zwiększenie dostępu do zdeinstytucjonalizowanych i zindywidualizowanych usług społecznych wspierających rodzinę w prawidłowym pełnieniu jej funkcji oraz rozwój usług aktywizujących i angażujących osoby starsze w działania na rzecz społeczności lokalnej terenu rewitalizacji.</p> <p>Efektom realizacji projektu będzie zbudowanie aktywnej lokalnej wspólnoty mieszkańców, zawiązanie trwałych partnerstw między lokalnymi organizacjami pozarządowymi i instytucjami integracji i pomocy społecznej z terenu Kwidzyna oraz wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych jako realizatorów usług społecznych. Projekt odpowiada na zdiagnozowane problemy demograficzne i wychowawczo-opiekuńcze na obszarze rewitalizacji.</p> <p>W ramach projektu planowany jest szereg działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszaru rewitalizacji:</p> <p>I. RODZINNE CENTRUM RAZEM</p> <p>Kontynuacja działań w ramach specjalistycznej placówki wsparcia dziennego oraz poradni środowiskowej dla dzieci, dorosłych i seniorów.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Specjalistyczna placówka wsparcia dziennego (świetlica i klub socjoterapeutyczny) dla dzieci i młodzieży. 2. Poradnia środowiskowa dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów, w ramach której będzie można uzyskać wsparcie psychologiczne indywidualne i grupowe, prawne, psychiatryczne, socjalne, doradztwa zawodowego; ponadto w razie potrzeby działania grupy wsparcia dla rodziców, opiekunów osób z niepełnosprawnością, seniorów i innych grup wymagających wsparcia. <p>II. KLUB SENIORA</p> <p>Warsztaty międzypokoleniowe realizowane przez seniorów dla dzieci i młodzieży i ich rodzin - mieszkańców terenu rewitalizacji, podczas których wszyscy uczestnicy będą zdobywać i wymieniać się wiedzą i umiejętnościami przydatnymi w życiu społecznym, będą mieli okazję uczyć się od siebie wzajemnie podczas licznych warsztatów tj. kulinarnych, rękodzielniczych, ogrodniczych, warsztatów dot. nowych technologii, profilaktyki zdrowotnej, pierwszej pomocy przedmedycznej, itp.</p> <p>III. PRZESTRZEŃ DLA MŁODZIEŻY</p> <p>Przestrzeń dla młodych to szereg działań realizowanych poprzez placówkę wsparcia dziennego prowadzonej w formie pracy podwórkowej i streetworking:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pracownia Młodych to nowoczesna przestrzeń dla osób w wieku 15–29 lat, otwarta popołudniami w tygodniu. Jej celem jest wspieranie rozwoju osobistego, społecznego i obywatelskiego młodzieży, 2. Program YouthLab – warsztaty, zajęcia rozwojowe, edukacyjne i twórcze, 3. Wsparcie Animatorów Młodzieżowych: <ul style="list-style-type: none"> • Budowanie relacji z młodzieżą i wspieranie ich inicjatyw, • Diagnozowanie potrzeb i współpraca z lokalnymi grupami, • Tworzenie sieci edukatorów prowadzących specjalistyczne zajęcia. <p>IV. „CZARNA SALA” – Przestrzeń Dla Aktywności Twórczej i Towarzyskiej</p> <p>Zadania skierowane są do wszystkich grup odbiorców z obszaru objętego rewitalizacją: dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów, w szczególności do osób ze szczególnymi potrzebami np. z niepełnosprawnością, w trudnej sytuacji życiowej. Zadania będą realizowane</p>

	w zrewitalizowanym budynku Czarnej Sali przy ul. Słowiańskiej 13 w Kwidzynie. Przewidziane grupy zadań to działania animacyjne (wykłady, towarzyskie spotkania, realizacja propozycji liderów społecznych; stworzenie przestrzeni warsztatowo- wystawienniczych; zajęcia autoterapeutyczne, kinezygerontoterapeutyczne, kinoterapeutyczne.	
Cele i kierunki działań GPR realizowane przez przedsięwzięcie	<p>Cel I Wielopokoleniowa, witalna i zintegrowana społeczność mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <p>Kierunek I.1. Skuteczne zarządzanie procesem depopulacji obszaru rewitalizacji</p> <p>Kierunek I.4. Tworzenie warunków dla wszechstronnego i harmonijnego rozwoju dzieci i młodzieży zamieszkujących obszar rewitalizacji.</p> <p>Kierunek I.5. Stworzenia, m.in. w oparciu o potencjał instytucji miejskich, atrakcyjnej oferty czasu wolnego adresowanej do wielopokoleniowej społeczności zamieszkującej obszar rewitalizacji.</p> <p>Kierunek I.6. Stworzenie systemowych rozwiązań angażujących organizacje pozarządowe i wolontariuszy we wsparcie i animację życia wielopokoleniowej społeczności zamieszkującej obszar rewitalizacji.</p>	
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<p>Wszystkie działania w ramach projektu mają na celu zapewnienie pełnej dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, eliminując bariery architektoniczne, oraz informacyjno-komunikacyjne. Projekt jest otwarty dla wszystkich zainteresowanych uczestnictwem, bez żadnej dyskryminacji ze względu na cechy takie jak płeć, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie etniczne, wyznawaną religię, światopogląd, orientację seksualną, stan materialny i inne. Informacje dotyczące przedsięwzięcia będą spełniać wymogi dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej. Dokumenty projektowe, informacyjne, w tym strona www uwzględniać będą potrzeby różnych grup osób. Spotkania informacyjno-rekrutacyjne i realizowane formy wsparcia będą się odbywać w miejscach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami. Komunikacja z uczestnikami będzie dostosowywana indywidualnie, zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami. Każdorazowo w ramach konkursu ofert oceniany będzie opis dostępności.</p>	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Wskaźniki produktu:	Wartość docelowa:
	Liczba usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej w ramach przedsięwzięcia	4
	Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w ramach przedsięwzięcia	160
	Liczba form wsparcia świadczonych w ramach zadania	4
	Wskaźniki rezultatu:	Wartość docelowa:
Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług	4	
Sposób pomiaru realizacji celu	Dane podmiotów realizujących/ sprawozdania z realizacji projektu/ karty wsparcia/ listy obecności.	
Oddziaływanie przedsięwzięcia na obszar rewitalizacji w kontekście wyznaczonych celów	<p>Dzięki zrealizowaniu przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nastąpi przede wszystkim wzrost integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji – zwiększy się liczba uczestników w wydarzeniach projektowych oraz zwiększy się liczba zawiązanych partnerstw między organizacjami i instytucjami w trakcie przygotowania i realizacji projektu. Ponadto zostanie stworzona trwała infrastruktura społeczna dla uczestników z obszaru rewitalizacji.</p> <p>Ważnym skutkiem realizacji projektu będzie zbudowanie aktywnej, otwartej, wrażliwej i świadomej lokalnej i ponadlokalnej wspólnoty.</p>	
Lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji	Budynek przy ul. Piłsudskiego 21 (Kwidzyńskie Centrum Aktywności RAZEM), Czarna Sala- Przestrzeń Dla Aktywności Twórczej i Towarzyskiej, ul. Słowiańska 13 w Kwidzynie, Centrum RAZEM, Pl. Plebiscytowy 2 w Kwidzynie, Klub Seniora, ul. Katedralna 3/2, Przestrzeń dla Młodzieży ul. Kościuszki 35 w Kwidzynie (lub w innej lokalizacji w zależności od potrzeb programu, miasta i uczestników).	
Szacowana wartość	2 100 000,00 zł	
Potencjalne źródła finansowania	Program Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027, środki własne Miasta Kwidzyn	

Termin realizacji przedsięwzięcia	Rok rozpoczęcia	Rok zakończenia
	II kwartał 2026	IV kwartał 2030

Przedsięwzięcie nr 2		
Nazwa przedsięwzięcia	„Klub Integracji Społecznej” – aktywizacja społeczno-zawodowa	
Realizator	Fundacja M.A.P.A. Obywatelska	
INFORMACJE O PRZEDSIĘWZIĘCIU		
Opis zakresu rzeczowego przedsięwzięcia	<p>Projekt zakłada reaktywację działań z beneficjentami w Klubie Integracji Społecznej (KIS), który będzie na nowo miejscem wsparcia i aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Celem jest pomoc w reintegracji społecznej i zawodowej poprzez różnorodne działania edukacyjne, terapeutyczne oraz praktyczne przygotowanie uczestników do pracy. Projekt składa się z dwóch głównych zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Reintegracja społeczna uczestników <ul style="list-style-type: none"> • Warsztaty rozwoju osobistego i umiejętności społecznych, • Wsparcie psychologiczne i terapeutyczne, • Organizacja spotkań i wydarzeń integracyjnych. 2. Reintegracja zawodowa i przygotowanie do zatrudnienia <ul style="list-style-type: none"> • Kursy i szkolenia zawodowe, • Możliwości odbycia staży i prac społecznie użytecznych, • Doradztwo zawodowe oraz warsztaty przedsiębiorczości. 	
Cele i kierunki działań GPR realizowane przez przedsięwzięcie	<p>Cel I Wielopokoleniowa, witalna i zintegrowana społeczność mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <p>Kierunek I.2.1. Stworzenie warunków dla rozwoju osobistego i zawodowego odpowiadających aspiracjom młodych mieszkańcom obszaru rewitalizacji;</p> <p>Kierunek I.3.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu (marginalizacji) mieszkańców obszaru rewitalizacji, którego przyczyną jest m.in. wiek, stan zdrowia, pochodzenie, sytuacja rodzinna bądź materialna;</p> <p>Kierunek I.3.2. Przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia ubóstwa i bezradności życiowej;</p> <p>Kierunek I.3.3. Wsparcie osób oraz rodzin znajdujących się w kryzysie;</p> <p>Kierunek I.3.4. Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych, znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz biernych zawodowo;</p> <p>Kierunek I.5. Stworzenia, m.in. w oparciu o potencjał instytucji miejskich, atrakcyjnej oferty czasu wolnego adresowanej do wielopokoleniowej społeczności zamieszkującej obszar rewitalizacji;</p>	
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<p>Wszystkie działania w ramach projektu mają na celu zapewnienie pełnej dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami np. osoby niepełnosprawne, cudzoziemcy eliminując bariery architektoniczne oraz informacyjno-komunikacyjne. Projekt jest otwarty dla wszystkich zainteresowanych uczestnictwem, bez żadnej dyskryminacji i ograniczeń. Informacje dotyczące przedsięwzięcia będą spełniać wymogi dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej. Dokumenty projektowe, informacyjne, w tym strona www uwzględnią będą potrzeby różnych grup osób. Spotkania informacyjno-rekrutacyjne i realizowane formy wsparcia będą się odbywać w miejscach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami. Komunikacja z uczestnikami będzie dostosowywana indywidualnie, zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami. Każdorazowo w ramach konkursu ofert oceniany będzie opis dostępności.</p>	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Wskaźnik produktu:	Wartość docelowa:
	Liczba osób niezatrudnionych, które zostały objęte wsparciem KIS	20
	Liczba realizowanych usług z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej	6
	Wskaźnik rezultatu:	Wartość docelowa:

	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po realizacji przedsięwzięcia	20
Sposób pomiaru realizacji celu	Dane podmiotów realizujących/ sprawozdania z realizacji projektu/ karty wsparcia/ listy obecności.	
Oddziaływanie przedsięwzięcia na obszar rewitalizacji w kontekście wyznaczonych celów	<p>Przedsięwzięcie będzie oddziaływać na szeroki zakres odbiorców (uczestników, ich rodzin, otoczenia, podmioty z którymi mają relacje, itd.). Realizacja programu pozwoli na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poszerzenie oferty działań ukierunkowanych na aktywizację społeczną i zawodową osób wykluczonych społecznie; 2. Zintensyfikowanie współpracy pomiędzy Klubem Integracji Społecznej a interesariuszami typu A,B,C; 3. Efektywne wykorzystanie zasobów Klubów Integracji Społecznej; 4. Wzmocnienie działań partnerskich pomiędzy społecznością lokalną, a jednostkami organizacyjnymi służb zatrudnienia, pomocy społecznej oraz organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami biznesu; 5. Dążenie do usamodzielnienia się adresatów projektów konkursowych oraz powrotu na otwarty rynek pracy. 	
Lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji	Budynek przy ul. Piłsudskiego 21 w Kwidzynie (lub w innej lokalizacji w zależności od potrzeb programu, miasta i uczestników).	
Szacowana wartość	460 000 zł	
Potencjalne źródła finansowania	Program Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027, środki własne Miasta Kwidzyna	
Termin realizacji przedsięwzięcia	Rok rozpoczęcia	Rok zakończenia
	I kwartał 2027	IV kwartał 2030

Przedsięwzięcie nr 3	
Nazwa przedsięwzięcia	Adaptacja, termomodernizacja, poprawa dostępności oraz wyposażenie budynku przy ul. Piłsudskiego 21 na Kwidzyńskie Centrum Aktywności RAZEM oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku
Realizator	Miasto Kwidzyna
INFORMACJE O PRZEDSIĘWZIĘCIU	
Opis zakresu rzeczowego przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie będzie polegało na kompleksowej termomodernizacji oraz adaptacji i wyposażeniu budynku na działania Kwidzyńskiego Centrum Aktywności RAZEM w tym Klubu Integracji Społecznej. W ramach realizowanego zadania zaplanowano również poprawę dostępności budynku dla osób z niepełnosprawnościami oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku wraz z zagospodarowaniem terenu wokół budynku.</p> <p>Celem projektu jest modernizacja energetyczna zabytkowego budynku użyteczności publicznej oraz dostosowanie go do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, a także dostosowanie funkcjonalne pomieszczeń budynku na potrzeby działań społecznych. W budynku zostanie utworzone Kwidzyńskie Centrum Aktywności RAZEM w tym Klub Integracji Społecznej skupiające działania realizowane na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prace termomodernizacyjne: Działania termomodernizacyjne zgodne z audytem energetycznym budynku. 2. Adaptacja pomieszczeń i zagospodarowanie terenu wokół budynku przy ul. Piłsudskiego 21: W ramach prac adaptacyjnych planuje się remont i przebudowę pomieszczeń oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku. 3. Poprawa dostępności budynku wraz z wyposażeniem: dostosowanie budynku do aktualnych standardów w zakresie dostępności m.in. dostosowanie łazienek dla osób z niepełnosprawnościami, budowa windy wewnętrznej oraz zakup

	wyposażenia.	
Cele i kierunki działań GPR realizowane przez przedsięwzięcie	Cel I. Funkcjonalne i estetyczne przestrzenie publiczne. Kierunek III.1. Poprawa jakości, dostępności i estetyki przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji; Cel IV. Strefa ciszy i czystego powietrza Kierunek IV.2. Poprawa jakości powietrza, zwłaszcza w okresie grzewczym, poprzez termomodernizację oraz wymianę nie ekologicznych źródeł ciepła na paliwa stałe.	
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Projekt zapewni dostępność dla wszystkich osób ze szczególnymi potrzebami. W ramach realizacji przedsięwzięcia planuje się dostosowanie budynku do aktualnych standardów w zakresie dostępności oraz likwidację wszelkich barier architektonicznych, technicznych i komunikacyjnych poprzez modernizację łazienek dla osób ze szczególnymi potrzebami, budowę windy wewnętrznej oraz wykonanie podjazdów do budynku. Konkretnie rozwiązania zostaną dostosowane do możliwości technicznych i zakresu interwencji. Szczegółowy zakres rozwiązań zwiększających dostępność zostanie określony na etapie projektowania.	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Wskaźnik produktu:	Wartość docelowa:
	Ilość zaadoptowanych budynków na cele społeczne wraz z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych	1
	Wskaźnik rezultatu:	Wartość docelowa:
	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	180
Sposób pomiaru realizacji celu	Dane jednostek realizujących, dane UM Kwidzyn.	
Oddziaływanie przedsięwzięcia na obszar rewitalizacji w kontekście wyznaczonych celów	Prace termomodernizacyjne, adaptacyjne oraz związane z poprawą dostępności budynku przy ul. Piłsudskiego 21 w Kwidzynie wspomogą proces realizacji zajęć dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji. Realizacja danego przedsięwzięcia wspomogą proces realizacji głównych celów zawartych w GPR tj. centralizacja działań społecznych na obszarze rewitalizacji oraz rozwój miejsc adresowanych dla młodzieży, stwarzających jej możliwości nieskrępowanego rozwijania własnych pasji, wyrażania siebie oraz spędzania czasu wolnego a także stworzenie warunków dla rozwoju osobistego i zawodowego odpowiadającego aspiracjom młodych mieszkańców obszaru rewitalizacji. Projekt wpłynie również pozytywnie na ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej oraz ciepłej oraz redukcje emisji gazów cieplarnianych.	
Lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji	Budynek/Teren przy ul. Piłsudskiego 21, Kwidzyn	
Szacunkowa wartość	12 000 000,00 zł	
Potencjalne źródła finansowania	Program Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027, środki własne Miasta Kwidzyn	
Termin realizacji przedsięwzięcia	Rok rozpoczęcia	Rok zakończenia
	2026	2029

Przedsięwzięcie nr 4

Nazwa przedsięwzięcia	Przebudowa ul. 15 Sierpnia
Realizator	Miasto Kwidzyn
INFORMACJE O PRZEDSIĘWZIĘCIU	
Opis zakresu rzeczowego	Realizacja przedsięwzięcia pozwoli na stworzenie miejsca, które wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców oraz estetykę obszaru rewitalizacyjnego. Celem inwestycji jest również

przedsięwzięcia	<p>poprawa bezpieczeństwa użytkowników drogi, polepszenie dostępności ekonomicznej, komunikacyjnej z uwzględnieniem osób z niepełnosprawnościami oraz ograniczeniami ruchowymi.</p> <p>Przebudowa wskazanej drogi będzie uzupełnieniem do wyremontowanej już ul. Braterstwa Narodów, działania te mają na celu kompleksową poprawę sieci dróg na terenie rewitalizacji oraz w obrębie Starego Miasta. Budowa nowego chodnika ułatwi dostępność osobom z trudnościami w poruszaniu oraz z wózkami dziecięcymi itp.</p> <p>Przedmiotowa zmiana polegać będzie na wprowadzeniu ruchu jednokierunkowego umożliwiającego jazdę ulicą 15 Sierpnia w kierunku ulicy Braterstwa Narodów.</p> <p>Inwestycja polega m.in. na budowie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jezdni o jednokierunkowym ruchu od ul. Chopina do ul. Warszawskiej/ Braterstwa Narodów, - droga pieszo-rowerowa i chodnik, - miejsca postojowe, - nowej instalacji oświetlenia ulicznego z oprawami w technologii LED oraz dedykowanego doświetlenia przejść dla pieszych, - utworzenie małej architektury (np. ławki, kosze, stojaki na rowery itp.), - nasadzenie roślinności i ochrona istniejących, - odwodnienie. 	
Cele i kierunki działań GPR realizowane przez przedsięwzięcie	<p>Cel I. Wielopokoleniowa, witalna i zintegrowana społeczność mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <p>Kierunek I.1.1. Dostosowanie obszaru rewitalizacji do potrzeb seniorów;</p> <p>Kierunek I.1.4. Rozbudowa infrastruktury (ławki, podpieracze, dzienne domy opieki, centra aktywności seniora itp.) w miejscu zamieszkania seniorów;</p> <p>Cel III. Funkcjonalne i estetyczne przestrzenie publiczne.</p> <p>Kierunek III.6. Zmiana sposobu poruszania się po obszarze rewitalizacji z wykorzystaniem samochodu, w tym reorganizacja systemu parkowania;</p> <p>Kierunek III.8. Stwarzanie warunków dla sprawnego i bezpiecznego poruszania się niechronionych uczestników ruchu po obszarze rewitalizacji;</p> <p>Cel IV. Strefa ciszy i czystego powietrza.</p> <p>Kierunek IV.1. Ograniczanie emisji hałasu oraz zanieczyszczeń będących wynikiem wzmożonego ruchu samochodowego.</p>	
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<p>Powstanie nowy chodnik z równą nawierzchnią, która pozwoli bezproblemowo poruszać się osobom z ograniczeniami ruchowymi, w tym osobom starszym. Dobrze oświetlone i dostosowane dla osób z niepełnosprawnościami przejście dla pieszych ułatwi poruszanie się przez ruchliwą drogę.</p>	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Wskaźnik produktu:	Wartość docelowa:
	Liczba objętych wsparciem obiektów infrastruktury (innych niż budynki komunalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	1
	Wskaźnik rezultatu:	Wartość docelowa:
	Długość wyremontowanej przestrzeni miejskiej/ publicznej na terenie rewitalizacji	4500 m ²
Sposób pomiaru realizacji celu	Dane jednostek realizujących, dane UM Kwidzyn.	
Oddziaływanie przedsięwzięcia na obszar rewitalizacji w kontekście wyznaczonych celów	<p>Dzięki realizacji przedsięwzięcia ulegnie poprawie komfort bezpieczeństwa i przemieszczenia się po wskazanej ulicy zarówno dla pieszych jak i dla ruchu kołowego. Przebudowa ulicy i dostosowanie jej do ruchu jednokierunkowego jest rozwiązaniem wielu problemów, wśród najważniejszych zalet tego działania można wymienić m.in. zmniejszenie ruchu samochodowego, poprawa warunków poruszania się pieszych, rowerzystów oraz pojazdów transportu publicznego, zmniejszenie emisji spalin oraz poziomu hałasu komunikacyjnego oraz poprawa standardu przestrzeni publicznej oraz przywrócenie poza komunikacyjnej funkcji ulicy.</p>	
Lokalizacja	ul. 15 Sierpnia, Kwidzyn	

przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji		
Szacowana wartość	4 000 000,00 zł	
Potencjalne źródła finansowania	Środki własne Miasta Kwidzyn, inne krajowe środki publiczne	
Termin realizacji przedsięwzięcia	Rok rozpoczęcia	Rok zakończenia
	II kwartał 2027 r.	IV kwartał 2027 r.

Przedsięwzięcie nr 5		
Nazwa przedsięwzięcia	Poprawa efektywności energetycznej oraz adaptacja pomieszczeń budynku „Czarnej Sali” przy ul. Słowińskiej 13 w Kwidzynie na działania warsztatowe i animacyjne	
Realizator	Miasto Kwidzyn	
INFORMACJE O PRZEDSIĘWZIĘCIU		
Opis zakresu rzeczowego przedsięwzięcia	<p>Celem projektu jest modernizacja energetyczna zabytkowego budynku użyteczności publicznej w mieście Kwidzyn oraz adaptacja pomieszczeń budynku na działania warsztatowe i animacyjne oraz dostosowanie go do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Planowane działania termomodernizacyjne: Działania termomodernizacyjne zgodne z audytem energetycznym budynku. Prace adaptacyjne pomieszczeń wraz z poprawą dostępności dla osób niepełnosprawnych: Dostosowanie budynku do aktualnych standardów w zakresie dostępności m.in. dostosowanie łazienek dla osób niepełnosprawnych, budowa windy wewnętrznej, remont obejmujący pomieszczenia na działania warsztatowe i animacyjne z młodzieżą i seniorami, zakup wyposażenia obejmującego również wyposażenie sceny do występów.</p>	
Cele i kierunki działań GPR realizowane przez przedsięwzięcie	<p>Cel III. Funkcjonalne i estetyczne przestrzenie publiczne. Kierunek III.1. Poprawa jakości, dostępności i estetyki przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji; Cel IV. Strefa ciszy i czystego powietrza Kierunek IV.2. Poprawa jakości powietrza, zwłaszcza w okresie grzewczym, poprzez termomodernizację oraz wymianę nie ekologicznych źródeł ciepła na paliwa stałe.</p>	
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Projekt zapewni dostępność dla wszystkich osób ze szczególnymi potrzebami. W ramach realizacji przedsięwzięcia planuje się dostosowanie budynku do aktualnych standardów w zakresie dostępności oraz likwidację wszelkich barier architektonicznych, technicznych i komunikacyjnych poprzez modernizację łazienek dla osób ze szczególnymi potrzebami, budowę windy wewnętrznej oraz wykonanie podjazdów do budynku. Konkretnie rozwiązania zostaną dostosowane do możliwości technicznych i zakresu interwencji. Szczegółowy zakres rozwiązań zwiększających dostępność zostanie określony na etapie projektowania.	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Wskaźnik produktu:	Wartość docelowa:
	Liczba objętych wsparciem obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	1
	Ilość zaoszczędzonej energii pierwotnej	60,59 %
	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	1
	Liczba budynków przystosowanych dla osób niepełnosprawnych	1
	Wskaźnik rezultatu:	Wartość docelowa:
Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	160	
Sposób pomiaru	Dane jednostek realizujących, dane UM Kwidzyn.	

realizacji celu		
Oddziaływanie przedsięwzięcia na obszar rewitalizacji w kontekście wyznaczonych celów	Prace termomodernizacyjne oraz adaptacyjne związane z poprawą dostępności budynku „Czarnej Sali” w Kwidzynie wspomogą proces realizacji zajęć dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji. Dzięki realizacji danego przedsięwzięcia możliwe będzie zaangażowanie do projektu większej ilości dzieci i młodzieży w tym dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami. Projekt wpłynie również pozytywnie na ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej oraz ciepłej oraz redukcje emisji gazów cieplarnianych.	
Lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji	Budynek przy ul. Słowiańskiej 13, Kwidzyn	
Szacowana wartość	3 280 000,00 zł	
Potencjalne źródła finansowania	Program Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027, środki własne Miasta Kwidzyn	
Termin realizacji przedsięwzięcia	Rok rozpoczęcia	Rok zakończenia
	III kwartał 2026	IV kwartał 2027

Przedsięwzięcie nr 6

Nazwa przedsięwzięcia	Park kieszonkowy przy ul. Braterstwa Narodów w Kwidzynie	
Realizator	Miasto Kwidzyn	
INFORMACJE O PRZEDSIĘWZIĘCIU		
Opis zakresu rzeczowego przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie polega na utworzeniu ogólnodostępnego parku kieszonkowego - zagospodarowanie nieużytku- terenu, na którym znajdował się przedszkolny plac zabaw przy ul. Braterstwa Narodów w Kwidzynie.</p> <p>Zakres prac:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udostępnienie terenu obecnie zamkniętego poprzez częściowe usunięcie żywopłotu, • zrekultywowanie terenu z zachowaniem istniejącej zieleni wysokiej, w tym niwelacji terenu, • budowa ścieżek spacerowych, • założenie zieleni: trawników, rabat kwiatowo- bylinowych wzdłuż alejek, nasadzenie krzewów ozdobnych w obrębie ławek, itp., • wyposażenie terenu w elementy architektoniczne: ławki parkowe, kosze na odpady w tym poj. na odpady zwierzęce, stojak na rowery, itp., oświetlenie parku. 	
Cele i kierunki działań GPR realizowane przez przedsięwzięcie	<p>Cel III. Funkcjonalne i estetyczne przestrzenie publiczne.</p> <p>Kierunek III.1. Poprawa jakości, dostępności i estetyki przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji;</p> <p>Kierunek III.3. Zwiększanie udziału terenów zieleni urządzonej (parków kieszonkowych) na obszarze rewitalizacji.</p>	
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<p>Planowane przedsięwzięcie będzie miejscem dostępnym dla każdego, dzięki równym chodnikom z tego miejsca będą mogły korzystać wszystkie osoby ze szczególnymi potrzebami. Działania w ramach projektu mają na celu eliminację barier architektonicznych poprzez budowę równej alejki bez progów, zapewnienie odpowiedniej szerokości ciągów komunikacyjnych czy np. montaż ławek z podłokietnikami i oparciami, ułatwiających korzystanie osobom starszym i z ograniczeniami ruchowymi. Projekt jest otwarty dla wszystkich zainteresowanych uczestnictwem, bez żadnej dyskryminacji ze względu na cechy takie jak płeć, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie etniczne, wyznawaną religię, światopogląd, orientację seksualną, stan materialny i inne. Szczegółowy zakres rozwiązań zwiększających dostępność zostanie określony na etapie projektowania.</p>	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w	Wskaźnik produktu:	Wartość docelowa:
	Liczba utworzonych obszarów zielonych na terenie rewitalizacji	1
	Wskaźnik rezultatu:	Wartość docelowa:

odniesieniu do celów rewitalizacji	Liczba osób korzystających z utworzonych terenów zielonych	500
Sposób pomiaru realizacji celu	Dane jednostek realizujących, dane UM Kwidzyn.	
Oddziaływanie przedsięwzięcia na obszar rewitalizacji w kontekście wyznaczonych celów	Realizacja przedsięwzięcia wpłynie pozytywnie na integrację i rekreację lokalnych społeczności w różnym przedziale wiekowym. Nowo powstała przestrzeń parku będzie dostosowana do potrzeb poruszania się osób z ograniczeniami ruchowymi w tym osób starszych. Realizacja przedsięwzięcia będzie uzupełnieniem wyremontowanej już ul. Braterstwa Narodów, a więc stworzy to spójną całość zadbanej przestrzeni obszaru rewitalizacji. W miejsce nieużytku powstanie przestrzeń publiczna, z której będzie korzystać lokalna społeczność i turyści, a dobrze przemyślana mała architektura zapewni wygodne użytkowanie i korzystanie z parku.	
Lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji	ul. Braterstwa Narodów, Kwidzyn	
Szacowana wartość	550 000,00 zł	
Potencjalne źródła finansowania	Program Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027, środki własne Miasta Kwidzyn	
Termin realizacji przedsięwzięcia	Rok rozpoczęcia	Rok zakończenia
	II kwartał 2026	IV kwartał 2030

Przedsięwzięcie nr 7

Nazwa przedsięwzięcia	Park kieszonkowy przy ul. Kościuszki	
Realizator	Miasto Kwidzyn	
INFORMACJE O PRZEDSIĘWZIĘCIU		
Opis zakresu rzeczowego przedsięwzięcia	<p>Projekt zakłada rewitalizację i transformację terenu przy ul. Kościuszki w wysokiej jakości, wielofunkcyjny Park Kieszonkowy. Celem jest stworzenie estetycznej i bezpiecznej "zielonej oazy" w sercu tkanki miejskiej, która będzie służyć rekreacji, wyciszeniu oraz integracji społecznej. Park Kieszonkowy ma być miejscem spokojniejszego odpoczynku, spotkań sąsiedzkich i codziennego wytchnienia dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, prowadzenia zadań edukacyjnych z zakresu edukacji ekologicznej.</p> <p>Inwestycja obejmie prace ziemne, nasadzenia starannie dobranej roślinności, pielęgnację trawnika oraz montaż nowoczesnej i komfortowej małej architektury, takiej jak ławki, stoły czy stojaki na rowery itp. Kluczowym elementem będzie stworzenie przestrzeni dostępnej, z alejką pozbawioną barier, oświetleniem, które zapewni bezpieczeństwo. Projekt ten bezpośrednio odpowiada na potrzebę poprawy wyglądu i jakości przestrzeni zielonej.</p>	
Cele i kierunki działań GPR realizowane przez przedsięwzięcie	<p>Cel III. Funkcjonalne i estetyczne przestrzenie publiczne. Kierunek III.1. Poprawa jakości, dostępności i estetyki przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji; Kierunek III.3. Zwiększanie udziału terenów zieleni urządzonej (parków kieszonkowych) na obszarze rewitalizacji.</p>	
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<p>Park Kieszonkowy stanie się miejscem przyjaznym i dostępnym dla każdego. Działania w ramach projektu mają na celu eliminację barier architektonicznych poprzez budowę równej alejki bez progów, zapewnienie odpowiedniej szerokości ciągów komunikacyjnych czy np. montaż ławek z podłokietnikami i oparciami, ułatwiających korzystanie osobom starszym i z ograniczeniami ruchowymi. Projekt jest otwarty dla wszystkich zainteresowanych uczestnictwem, bez żadnej dyskryminacji ze względu na cechy takie jak płeć, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie etniczne, wyznawaną religię, światopogląd, orientację seksualną, stan materialny i inne. Szczegółowy zakres rozwiązań zwiększających dostępność zostanie określony na etapie projektowania.</p>	
Prognozowane rezultaty wraz ze	Wskaźnik produktu:	Wartość docelowa:

sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Powierzchnia zagospodarowanego obszaru zielonego na terenie rewitalizacji	300 m ²
	Wskaźnik rezultatu:	Wartość docelowa:
	Liczba osób korzystających z utworzonych terenów zielonych	500
Sposób pomiaru realizacji celu	Dane jednostek realizujących, dane UM Kwidzyn.	
Oddziaływanie przedsięwzięcia na obszar rewitalizacji w kontekście wyznaczonych celów	Realizacja przedsięwzięcia wpłynie pozytywnie na integrację i rekreację lokalnych społeczności w różnym przedziale wiekowym. Nowo powstała przestrzeń parku będzie dostosowana do potrzeb poruszania się osób z ograniczeniami ruchowymi, w tym osób starszych. W miejsce nieużytku powstanie przestrzeń publiczna, z której będzie korzystać lokalna społeczność, co wprost przyczyni się do ożywienia ruchu w tej przestrzeni, wzmocnienia dozoru społecznego i wzrostu poczucia bezpieczeństwa.	
Lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji	ul. Kościuszki, Kwidzyn	
Szacowana wartość	315 000,00 zł	
Potencjalne źródła finansowania	Program Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027, środki własne Miasta Kwidzyn	
Termin realizacji przedsięwzięcia	Rok rozpoczęcia	Rok zakończenia
	I kwartał 2027	IV kwartał 2028

Przedsięwzięcie nr 8

Nazwa przedsięwzięcia	Stworzenie Ogrodu Społecznego wraz z aktywizacją społeczną mieszkańców obszaru rewitalizacji
Realizator	Miasto Kwidzyn i jednostki miejskie, partnerzy zewnętrzni, którzy zostaną wybrani zgodnie z art. 39 ustawy z 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz.U z 2022 r. poz.1079 ze zm.)
INFORMACJE O PRZEDSIĘWZIĘCIU	
Opis zakresu rzeczowego przedsięwzięcia	<p>Projekt "Ogród Społeczny" to inicjatywa mająca na celu stworzenie przy ul. Kościuszki dynamicznego zielonego punktu aktywności lokalnej. Jego istotą jest wspólne działanie i stworzenie dla mieszkańców przestrzeni do wspólnej uprawy warzyw, ziół i kwiatów, co stanie się pretekstem do integracji, edukacji i budowania silniejszych relacji sąsiedzkich. Ogród będzie pełnił funkcję oddolnego "hub-a" – miejsca spotkań, wymiany doświadczeń, realizacji wspólnych pomysłów i projektów. Kluczem do sukcesu projektu będzie animacja ogrodniczo – społeczna, poprzez prowadzone działania edukacyjne i dbanie o ciągłość i rozwój inicjatywy. Projekt ma na celu nie tylko poprawę estetyki, ale przede wszystkim budowanie kapitału społecznego, wzmocnianie poczucia odpowiedzialności za wspólne dobro i promowanie ekologicznego stylu życia. Ogród Społeczny jest przestrzenią aktywnego działania, edukacji ekologicznej i integracji poprzez wspólną pracę.</p> <p>Prace modernizacyjne oraz adaptacyjne związane z poprawą wyglądu i jakości przestrzeni zielonej wspomogą proces realizacji zajęć dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji. Dzięki realizacji danego przedsięwzięcia możliwe będzie zaangażowanie do projektu większej osób w tym także osoby z niepełnosprawnościami, seniorów oraz mieszkańców obszaru rewitalizacji. Projekt wpłynie na estetykę miejsca, przyczyni się do rozwoju działań chroniących środowisko (poprawa wizualna, środowiskowa, funkcjonalna), budowania sieci sąsiedzkich, integracji i wzmocniania relacji z lokalnym środowiskiem, zmniejszenia anonimowości, ożywieniu ruchu w konkretnej przestrzeni i wzmocnieniu dozoru społecznego, edukacji ekologicznej, propagowania wiedzy ogrodniczej, budowania postaw zmierzających do oddolnego zaangażowania w interes społeczności lokalnej i działania wspólne, pozytywnego przykładu wzmocnienia poczucia identyfikacji zaangażowanych mieszkańców z miejscem życia oraz poczucia odpowiedzialności za własne otoczenie. Działania w Ogrodzie Społecznym będą miały</p>

	<p>charakter praktyczny i warsztatowy, a ich celem będzie wyposażenie mieszkańców w nowe umiejętności, wiedzę oraz wzmocnienie ich zaangażowania. Zaplanowane działania związane z aktywizacją społeczną mieszkańców obszaru rewitalizacji będą realizowane w różnych miejscach na obszarze rewitalizacji, tak aby dotrzeć do jak największej liczby osób.</p>	
Cele i kierunki działań GPR realizowane przez przedsięwzięcie	<p>Cel III. Funkcjonalne i estetyczne przestrzenie publiczne. Kierunek III.1. Poprawa jakości, dostępności i estetyki przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji; Kierunek III.3. Zwiększanie udziału terenów zieleni urządzonej (parków kieszonkowych) na obszarze rewitalizacji.</p>	
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<p>Ogród Społeczny stanie się przyjaznym miejscem dostępnym dla każdego. Wszystkie działania w ramach projektu mają na celu zapewnienie pełnej dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, eliminując bariery architektoniczne, oraz informacyjno-komunikacyjne. Projekt jest otwarty dla wszystkich zainteresowanych uczestnictwem, bez żadnej dyskryminacji ze względu na cechy takie jak płeć, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie etniczne, wyznawaną religię, światopogląd, orientację seksualną, stan materialny i inne.</p>	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Wskaźnik produktu:	Wartość docelowa:
	Powierzchnia zagospodarowanego obszaru zielonego na terenie rewitalizacji	60 m ²
	Liczba spotkań z lokalną społecznością przeprowadzonych w ramach przedsięwzięcia	20
	Wskaźnik rezultatu:	Wartość docelowa:
	Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej	250
Sposób pomiaru realizacji celu	Dane jednostek realizujących, dane UM Kwidzyn.	
Oddziaływanie przedsięwzięcia na obszar rewitalizacji w kontekście wyznaczonych celów	<p>Realizacja przedsięwzięcia w sposób bezpośredni przyczyni się do integracji i aktywizacji mieszkańców w różnym przedziale wiekowym. Ogród stanie się miejscem budowania sieci sąsiedzkich, wzmacniania relacji i poczucia odpowiedzialności za własne otoczenie. Poprzez edukację ekologiczną, propagowanie wiedzy ogrodniczej i przykład oddolnego zaangażowania, projekt wpłynie na wzrost świadomości i budowanie postaw prospołecznych. Ożywienie niezagospodarowanej przestrzeni podniesie także poczucie bezpieczeństwa w okolicy.</p>	
Lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji	przy ul. Kościuszki, Kwidzyn	
Szacowana wartość	385 000,00 zł	
Potencjalne źródła finansowania	Program Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027, środki własne Miasta Kwidzyn	
Termin realizacji przedsięwzięcia	Rok rozpoczęcia	Rok zakończenia
	I kwartał 2027	IV kwartał 2030

VI.2. Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

W ramach prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+ obok przedsięwzięć podstawowych zidentyfikowano także tzw. pozostałe dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 5 lit. b ustawy o rewitalizacji. Lista tych przedsięwzięć wraz z syntetycznym opisem zakresu rzeczowego umieszczona została poniżej.

Przedsięwzięcie nr D1	
Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja deptaka na ul. J. Piłsudskiego
Lokalizacja	ul. Piłsudskiego, Kwidzyn
INFORMACJE O PRZEDSIĘWZIĘCIU	
Opis zakresu rzeczowego przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie będzie polegało na remoncie i odnowieniu deptaka jako przestrzeni miejskiej znajdującej się na ul. Józefa Piłsudskiego. Miejsce to przyczynia się do spotkań towarzyskich mieszkańców miasta ponieważ znajdują się tam restauracje, kawiarnie, sklepy spożywcze itp. Poza warunkami usługowymi deptak jest miejscem, gdzie są organizowane liczne projekty społeczne i wydarzenia kulturowe, często również realizowane przy współpracy z lokalnymi podmiotami czy organizacjami pozarządowymi m.in. „Silent Party”, festyn „Smaki Jesieni”, „Targi Staroci” i wiele innych ciekawych imprez tematycznych. Mimo wszystko nadal na obszarze deptaka znajduje się wiele pustych lokali, które mają wspaniały potencjał, aby to miejsce tętniło życiem i stworzyło bazę kulturowo - rozrywkową dla mieszkańców. Modernizacja deptaka będzie idealnym uzupełnieniem remontowanego już na tej ulicy zabytkowego budynku po dawnym kinie, niszczący obiekt został przeznaczony na działalność kulturalną i funkcjonuje jako „Kasyno Kultury”.

Przedsięwzięcie nr D2	
Nazwa przedsięwzięcia	Remont i zagospodarowanie terenu wzdłuż torów od ul. Mostowej w kierunku dworca PKP
Lokalizacja	ul. Kolejowa, Kwidzyn
INFORMACJE O PRZEDSIĘWZIĘCIU	
Opis zakresu rzeczowego przedsięwzięcia	Realizacja tego przedsięwzięcia sprawi, że na obszarze terenu rewitalizacji powstanie nowe miejsce, które poprawi jakość życia mieszkańców, a jak największa ilość ciekawych punktów, w których można spędzić wolny czas zwiększa zadowolenie wszystkich. Stworzona przestrzeń będzie nie tylko miejscem, w którym będzie można spędzić wolny czas, ale także ciekawą opcją poszerzenia oferty gastronomicznej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz całego miasta. Przedsięwzięcie będzie polegało na remoncie i zagospodarowaniu terenu od ul. Mostowej, wzdłuż ul. Kolejowej wraz z kontynuacją w kierunku dworca PKP. Obszar ten obecnie jest opustoszały i zaniedbany, jednak posiada wspaniały potencjał, aby wykorzystać to miejsce dla użytku społeczności całego miasta, a w szczególności mieszkańców terenu rewitalizacji. Lokalizacja ulic znajduję się w środku miasta, w pobliżu licznych kamienic oraz wyremontowanego zabytkowego budynku dworca PKP, w którym swoją siedzibę ma również Biblioteka Miejska. Celem w tych działaniach będzie, aby warunki tego miejsca stały się bezpieczne, sprzyjające i z zachowaniem dostępności dla rodzin z dziećmi, seniorów oraz osób niepełnosprawnych czy z trudnościami w poruszaniu się. Wygodne ławki oraz pięknie zagospodarowana zieleń będą zachęcały przechodniów do odpoczynku w tym miejscu, natomiast wybudowane oświetlenie, które da poczucie bezpieczeństwa będzie nieodzownym elementem tej przestrzeni. Planowany do wybudowania odcinek ścieżki rowerowej uzupełni spójność sieci

dróg rowerowych na terenie rewitalizacji. Utworzone zostaną również miejsca dostosowane pod użytkowanie małych punktów gastronomicznych, dzięki czemu wzbogaci się oferta gastronomiczna w tej części miasta.

Przedsięwzięcie nr D3

Nazwa przedsięwzięcia Rewitalizacja obszaru w obrębie zespołu obiektów historycznych w celu zapewnienia dogodnego korzystania z otoczenia zamku i promocji turystycznej regionu

INFORMACJE O PRZEDSIĘWZIĘCIU

Opis zakresu rzeczowego przedsięwzięcia Celem działania jest rekultywacja parku i terenów przyległych w zachodnio-północnej części kompleksu katedralno-zamkowego poprzez możliwie optymalne wykorzystanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych i historycznych obszaru. Dzięki przedsięwzięciu nastąpi rozwój zainteresowań i pogłębianie wiedzy historycznej społeczeństwa, zadbany teren wokół kompleksu zamkowego zachęci mieszkańców do spędzania swojego wolnego czasu na tym obszarze. Jest to również teren odwiedzany przez turystów, a więc bezpośrednio uporządkowany i zadbany teren wpłynie na odbiór przyjezdnych gości i zachęci ich do pozostania na dłużej.

Przedsięwzięcie nr D4

Nazwa przedsięwzięcia Klubokawiarnia społeczna KRUK jako metoda rewitalizacji społeczno-zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji w Kwidzynie

INFORMACJE O PRZEDSIĘWZIĘCIU

Opis zakresu rzeczowego przedsięwzięcia Projekt polega na utworzeniu klubokawiarni społecznej, która prowadzona będzie przez osoby z obszaru rewitalizacji. Celem projektu jest reintegracja zawodowa i społeczna osób z obszaru rewitalizacji. Klubokawiarnia utworzona będzie w lokalu (stan surowy/deweloperski) na obszarze terenu rewitalizacji- ul. ks. W. Kruka 1 w Kwidzynie będącego w zarządzie Towarzystwa Budownictwa Społecznego. W ramach projektu zostanie zaadoptowany i przystosowany i wyposażony lokal na potrzeby prowadzenia klubokawiarni. W klubokawiarni pracować będą osoby z terenu rewitalizacji, które zostaną przygotowane do pracy zawodowej m.in. na stanowiskach pracy- barista/ka, kelner/ka, kucharz/kucharka, kurier/dostawca. Osoby z terenu rewitalizacji będą rekrutowane z grup defaworyzowanych z mniejszymi szansami na reintegrację społeczną i zawodową. Zastosowany zostanie model ekonomii społecznej wypracowywany przez Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej.

W przyszłości dopuszcza się możliwość włączania do Programu w drodze naborów uzupełniających dodatkowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Z punktu widzenia spójności interwencji w zakresie rewitalizacji prowadzonej w Kwidzynie, szczególnie istotne jest, aby projektodawcy planując swoje przedsięwzięcia:

- lokalizowali je na obszarze rewitalizacji;
- kierowali się zgodnością z celami rewitalizacji i kierunkami działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk zidentyfikowanych w szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji;
- nadawali im zintegrowany charakter;
- angażowali wkład własny (finansowy lub/i rzeczowy);

- formułowali je jako przedsięwzięcia realizowane w formule partnerskiej;
- uwzględniali zagadnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Nadanie przedsięwzięciom rewitalizacyjnym charakteru wynikającego z powyższych cech, pozwoli na zwiększenie skuteczności podejmowanej interwencji rewitalizacyjnej poprzez osiągnięcie efektu synergii. Ponadto projektodawca będzie musiał wykazać komplementarność danego przedsięwzięcia w ujęciu, jakie zostało opisane poniżej.

Wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały zlokalizowane w obrębie obszaru rewitalizacji bądź też są z nim ściśle powiązane, stanowiąc skuteczną odpowiedź na główne problemy tej części miasta, które zidentyfikowane zostały w ramach szeroko zakrojonych prac diagnostycznych. Przestrzenna dystrybucja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przedstawiona została na powyższym rysunku.

Mechanizmy zapobiegania niepożądanym efektom społecznym oraz przenoszenia problemów na inne obszary

Realizacja zadań w przyjętym zakresie i formule będzie zapobiegać transferowi różnych problemów na pozostałe części miasta. Zaplanowane działania sprzyjają integracji społecznej.

Szczególny nacisk położono na integrację i reintegrację społeczną osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem (w szczególności osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, beneficjentów pomocy społecznej).

Komplementarność problemowa

Ważnym elementem Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+ jest połączenie aspektów społecznego, gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego i środowiskowego, nadające planowanej interwencji kompleksowego charakteru. Z tego powodu w ramach obszaru rewitalizacji, formułując cele i zadania mające stanowić odpowiedź na zdiagnozowane problemy, zawsze szukano rozwiązań w każdej ze sfer. Dzięki konsekwentnemu stosowaniu tego podejścia przedsięwzięcia ujęte w Programie wzajemnie się dopełniają. Wybrane do realizacji zadania odpowiadają na różne problemy: społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne i środowiskowe, razem tworząc zintegrowaną koncepcję działań. W efekcie możliwe będzie skuteczniejsze i bardziej kompleksowe przeciwdziałanie zdiagnozowanym problemom, szczególnie tym o charakterze społecznym.

Przedsięwzięcia wskazane w ramach Programie wynikają wprost ze zdiagnozowanych problemów. Zadania o charakterze inwestycyjnym uzupełniają działania o charakterze społecznym (kulturalnym, integracyjnym, aktywizującym mieszkańców).

Poszczególne zadania zostały tak przygotowane, by wpływać na różne planowane funkcje obszaru rewitalizacji. W szczególności działania inwestycyjne skupiają się na umożliwieniu realizacji towarzyszących im przedsięwzięć społecznych.

Tabela 7. Wpływ przedsięwzięć rewitalizacyjnych na sfery kryzysu zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Sfera kryzysu				
		S	G	Ś	T	P-F
1	Rewitalizacja społeczna Starego Miasta w Kwidzynie II etap					
2	„Klub Integracji Społecznej” – aktywizacja społeczno-zawodowa					
3	Adaptacja, termomodernizacja, poprawa dostępności oraz wyposażenie budynku przy ul. Piłsudskiego 21 na Kwidzyńskie Centrum Aktywności RAZEM oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku					
4	Przebudowa ul. 15 Sierpnia					
5	Poprawa efektywności energetycznej oraz adaptacja pomieszczeń budynku „Czarnej Sali” przy ul. Słowiańskiej 13 w Kwidzynie na działania warsztatowe i animacyjne					
6	Park kieszonkowy przy ul. Braterstwa Narodów w Kwidzynie					
7	Park kieszonkowy przy ul. Kościuszki					
8	Stworzenie Ogrodu Społecznego przy wraz z aktywizacją społeczną mieszkańców obszaru rewitalizacji					

Wyjaśnienie skrótów: S – sfera społeczna; G – sfera gospodarcza; PF – funkcjonalno-przestrzenna; T – techniczna; Ś – środowiskowa

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Rolę Operatora Programu pełnić będzie Zespół ds. Rewitalizacji. Takie rozwiązanie w ramach istniejących obecnie struktur miejskiej administracji samorządowej zapewni skuteczne zarządzanie programem oraz pozwoli, zwłaszcza ze względu na złożony charakter zadań, na ich lepszą i bardziej precyzyjną koordynację.

Przyjęta struktura organizacyjna zapewnia współpracę różnych podmiotów działających na rzecz realizacji programu i poprawy sytuacji obszaru rewitalizacji. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania i wdrażania opisane zostało w kolejnych rozdziałach.

Wskazany Operator Programu pełnić będzie rolę zarządczą i koordynacyjną. Zespół ds. Rewitalizacji będzie miał za zadanie zapewnienie możliwości aktywnego włączania się interesariuszy rewitalizacji (partycypacja i partnerstwo). W tym celu Operator Programu będzie realizował w szczególności zadania z zakresu upowszechniania wiedzy na temat programu rewitalizacji i jego realizacji, czy też prowadzenia konsultacji społecznych, których przedmiotem będą szeroko rozumiane zagadnienia rewitalizacyjne.

Systemowe uregulowanie działań w zakresie zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+ (co najmniej na poziomie Urzędu Miejskiego w Kwidzynie i miejskich jednostek organizacyjnych) jest konieczne dla efektywnej realizacji procesów rewitalizacyjnych. Wypracowanie zasad współpracy – procedury rzeczywistej

koordynacji działań (różnych komórek organizacyjnych Urzędu, a docelowo także podmiotów zewnętrznych), pozwalającej na całościowe i procesowe podejście do poszczególnych zagadnień – stanowi priorytet, gdyż wprost przekłada się na efektywność zarządczą i sprawność działania władz miasta.

Wsparciem i platformą dyskusji jest Komitet Rewitalizacji, ciało opiniotwórcze i doradcze Burmistrza Miasta Kwidzyna w zakresie rewitalizacji. Komitet ma za zadanie tworzyć warunki współpracy i koordynacji działań rewitalizacyjnych przez interesariuszy.

Dla zwiększania efektywności działań rewitalizacyjnych zagadnienie to promowane będzie w programach/konkursach realizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi i/lub w ramach Kwidzyńskiego Budżetu Obywatelskiego. Działania te, ze względu na swoją oddolną formułę będą przyczyniać się do budowy wspólnoty lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego, a więc w naturalny sposób będą realizować cele rewitalizacji.

Konieczne jest także wypracowanie mechanizmu informowania interesariuszy o podejmowanych działaniach. Z punktu widzenia zwiększania rozpoznawalności procesów rewitalizacyjnych, kluczowego znaczenia nabiera promocja pozytywnych zmian będących ich konsekwencją. Dotyczy to w szczególności realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Dlatego też kluczowego znaczenia nabiera potrzeba wypracowania mechanizmu informowania o fakcie, iż zostały one zrealizowane w ramach rewitalizacji prowadzonej w oparciu o Gminny Program Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+. Mechanizm ten będzie obejmować co najmniej obowiązek zamieszczania informacji o bieżących działaniach na stronach internetowych samorządu miejskiego, publikowanie tekstów prasowych oraz materiałów promocyjnych związanych z projektami.

Komplementarność międzyokresowa

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+ jest kontynuacją dotychczasowej polityki prowadzonej przez lokalne władze samorządowe na rzecz odnowy obszarów zdegradowanych. Interwencja opisana w niniejszym programie nawiązuje do działań wynikających z Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kwidzyna na lata 2017-2023. W obu programach rewitalizacja rozumiana jest jako kompleksowy proces organizacyjny i inwestycyjny, prowadzący do ożywienia zdegradowanych, zaniedbanych czy dysfunkcyjnych części miasta, dzięki czemu możliwe było nie tylko zachowanie merytorycznej ciągłości wyznaczanych celów rewitalizacyjnych, ale przede wszystkim uzyskanie komplementarności względem przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowanych w ramach następujących po sobie wieloletnich perspektywach finansowych Unii Europejskiej.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w niniejszym Programie nie stanowią składowych interwencji publicznej wyrwanej z kontekstu nakreślonego w trakcie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kwidzyna na lata 2017-2023. Bardziej zasadne będzie określenie ich mianem kontynuacji i uzupełnienia przedsięwzięć wdrażanych w minionej perspektywie finansowej Unii Europejskiej, wzmacniającej ich pozytywne oddziaływanie na sytuację obszarów miasta znajdujących się w sytuacji kryzysowej. Potwierdzeniem tego stanu rzeczy jest m.in. komplementarność zachodząca pomiędzy przedsięwzięciami zestawionymi w poniższej tabeli.

Tabela 8. Analiza komplementarności międzyokresowej przedsięwzięć rewitalizacyjnych

PRZEDSIĘWZIĘCIA WYNIKAJĄCE Z GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA KWIDZYNA NA LATA 2017-2023				PRZEDSIĘWZIĘCIA PLANOWANE W RAMACH GPR MIASTA KWIDZYNA 2030+
Nazwa przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Wartość w PLN	Opis przedsięwzięcia	
Utworzenie placówki „Centrum RAZEM”	środki własne i dofinansowanie EFS w ramach poddziałania 6.2.2 RPO WP 2014-2020	2 400 000	„Centrum RAZEM” to zdeinstytucjonalizowana placówka, która zgodnie z identyfikowanymi potrzebami obszaru rewitalizacji w Kwidzynie przybiera dwie formy: 1. specjalistycznej placówki wsparcia dziennego; 2. poradni dla rodziców/członków rodziny/opiekunów dzieci uczęszczających do placówki wsparcia dziennego	REWITALIZACJA SPOŁECZNA STAREGO MIASTA W KWIDZYNE II ETAP & „KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ” – AKTYWIZACJA SPOŁECZNO-ZAWODOWA & ADAPTACJA, TERMOMODERNIZACJA ORAZ POPRAWA DOSTĘPNOŚCI BUDYNKU PRZY UL. PIŁSUDSKIEGO 21 NA KWIDZYŃSKIE CENTRUM AKTYWNOŚCI RAZEM ORAZ ZAGOSPODAROWANIE TERENU WOKÓŁ BUDYNKU
Adaptacja lokalu przy Placu Plebiscytowym na działalność „Centrum RAZEM”, z przystosowaniem dla osób niepełnosprawnych	środki własne i dofinansowanie EFRR w ramach poddziałania 8.1.2 RPO WP 2014-2020	400 000	Przedsięwzięcie polegało na przystosowaniu pomieszczeń (ok. 160 m ²) w budynku przy Placu Plebiscytowym nr 2 na cele związane z działalnością „Centrum RAZEM”.	
Moje miejsce – zagospodarowanie terenów zielonych w kwartale ulic	środki własne i dofinansowanie EFRR w ramach poddziałania 8.1.2 RPO WP 2014-2020	100 000	Cele przedsięwzięcia było urządzenie przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji między ulicami Kopernika, Konopnickiej i 15-go Sierpnia	PRZEBUDOWA UL. 15-GO SIERPNIA
„Moje Miejsce” –	środki własne i	100 000	Przedsięwzięcie polegało na urządzeniu	PARK KIESZONKOWY

PRZEDSIĘWZIĘCIA WYNIKAJĄCE Z GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA KWIDZYNA NA LATA 2017-2023				PRZEDSIĘWZIĘCIA PLANOWANE W RAMACH GPR MIASTA KWIDZYNA 2030+
Nazwa przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Wartość w PLN	Opis przedsięwzięcia	
międzypokoleniowa rewaloryzacja parków na obszarze rewitalizacji	dofinansowanie EFRR w ramach poddziałania 8.1.2 RPO WP 2014-2020		przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji przy (między) ulicami Kopernika, Konopnickiej i 15-go Sierpnia	PRZY UL. KOŚCIUSZKI & PARK KIESZONKOWY PRZY UL. BRATERSTWA NARODÓW W KWIDZYNIE & STWORZENIE OGRODU SPOŁECZNEGO PRZY UL. KOŚCIUSZKI WRAZ Z AKTYWIZACJĄ SPOŁECZNĄ MIESZKAŃCÓW OBSZARU REWITALIZACJI
Przebudowa ulicy Braterstwa Narodów	Rządowy Program Inwestycji Strategicznych, środki własne	4 700 000	Przedsięwzięcie zakładało ograniczenie szerokość jezdni do 6 m, poszerzenie chodników. W ciągu piesze zostały wkomponowane elementy małej architektury: kwietniki, pergole, donice z kwiatami. Ustawionych zostało około 40 ławek, zaś ulica zyskała nowe oświetlenie.	PARK KIESZONKOWY PRZY UL. BRATERSTWA NARODÓW W KWIDZYNIE

Komplementarność źródeł finansowania

Zaplanowano finansowanie poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zgodnie z zasadą dodatkowości (ang. *additionality*), według której środki pieniężne przekazywane przez Komisję Europejską z funduszy strukturalnych stanowią wyłącznie dodatek do środków zgromadzonych i przeznaczonych na dany projekt przez władze lokalne państwa członkowskiego. Przedsięwzięcia realizowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+ będą finansowane w szczególności z takich źródeł jak: Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Pomorza na lata 2021-2027 (EFRR, EFS+), budżet miasta i budżet państwa. Zakłada się, że istotnym źródłem finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych staną się również środki prywatne.

Przyjęty układ finansowania uwzględniający pozyskiwanie środków finansowych z różnych źródeł, jednoznacznie wskazuje na komplementarność przyjętych rozwiązań.

VIII. Szacunkowe ramy finansowe

W związku z realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+ w poniżej zestawiono planowane do realizacji przedsięwzięcia wraz z określeniem ich szacunkowej wartości oraz źródeł finansowania. Ich realizacja uzależniona jest od możliwości finansowych samorządu miejskiego oraz skuteczności w pozyskiwaniu środków zewnętrznych. Z uwagi na konieczność opracowania szczegółowej dokumentacji dla każdego z projektów, w momencie opracowania programu plan finansowy ma charakter indykatywny.

Łączna szacunkowa wartość brutto 8 planowanych do realizacji podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wynosi ok. 23,090 mln zł, z czego ok. 19,09 mln zł pochodzić ma ze środków Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Pomorza na lata 2021-2027 oraz ze środków Budżetu Miasta. Na tym etapie programowania rewitalizacji nie było możliwe ustalenie wartości środków prywatnych, które zostaną zaangażowane w osiąganie celów zdefiniowanych w niniejszym Programie.

Źródłem finansowania planowanych projektów rewitalizacyjnych będą m.in. środki pochodzące z budżetu miasta oraz funduszy europejskich w ramach Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Pomorza na lata 2021-2027. Nie wyklucza się próby pozyskania środków z innych źródeł takich, jak np. krajowe fundusze, programy krajowe na lata 2021-2027, środki celowe będące w dyspozycji poszczególnych ministerstw czy też źródła prywatne.

Tabela 9. Indykatywne ramy finansowe

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość całkowita	Fundusze UE	Wkład własny publiczny (Budżet Miasta)	Inne publiczne
1	Rewitalizacja społeczna Starego Miasta w Kwidzynie II etap	2 100 000 zł			
2	„Klub Integracji Społecznej” – aktywizacja społeczno-zawodowa	460 000 zł			
3	Adaptacja, termomodernizacja oraz poprawa dostępności budynku przy ul. Piłsudskiego 21 na Kwidzyńskie Centrum Aktywności RAZEM oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku	12 000 000 zł			
4	Przebudowa ul. 15 Sierpnia	4 000 000 zł			
5	Poprawa efektywności energetycznej oraz adaptacja pomieszczeń	3 280 000 zł			

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość całkowita	Fundusze UE	Wkład własny publiczny (Budżet Miasta)	Inne publiczne
	budynku „Czarnej Sali” przy ul. Słowiańskiej 13 w Kwidzynie na działania warsztatowe i animacyjne				
6	Park kieszonkowy przy ul. Braterstwa Narodów w Kwidzynie	550 000 zł			
7	Park kieszonkowy przy ul. Kościuszki	315 000 zł			
8	Stworzenie Ogrodu Społecznego przy ul. Kościuszki wraz z aktywizacją społeczną mieszkańców obszaru rewitalizacji	385 000 zł			

IX. System wdrażania, monitorowania i ewaluacji Gminnego Programu Rewitalizacji

IX.1. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji

Struktura zarządzania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+ składać będzie się z następujących komponentów: Burmistrza Miasta Kwidzyna, Komitetu Rewitalizacji oraz Zespołu ds. Rewitalizacji (Operator Programu), w skład którego wchodzić będą co najmniej jednostki odpowiedzialne za:

- koordynację działań związanych z rozwojem miasta (organizuje i koordynuje prace Zespołu);
- architekturę i planowanie przestrzenne w mieście;
- merytoryczne przygotowanie i wdrażanie projektów infrastrukturalnych tzw. twardych;
- merytoryczne przygotowanie i wdrażanie projektów społecznych tzw. miękkich;
- pozyskanie środków finansowych;
- finansowe rozliczenie zaplanowanych projektów.

Pracami Zespołu kierował będzie Burmistrz Miasta Kwidzyna lub jego zastępca.

Wszystkie projekty wskazane w Programie będą realizowane zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową oraz kolejnymi rocznymi budżetami miasta, po zatwierdzeniu ich realizacji przez Radę Miejską w Kwidzynie.

W przypadku konieczności realizacji projektów inwestycyjnych, wymagających skoordynowania różnych procedur i jednostek, Burmistrz Miasta może tworzyć zespoły zadaniowe w skład których będą wchodzić przedstawiciele poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego i/lub miejskich jednostek organizacyjnych włączonych w proces realizacji zadania. Powołanie ww. zespołów ma na celu zaplanowanie działań w sposób zintegrowany, umożliwiając uwzględnienie różnych perspektyw (społecznej, prawnej, ekonomicznej, technicznej itp.) oraz przygotowanie projektu od strony technicznej, a następnie sprawne zarządzanie jego realizacją. W każdym przypadku członkiem zespołu zadaniowego będzie przedstawiciel komórki organizacyjnej Urzędu Miejskiego odpowiedzialnej za koordynację działań związanych z rozwojem miasta.

Burmistrz Miasta Kwidzyna koordynuje prace w wymiarze strategicznym, natomiast Zespół ds. Rewitalizacji koordynuje działania w wymiarze operacyjnym.

Zarządzanie programem rewitalizacji odbywać się będzie w ramach obowiązków poszczególnych wydziałów Urzędu Miasta Kwidzyna, miejskich jednostek organizacyjnych oraz spółek, których właścicielem lub współwłaścicielem jest samorząd miejski.

Komitet Rewitalizacji wspiera działania Burmistrza Miasta w zakresie rewitalizacji, stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy oraz pełni funkcje opiniotwórczo-doradczą Burmistrza w sprawach związanych z opracowaniem i wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji oraz oceną przebiegu procesu rewitalizacji. Komitet reprezentuje

mieszkańców Miasta Kwidzyna, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe oraz pozostałych interesariuszy.

Komitet Rewitalizacji powołany został na podstawie zarządzenia Burmistrza Miasta Kwidzyna z 2016 roku. Udział w pracach Komitetu ma charakter społeczny i nie wiąże się z koniecznością ponoszenia dodatkowych kosztów. Zaplecze lokalowe, jak również organizacyjne prac Komitetu zapewnia Urząd Miejski wykorzystując do tego celu posiadane zasoby.

IX.2. System wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji

Zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+ odbywać będzie się na dwóch poziomach:

- zarządzanie programem oraz
- zarządzanie przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.

Ważnym elementem, decydującym o efektywności systemu wdrażania Programu jest koordynacja strategiczna i operacyjna. Niezależnie od zastosowanych rozwiązań instytucjonalno-organizacyjnych, w praktyce jest to osoba lub zespół osób, które odpowiadają za cały szereg zadań na poszczególnych etapach przygotowania i realizacji Programu. Głównym celem działań koordynacyjnych w zakresie rewitalizacji będzie zapewnienie spójności szerokiego wachlarza działań, realizowanego z wykorzystaniem różnych źródeł finansowania, przez możliwie szerokie spektrum podmiotów.

Funkcje podmiotów odpowiedzialnych za wdrażanie Programu w sposób ramowy zostały opisane w poniższej tabeli. Ich uszczegółowienie dokonane zostanie w zarządzeniach (oraz ich aktualizacjach) wydawanych przez Burmistrza Miasta Kwidzyna regulujących w szczególności zadania oraz sposób funkcjonowania Komitetu Rewitalizacji i Zespołu ds. Rewitalizacji.

Tabela 10. Ramowy opis funkcji podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+

PODMIOTY ZAANGAŻOWANE WE WDRAŻANIE PROGRAMU	Burmistrz Miasta Kwidzyna	Komitet Rewitalizacji	ZESPÓŁ DS. REWITALIZACJI			
			Jednostka odpowiedzialna za koordynację działań związanych z rozwojem miasta	Jednostka odpowiedzialna za merytoryczne przygotowanie i wdrażanie projektów infrastrukturalnych tzw. twardych	Jednostka odpowiedzialna merytorycznie za przygotowanie i wdrażanie projektów społecznych tzw. miękkich	Jednostki odpowiedzialne za: <ul style="list-style-type: none"> • pozyskiwanie środków zewnętrznych • finansowe rozliczenie zaplanowanych projektów
POZIOMY ZARZĄDZANIA						
Gminny Program Rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> • kieruje i koordynuje wdrażanie GPR 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy forum współpracy i wymiany informacji, • opiniuje zmiany w GPR; • rekomenduje zgłaszane zmiany w GPR; • opiniuje sprawozdania z realizacji GPR. 	<p>We współpracy z pozostałymi jednostkami zaangażowanymi w proces rewitalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sporządza okresowe sprawozdania z realizacji GPR; • monitoruje sytuację na obszarze objętym rewitalizacją; • zbiera propozycje zmian do GPR; • prowadzi konsultacje społeczne z mieszkańcami miasta; • odpowiada za aktualizację zapisów GPR; • dba o upowszechnienie założeń GPR 	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza okresowe sprawozdania z realizacji GPR w zakresie inwestycji infrastrukturalnych ; • przygotowuje koncepcje oraz zgłasza nowe zadania infrastrukturalne wpisujące się w przyjęte cele rewitalizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza okresowe sprawozdania z realizacji GPR w zakresie przedsięwzięć o charakterze społecznym i kulturalnym; • przygotowuje koncepcje oraz zgłasza nowe zadania społeczne, kulturalne; • angażuje partnerów społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • pozyskuje środki na rzecz realizacji działań zapisanych w GPR; • ujmuje zaplanowane w GPR zadania w Wieloletniej Prognozie Finansowej.

PODMIOTY ZAANGAŻOWANE WE WDRAŻANIE PROGRAMU	Burmistrz Miasta Kwidzyna	Komitet Rewitalizacji	ZESPÓŁ DS. REWITALIZACJI			
			Jednostka odpowiedzialna za koordynację działań związanych z rozwojem miasta	Jednostka odpowiedzialna za merytoryczne przygotowanie i wdrażanie projektów infrastrukturalnych tzw. twardych	Jednostka odpowiedzialna merytorycznie za przygotowanie i wdrażanie projektów społecznych tzw. miękkich	Jednostki odpowiedzialne za: <ul style="list-style-type: none"> • pozyskiwanie środków zewnętrznych • finansowe rozliczenie zaplanowanych projektów
POZIOMY ZARZĄDZANIA						
Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • kieruje i koordynuje realizację zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża opinie oraz podejmuje inicjatywy w zakresie rewitalizacji; • upowszechnia wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji informacje na temat realizowanych przedsięwzięć; • dostarcza informacji i opinii na temat realizowanych przedsięwzięć i efektów związanych z ich realizacją. 	<ul style="list-style-type: none"> • zbiera propozycje zadań wpisujących się w przyjęte cele GPR; • monitoruje zmiany wynikające z realizowanych przedsięwzięć. 	<ul style="list-style-type: none"> • koordynuje realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych o charakterze infrastrukturalnym. 	<ul style="list-style-type: none"> • koordynuje realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych o charakterze społecznym i kulturalnym. 	<ul style="list-style-type: none"> • monitoruje możliwości pozyskania dofinansowania na realizację zadań wpisujących się w cele GPR; • monitoruje przepływy finansowe związane z realizacją zadań współfinansowanych ze środków UE.

IX.3. System monitorowania i ewaluacji Gminnego Programu Rewitalizacji

System monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+ składa się z dwóch elementów: bieżącego monitoringu oraz ewaluacji (*on-going* oraz *ex-post*) i ma za zadanie kontrolę tempa i stopnia realizacji Programu, osiągnięcia określonych w nim celów i kierunków działań, jak również ocenę zmian, jakie wywoła jego realizacja na wyznaczonym do rewitalizacji obszarze.

Monitoring

Monitoring to regularne zbieranie i analiza danych na temat realizacji programu, poprzez co sprawdzona zostaje zgodność przebiegu jego realizacji z pierwotnymi założeniami, tak w aspekcie rzeczowym (postępów prac, alokacji zasobów), jak i finansowym.

Z uwagi na złożony charakter Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+, proces monitorowania będzie odbywał się w sposób ciągły. Sprawozdania z postępów w realizacji zadań uwzględnionych w Programie przygotowywane będą raz w roku, zaś informacja o przebiegu realizacji Programu będzie zamieszczana w corocznym raporcie o stanie miasta przedstawianym przez Burmistrza Radzie Miejskiej w Kwidzynie.

Operator Programu będzie otrzymywać od pozostałych jednostek organizacyjnych uczestniczących w procesie wdrażania rewitalizacji informacje na temat projektów i efektów ich realizacji w danym roku. Przekazywane informacje powinny zawierać w szczególności dane na temat czasu realizacji przedsięwzięć (harmonogramy), osiągniętych efektów (wskaźniki), trudności i problemów pojawiających się w trakcie realizacji, zadań do realizacji na kolejny rok.

Ewaluacja

Ewaluacja to systematyczna i obiektywna ocena trwającego lub zakończonego programu, uwzględniająca nie tylko sposób jego realizacji, ale także jego koncepcję (teorię) oraz – przede wszystkim – osiągnięte rezultaty. Celem ewaluacji jest sprawdzenie czy program odpowiada na zdiagnozowane potrzeby, czy osiąga zaplanowane cele (wywołuje zaplanowane rezultaty) oraz czy zmiany wywołane jego realizacją można uznać za trwałe.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+ podlegać będzie ocenie aktualności i stopnia realizacji (w ramach ewaluacji *on-going*) dokonywanej przez Burmistrza co najmniej raz na 3 lata.

Ewaluacja *ex-post* przeprowadzona zostanie po zakończeniu realizacji Programu i obejmować będzie w szczególności ocenę stopnia rozwiązania problemów zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji.

Sporządzone oceny podlegać będą zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej.

Wskaźniki

W Tabeli 11. przedstawiono wskaźniki wykorzystywane na potrzeby monitoringu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+, które stanowią podstawowe narzędzie śledzenia postępów jego realizacji. Wybrane miary mają za zadanie wskazać na ile udało się osiągnąć poszczególne cele wytyczone w Programie.

Z uwagi na dużą zmienność otoczenia społeczno-gospodarczego przyjęto, że Operator Programu raz do roku analizował będzie podstawowe mierniki charakteryzujące kontekst rozwoju społeczno-gospodarczego (np. wskaźnik bezrobocia, inflacji, wzrostu PKB) celem ustalenia możliwego wpływu sytuacji zewnętrznej, na zjawiska i procesy zachodzące na obszarze rewitalizacji.

W przypadku znacznych zmian w zakresie stanu gospodarki lub przepisów prawa w zakresie pomocy społecznej, podejmowane będą kroki celem weryfikacji możliwości przyjętych celów i kierunków rewitalizacji.

Tabela 11. System wskaźników monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+

WSKAŹNIK		WARTOŚĆ BAZOWA	ŹRÓDŁO DANYCH	OCZEKIWANA WARTOŚĆ DOCELOWA
CEL 1.: WIELOPOKOLENIOWA, WITALNA I ZINTEGROWANA SPOŁECZNOŚĆ MIESZKAŃCÓW OBSZARU REWITALIZACJI				
Ludność objęta przedsięwzięciami realizowanymi w ramach GPR przy udziale środków UE		4 803	Ewidencja ludności – osoby zamieszkałe na pobyt stały	4 803
Średni udział osób w wieku poprodukcyjnym w populacji obszaru rewitalizacji		23,27%	Ewidencja ludności – osoby zamieszkałe na pobyt stały	26,00%
Liczba osób, którym przyznano świadczenia na podstawie ustawy o pomocy społecznej na 1000 mieszkańców (ogółem)		93,69	MOPS	90,69
Liczba długotrwale bezrobotnych (powyżej 1 roku) na 1000 mieszkańców obszaru rewitalizacji w wieku produkcyjnym		32,23	Urząd Pracy	30,00
Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w ramach przedsięwzięć realizowanych na obszarze rewitalizacji ze środków UE		0	MOPS	35
Średni wynik egzaminu ósmoklasisty z	j. polskiego	62,0%	CKE	65,0%
	matematyki	51,44%	CKE	55,0%
	j. angielskiego	63,79%	CKE	65,0%
Wartość środków pochodzących z budżetu Miasta Kwidzyna przekazanych organizacją pozarządowym na realizację zadań na obszarze rewitalizacji		0	Urząd Miasta Kwidzyna	300 000 zł
Liczba zgłoszonych przestępstw na 1 km ² obszaru rewitalizacji		14,4		14,0

WSKAŹNIK	WARTOŚĆ BAZOWA	ŹRÓDŁO DANYCH	OCZEKIWANA WARTOŚĆ DOCELOWA
CEL 2.: ODPORNA NA KRYZYSY I ZDYWERSYFIKOWANA STREFA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI			
Liczba firm jednoosobowych na 100 mieszkańców obszaru rewitalizacji w wieku produkcyjnym	30	REGON	33
CEL 3.: FUNKCJONALNE I ESTETYCZNE PRZESTRZENIE PUBLICZNE			
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	0,53 km ²	Urząd Miasta Kwidzyna	0,53 km ²
Liczba barier architektonicznych zlikwidowanych na podobszarach rewitalizacji	0	Urząd Miasta Kwidzyna	75
Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury	0	Urząd Miasta Kwidzyna	1000
Powierzchnia nowoutworzonych terenów zieleni urządzonej na obszarze rewitalizacji	0	Urząd Miasta Kwidzyna	1 080 m ²
CEL 4.: STREFA CISZY I CZYSTEGO POWIETRZA			
Odsetek terenów znajdujących się w sąsiedztwie liniowych źródeł hałasu o największym stopniu natężenia	65,5%	Urząd Miasta Kwidzyna	60,0%
Średnia liczba wymienionych nie ekologicznych źródeł ciepła na paliwa stałe na obszarze rewitalizacji	0	Urząd Miasta Kwidzyna	100
Średnia liczba dni gdy średnia dobowa stężenie pyłu zawieszono PM10 przekraczała normę na obszarze rewitalizacji	53	WIOŚ	35

IX.4. Ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

W poniższej tabeli zaprezentowano ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+. Termin realizacji poszczególnych zadań zostały zaprezentowane w rozdziale Programu zatytułowanym: Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

LP	ETAPY I RODZAJE DZIAŁAŃ	2026	2027	2028	2029	2030	2030+
1.	Uchwalenie GPR przez Radę Miejską w Kwidzynie						
2.	Wprowadzenie zaplanowanych działań do Wieloletniej Prognozy Finansowej						
3.	Posiedzenia Komitetu Rewitalizacji (co najmniej jedno na 6 miesięcy)						
4.	Akcja informacyjno-edukacyjno-promocyjna GPR						
5.	Realizacja działań aktywizujących i przygotowujących interesariuszy do dalszych działań						
6.	Przygotowane działań, w tym w ramach FEP na lata 2021-2027						
7.	Realizacja działań, w tym w ramach FEP na lata 2021-2027						
8.	Monitoring GPR						
9.	Ewaluacja GPR						
10.	Podsumowanie działań realizowanych w okresie programowania do roku 2030						
11.	Przygotowania do kontynuacji działań rewitalizacyjnych w kolejnym okresie programowania						

IX.5. Koszty związane z zarządzaniem Gminnym Programem Rewitalizacji

DZIAŁANIE	ILOŚĆ	JEDNOSTKA	CENA JEDNOSTKOWA [PLN]	RAZEM BRUTTO [PLN]
Ocena stopnia wykonania GRP (ewaluacja)	2	szt.	30 000	60 000
Wsparcie edukacyjne (szkolenie) członków Komitetu Rewitalizacji	Proces ciągły	-	10 000	10 000
Działania informacyjno-promocyjne w zakresie prowadzonego procesu rewitalizacji			15 000	15 000
Inne (m.in. wyjazdy studyjne, prelekcje, wsparcie eksperckie itp.)			20 000	20 000
				105 000*

* Zaplanowana wartość środków może ulec zmianie ze względu na dynamiczny wzrost cen usług i trudności w oszacowaniu tej wartości w tak długiej perspektywie czasu.

X. Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji

X.1. Planowanie przestrzenne

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Realizacja zadań wskazanych w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+ roku wymaga wprowadzenia zmian w obecnym dokumencie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Kwidzyna, co w szczególności powinno dotyczyć konsekwentnego stosowania nazwy obecnie obowiązującego Gminnego Programu Rewitalizacji oraz odwoływania się do wynikających z niego celów rewitalizacji i kierunków działania. Z uwagi na zmiany ustawowe uniemożliwiające zmianę Studium uwarunkowań, zasadne jest uwzględnienie postulowanych zmian w planie ogólnym.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Realizacja działań ujętych w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+ nie będzie wymagała zmiany obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Gdyby w późniejszym terminie, w związku z okolicznościami trudnymi obecnie do przewidzenia pojawiła się konieczność takiej zmiany, wszczęte zostaną odpowiednie procedury.

Miejscowy plan rewitalizacji

Nie przewiduje się opracowania miejscowego planu rewitalizacji na obszarze rewitalizacji wyznaczonym w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+.

Specjalna Strefa Rewitalizacji

W Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+ nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji.

X.2. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminnym i o zmianie kodeksu cywilnego

W wyniku realizacji zadań wskazanych w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+ nie ulegnie zmianie Uchwała Nr XXII/216/20 Rady Miejskiej w Kwidzynie z dnia 14 grudnia 2020 roku w sprawie przyjęcia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Kwidzyna na lata 2021-2027.

X.3. Określenie zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3 ustawy rewitalizacji - komitet rewitalizacji

W związku z realizacją zadań wskazanych w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+ nie ulegnie zmianie Uchwała nr XX/125/16 Rady Miejskiej w Kwidzynie z 30 czerwca 2016 r. w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji dla Miasta Kwidzyna.

XI. Spisy

Spis tabel

Tabela 1. Struktura liczby ludności w jednostkach urbanistycznych Kwidzyna	7
Tabela 2. Wyniki analizy koncentracji negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach	10
Tabela 3. Lista analizowanych danych.....	14
Tabela 4. Opis powiązań pomiędzy Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kwidzyna 2030+ a Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+.....	79
Tabela 5. Komplementarne z GPR cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kwidzyna na lata 2024-2028	81
Tabela 6. Zestaw pytań wykorzystanych w trakcie warsztatów diagnostycznych	89
Tabela 7. Wpływ przedsięwzięć rewitalizacyjnych na sfery kryzysu zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji	110
Tabela 8. Analiza komplementarności międzyokresowej przedsięwzięć rewitalizacyjnych	112
Tabela 9. Indykatywne ramy finansowe	115
Tabela 10. Ramowy opis funkcji podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+.....	119
Tabela 11. System wskaźników monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kwidzyna 2030+.....	123

Spis rysunków

Rysunek 1. Obszar rewitalizacji.....	8
Rysunek 2. Zjawiska kryzysowe w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej	11
Rysunek 3. Piramida wieku i płci osób zameldowanych na pobyt stałych w granicach obszaru rewitalizacji	18
Rysunek 4. Mapa hipsometryczna obszaru rewitalizacji	34
Rysunek 5. Siła nabywcza w Polsce 2021 r.....	45
Rysunek 6. Podmioty gospodarki narodowej w Kwidzynie wpisane do REGON w latach 2009-2021 .	46
Rysunek 7. Struktura podmiotów handlowo-usługowych zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji ..	48
Rysunek 8. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w handlu detalicznym.....	50
Rysunek 9. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w dziale zakwaterowanie i gastronomia	50
Rysunek 10. Koncentracje elementów dziedzictwa kulturowego w obszarze rewitalizacji	57
Rysunek 11. Linie komunikacji miejskiej w Kwidzynie	61
Rysunek 12. Koncentracja lokali komunalnych w obszarze rewitalizacji	68
Rysunek 13. Rozmieszczenie zabudowy wielorodzinnej według bazy BDOT10K	70
Rysunek 14. Przebieg 36 maksymalnej wartości 24-godzinowej stężenia pyłu zawieszonego PM10 na stanowiskach pomiarowych w województwie pomorskim, w strefie Pomorskiej, na tle poziomu dopuszczalnego w latach 2012 – 2021	74
Rysunek 15. Wartość średniego dobowego stężenia pyłu zawieszonego PM10 [ug/m ³] na stacji pomiarowej przy ul. Sportowej.....	74
Rysunek 16. Wartość znormalizowanego różnicowego wskaźnika wegetacji (NDVI - Normalized Difference Vegetation Index)	76
Rysunek 17. Strefy przestrzenne w Kwidzynie	82
Rysunek 18. Rozmieszczenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych	108

Załącznik nr 1. Zmiany funkcjonalno-przestrzenne

Załącznik nr 2. Lista projektów planowanych do objęcia wsparciem w ramach FEP 2021-2027 obejmująca wybrane przedsięwzięcia podstawowe zawarte w GPR

I. Podstawowe informacje o projektach

1 PROJEKT – Działanie 7.1 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich	
Tytuł projektu: Rewitalizacja obszaru Stare Miasto w Kwidzynie	Planowany rok rozpoczęcia realizacji: 2026
Nazwa Wnioskodawcy: Miasto Kwidzyn	Planowany rok zakończenia realizacji: 2029
Numery i nazwy przedsięwzięć z GPR składające się na projekt	Syntetyczny opis projektu ze wskazaniem celu i efektów jego realizacji:
<p>Przedsięwzięcie nr 5. Poprawa efektywności energetycznej oraz adaptacja pomieszczeń budynku „Czarnej Sali” przy ul. Słowiańskiej 13 w Kwidzynie na działania warsztatowe i animacyjne.</p> <p>Przedsięwzięcie nr 8. Stworzenie Ogrodu Społecznego wraz z aktywizacją społeczną mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <p>Przedsięwzięcie nr 7. Park kieszonkowy przy ul. Kościuszki.</p>	<p>Celem projektu jest poprawa spójności społeczno-gospodarczej obszaru, jakości życia mieszkańców, dostępności przestrzeni publicznych w tym rozwój miejsc adresowanych dla młodzieży, stwarzających jej możliwości nieskrępowanego rozwijania własnych pasji, wyrażania siebie oraz spędzania czasu wolnego na obszarze rewitalizacji.</p> <p>Efektom realizacji projektu będą:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ rozwinięta infrastruktura służąca celom społecznym i integracyjnym, ▪ integracja i aktywizacja międzypokoleniowa oraz zaangażowanie społeczne mieszkańców, ▪ zagospodarowane, funkcjonalne i estetyczne tereny publiczne dostosowane do potrzeb wszystkich użytkowników. <p>Projekt obejmuje 4 zadania:</p> <p>Zadanie nr 1. Adaptacja budynku „Czarnej Sali” przy ul. Słowiańskiej 13, na działania warsztatowe i animacyjne z młodzieżą i seniorami.</p> <p>Zadanie nr 2. Aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji - zadanie zostanie zlecone organizacjom pozarządowym na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku</p>

<p>Przedsięwzięcie nr 3. Adaptacja, termomodernizacja, poprawa dostępności oraz wyposażenie budynku przy ul. Piłsudskiego 21 na Kwidzyńskie Centrum Aktywności RAZEM oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku.</p>	<p>publicznego i o wolontariacie.</p> <p>Zadanie nr 3. Utworzenie Parku Kieszonkowego przy ul. Kościuszki.</p> <p>Zadanie nr 4. Adaptacja pomieszczeń i zagospodarowaniem terenu wokół budynku przy ul. Piłsudskiego 21 na Kwidzyńskie Centrum Aktywności RAZEM.</p>
---	--

2 PROJEKT – Działanie 6.5 Infrastruktura społeczna – programy rewitalizacji	
<p>Tytuł projektu: Wyposażenie oraz zapewnienie dostępności dla Kwidzyńskiego Centrum Aktywności RAZEM i Klubu Integracji Społecznej</p>	<p>Planowany rok rozpoczęcia realizacji: 2026</p>
<p>Nazwa Wnioskodawcy: Miasto Kwidzyn</p>	<p>Planowany rok zakończenia realizacji: 2028</p>
<p>Numery i nazwy przedsięwzięć z GPR składające się na projekt</p>	<p>Syntetyczny opis projektu ze wskazaniem celu i efektów jego realizacji:</p>
<p>Przedsięwzięcie nr 3. Adaptacja, termomodernizacja, poprawa dostępności oraz wyposażenie budynku przy ul. Piłsudskiego 21 na Kwidzyńskie Centrum Aktywności RAZEM oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku</p>	<p>Celem projektu jest rozwój infrastruktury społecznej służącej m.in. wsparciu dziennemu dzieci i młodzieży, seniorów oraz aktywizacji społeczno-zawodowej.</p> <p>Efektem projektu będą wyposażone oraz dostępne pomieszczenia, w których będą świadczone usługi społeczne m.in. z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej i wsparcia rodziny oraz rozwinięta infrastruktura służąca celom społecznym i integracyjnym.</p>

	<p>Projekt obejmuje 1 zadanie:</p> <p>Zadanie nr 1. Zakup wyposażenia oraz zapewnienie dostępności dla Kwidzyńskiego Centrum Aktywności RAZEM przy ul. Piłsudskiego 21.</p> <p>Zadanie jest zintegrowane z zadaniami nr 1,2 i 3 ujętymi w projekcie w ramach Działania 5.19 oraz zadaniami 1 i 2 w ramach Działania 5.12.</p>
--	--

3 PROJEKT – działanie 5.12 Aktywne włączenie społeczne – programy rewitalizacji	
Tytuł projektu: „ Klub Integracji Społecznej ” – aktywizacja społeczno-zawodowa	Planowany rok rozpoczęcia realizacji: 2027
Nazwa Wnioskodawcy: Fundacja M.A.P.A Obywatelska	Planowany rok zakończenia realizacji: 2029
Numery i nazwy przedsięwzięć z GPR składające się na projekt	Syntetyczny opis projektu ze wskazaniem celu i efektów jego realizacji:
Przedsięwzięcie nr 2. „Klub Integracji Społecznej” – aktywizacja społeczno-zawodowa.	<p>Projekt zakłada kontynuację działań w Klubie Integracji Społecznej (KIS), który będzie miejscem wsparcia i aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>Celem jest pomoc w reintegracji społecznej i zawodowej poprzez różnorodne działania edukacyjne, terapeutyczne oraz praktyczne przygotowanie uczestników do pracy.</p> <p>Efektom podjętych działań będzie aktywizacja społeczno-zawodowa grupy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z obszaru rewitalizowanego.</p> <p>Projekt składa się z dwóch głównych zadań:</p> <p>Zadanie nr 1. Reintegracja społeczna uczestników poprzez m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> • warsztaty rozwoju osobistego i umiejętności społecznych, • wsparcie psychologiczne i terapeutyczne, • organizację spotkań i wydarzeń integracyjnych. <p>Zadanie nr 2. Reintegracja zawodowa i przygotowanie do zatrudnienia poprzez m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> • kursy i szkolenia zawodowe,

	<ul style="list-style-type: none"> • możliwości odbycia staży i prac społecznie użytecznych, • doradztwo zawodowe oraz warsztaty przedsiębiorczości. <p>Zadania są zintegrowane z zadaniem ujętym w Działaniu 6.5 Infrastruktura społeczna – programy rewitalizacji.</p>
--	--

4 PROJEKT – działanie 5.19 Usługi społeczne i zdrowotne – programy rewitalizacji	
Tytuł projektu: Rewitalizacja społeczna Starego Miasta w Kwidzynie	Planowany rok rozpoczęcia realizacji: 2026
II etap	
Nazwa Wnioskodawcy: Fundacja Edukacji i Rozwoju FLOW	Planowany rok zakończenia realizacji: 2029
Numery i nazwy przedsięwzięć z GPR składające się na projekt	Syntetyczny opis projektu ze wskazaniem celu i efektów jego realizacji:
<p>Przedsięwzięcie nr 1. Rewitalizacja społeczna starego miasta w Kwidzynie II etap.</p>	<p>Celem projektu jest wzrost integracji społecznej oraz współpracy międzypokoleniowej mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zwiększenie dostępu do zdeinstytucjonalizowanych i zindywidualizowanych usług społecznych wspierających rodzinę w prawidłowym pełnieniu jej funkcji oraz rozwój usług aktywizujących i angażujących osoby starsze w działania na rzecz społeczności lokalnej terenu rewitalizacji.</p> <p>Efektom realizacji projektu będzie zbudowanie aktywnej lokalnej wspólnoty mieszkańców, zawiązanie trwałych partnerstw między lokalnymi organizacjami pozarządowymi i instytucjami integracji i pomocy społecznej z terenu Kwidzyna oraz wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych jako realizatorów usług społecznych.</p>

	<p>Zadanie nr 1. RODZINNE CENTRUM RAZEM: rozszerzenie działań w ramach specjalistycznej placówki wsparcia dziennego oraz poradni środowiskowej dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Specjalistyczna placówka wsparcia dziennego- świetlica i klub socjoterapeutyczny, gdzie 5 razy w tygodniu odbywać się będą zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży mających trudności w tworzeniu i podtrzymywaniu prawidłowych relacji społecznych. 2. Poradnia środowiskowa dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów, w ramach której będzie można uzyskać m.in. wsparcie psychologiczne indywidualne i grupowe, prawne, psychiatryczne, doradztwa zawodowego; ponadto w razie potrzeby działania grupy wsparcia dla rodziców, opiekunów osób z niepełnosprawnością, seniorów i innych grup wymagających pomocy. <p>Zadanie nr 2. KLUB SENIORA: Warsztaty międzypokoleniowe realizowane przez seniorów dla dzieci i młodzieży i ich rodzin - mieszkańców terenu rewitalizacji (m.in. kulinarne, rękodzielnicze, ogrodnicze, dot. nowych technologii, profilaktyki zdrowotnej, pierwszej pomocy przedmedycznej itp.). Nauka współpracy różnych grup społecznych i wiekowych oraz nabycie wiedzy nt. potrzeb tych grup i ich realizacji we wspólnym działaniu. Warsztaty odbywać się będą regularnie przez cały okres realizacji projektu.</p> <p>Zadanie nr 3. PRZESTRZEŃ DLA MŁODZIEŻY: obejmuje szereg działań realizowanych poprzez placówkę wsparcia dziennego prowadzoną w formie pracy podwórkowej i streetworking:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pracownia Młodych - nowoczesna przestrzeń dla osób w wieku 15–29 lat, otwarta popołudniami w tygodniu. 2. Program YouthLab - warsztaty z umiejętności interpersonalnych, zarządzania czasem i współpracy,
--	--

	<p>zajęcia z języków obcych, sztuki, nauk ścisłych, nowych technologii oraz sport alternatywny, warsztaty artystyczne wspierające kreatywność i indywidualność.</p> <p>3. Wsparcie Animatorów Młodzieżowych: budowanie relacji z młodzieżą i wspieranie ich inicjatyw, diagnozowanie potrzeb i współpraca z lokalnymi grupami.</p> <p>Zadanie nr 4. CZARNA SALA – Przestrzeń Dla Aktywności Twórczej i Towarzyskiej: działania skierowane do wszystkich grup odbiorców z obszaru objętego rewitalizacją: dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów. Przewidziane grupy zadań to działania animacyjne, wykłady, towarzyskie spotkania, realizacja propozycji liderów społecznych; stworzenie przestrzeni warsztatowo- wystawienniczych; zajęcia autoterapeutyczne, kinezygerontoterapeutyczne, kinoterapeutyczne. Zadania będą realizowane w budynku Czarnej Sali przy ul. Słowiańskiej 13 w Kwidzynie, który stając się otwartym dla wszystkich międzypokoleniowym centrum spotkań będzie prezentował historię i charakter tego miejsca.</p>
--	--

5 PROJEKT – działanie 2.4 Efektywność energetyczna – programy rewitalizacji	
Tytuł projektu: Poprawa efektywności energetycznej budynku przy ul. Słowiańskiej 13 w Kwidzynie	Planowany rok rozpoczęcia realizacji: 2026
Nazwa Wnioskodawcy: Miasto Kwidzyn	Planowany rok zakończenia realizacji: 2028
Numery i nazwy przedsięwzięć z GPR składające się na projekt	Syntetyczny opis projektu ze wskazaniem celu i efektów jego realizacji:
Przedsięwzięcie nr 5. Poprawa efektywności energetycznej oraz adaptacja pomieszczeń budynku „Czarnej Sali” przy ul. Słowiańskiej 13 w Kwidzynie na działania warsztatowe i animacyjne.	<p>Celem projektu jest modernizacja energetyczna zabytkowego budynku użyteczności publicznej przy ul. Słowiańskiej 13</p> <p>Efektem realizacji projektu będzie poprawa efektywności energetycznej budynku użyteczności publicznej przy ul. Słowiańskiej 13</p> <p>Projekt obejmuje</p> <p>Zadanie nr 1. Kompleksowa termomodernizacja zabytkowego budynku użyteczności publicznej przy ul. Słowiańskiej 13</p>

II. Informacja na temat sposobu wyboru projektów

Do wyboru zadań w projekcie przyczynili się interesariusze rewitalizacji, w tym organizacje NGO, Zespół ds. Rewitalizacji, mieszkańcy obszaru oraz urzędnicy.

Na bazie uchwały nr XLIX/460/23 z dnia 30 stycznia 2023 r., w sprawie przystąpienia do aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kwidzyna, Burmistrz Miasta Kwidzyna w Regulaminie naboru przedsięwzięć przyjętym Zarządzeniem nr 668/2023 z dnia 25 maja 2023r. wyznaczył okres na zgłaszanie projektów przedsięwzięć – od 01.06.2023 do 30.06.2023. W związku z małą ilością zgłoszonych projektów Zarządzeniem nr 130/2024 z dnia 28 listopada 2024 r. przyjęto kolejny Regulamin naboru i wyznaczono II termin naboru przedsięwzięć – od 01.12.2024 r. do 30.12.2024 r.

Przeprowadzono cztery spotkania warsztatowe (w dniach 7-8 marca 2023) pozwalających na weryfikację kluczowych zapisów programu;

Przeprowadzono proces konsultacji społecznych – od 15 stycznia do 19 lutego 2024. Formy konsultacji:

- ▶ **otwarte spotkania z mieszkańcami** – które odbyło się w dniu 25 stycznia 2024 r., w godz. 16:00 – 18:00, w Kasynie Kultury, przy ul. Piłsudskiego 6a w Kwidzynie;
- ▶ **zbieranie uwag ustnych** w dniach od 15 stycznia 2024 r. do 19 lutego 2024 r. bezpośrednio w Zespole ds. Rozwoju Miasta i Zamówień Publicznych, ul. Warszawska 19, 82-500 Kwidzyn, w godzinach pracy Urzędu;
- ▶ **zbieranie pisemnych opinii i uwag mieszkańców** w terminie od 15 stycznia 2024 r. do 19 lutego 2024 r. poprzez wypełnienie formularza będącego załącznikiem do zarządzenia dostępnego na stronie internetowej www.kwidzyn.pl w zakładce „Dla Mieszkańców – Rewitalizacja” przesłanego elektronicznie na adres ue@kwidzyn.pl lub złożonego w Biurze Obsługi Ludności Urzędu Miejskiego w Kwidzynie.

W trakcie spotkania zaproszono uczestników spotkania do szczegółowego zapoznania się z ww. projektem oraz wnoszenia ewentualnych uwag na Formularzu zgłaszania uwag, w wyżej opisany sposób. W spotkaniu uczestniczyło 31 osób, które nie zgłosiły uwag do przedstawionego projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kwidzyna na lata 2023-2030.

Projekty ujęte w programie są zlokalizowane na obszarze rewitalizacji, wpisują się w cele programu i kierunki działań.

Ujęte w Pakiecie Projektów Rewitalizacyjnych przedsięwzięcia oraz zadania, które obejmują stanowią odpowiedź na problemy i potrzeby zdiagnozowane na etapie diagnozy, ale również uwzględniają potencjał obszaru rewitalizacji. W szczególności realizacja zadań ujętych w ramach poszczególnych projektów Pakietu przyczyni się do zniwelowania określonych na etapie diagnozy problemów.

Zdiagnozowane problemy:

- niewystarczająca w stosunku do rosnących potrzeb oferta dla seniorów, zarówno w zakresie czasu wolnego (brak dostępnych, przyjaznych seniorom miejsc spotkań), jak i wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (sfera społeczna);
- mała liczba interesujących zajęć pozalekcyjnych (sfera społeczna);
- utrudniony dostęp do psychologa (sfera społeczna);
- znacząca skala zjawiska przemocy zwłaszcza poza szkołą (sfera społeczna);
- brak ciekawej dla młodych osób oferty zajęć poza szkołą rozwijających różnorakie zainteresowania (sfera społeczna);

Przedsięwzięcia, które odpowiadają na powyższe problemy:

Projekt z Działania 5.19. Zadanie nr 1. Rodzinne Centrum Razem

Projekt z Działania 5.19. Zadanie nr 2. Klub Seniora

Projekt z Działania 5.19. Zadanie nr 3. Przestrzeń dla młodzieży

Projekt z Działania 5.19. Zadanie nr 4. Czarna Sala – przestrzeń dla aktywności twórczej i towarzyskiej

Zdiagnozowane problemy:

- konieczność dostosowania infrastruktury społecznej do potrzeb zmieniającego się profilu użytkownika (sfera społeczna);
- deficyt zieleni urządzonej w granicach obszaru rewitalizacji, w szczególności brak małych przyulicznych terenów zieleni urządzonej (np. parki kieszonkowe), które ze względu na lokalizację w bezpośrednim sąsiedztwie miejsca zamieszkania byłyby łatwo dostępne (sfera przestrzenno-funkcjonalna);
- niska estetyka przestrzeni publicznych (sfera przestrzenno-funkcjonalna);

Przedsięwzięcia, które odpowiadają na powyższe problemy:

Projekt z Działania 6.5. Zadanie nr 1. Zakup wyposażenia oraz zapewnienie dostępności dla Kwidzyńskiego Centrum Aktywności RAZEM przy ul. Piłsudskiego 21.

Projekt z Działania 7.1. Zadanie nr 1. Adaptacja budynku „Czarnej Sali” przy ul. Słowiańskiej 13, na działania warsztatowe i animacyjne z młodzieżą i seniorami.

Projekt z Działania 7.1. Zadanie nr 3. Aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji - stworzenie Ogrodu Społecznego.

Projekt z Działania 7.1. Zadanie nr 4. Utworzenie Parku Kieszonkowego przy ul. Kościuszki.

Projekt z Działania 7.1. Zadanie nr 4 Adaptacja pomieszczeń i zagospodarowaniem terenu wokół budynku przy ul. Piłsudskiego 21 na Kwidzyńskie Centrum Aktywności RAZEM

Zdiagnozowane

- niedostosowanie przestrzeni publicznych i budynków mieszkaniowych do aktualnych standardów w zakresie dostępności (sfera techniczna);
- znacząca część budynków wymagających termomodernizacji (sfera techniczna);

Przedsięwzięcia, które odpowiadają na powyższe problemy:

Projekt z Działania 2.4. Zadanie nr 1. Kompleksowa termomodernizacja zabytkowego budynku użyteczności publicznej przy ul. Słowiańskiej 13

Projekt z Działania 6.5. Zadanie nr 1. Zakup wyposażenia oraz zapewnienie dostępności dla Kwidzyńskiego Centrum Aktywności RAZEM przy ul. Piłsudskiego 21.

Projekt z Działania 7.1. Zadanie nr 1. Adaptacja budynku „Czarnej Sali” przy ul. Słowiańskiej 13, na działania warsztatowe i animacyjne z młodzieżą i seniorami.

Projekt z Działania 7.1. Zadanie nr 4 Adaptacja pomieszczeń i zagospodarowaniem terenu wokół budynku przy ul. Piłsudskiego 21 na Kwidzyńskie Centrum Aktywności RAZEM

Zdiagnozowane

- znacząco wyższy niż średnia miejski poziom bezrobocia na obszarze rewitalizacji, zwłaszcza w odniesieniu do osób długotrwale bezrobotnych (sfera społeczna);
- pozostawanie w rejestrach osób najgłębiej wykluczonych, najbardziej oddalonych od rynku pracy, których aktywizacja zawodowa jest niezwykle trudna (sfera społeczna);
- postępujące zjawisko dziedziczenia bezradności i ubóstwa (sfera społeczna)

- brak w centrum miasta przestrzeni identyfikowalnej jako centrum i miejsce spotkań, jako centralnego punktu odniesienia zarówno dla działań gospodarczych, jak i budowania relacji społecznych (sfera gospodarcza);

Przedsięwzięcia, które odpowiadają na powyższe problemy:

Projekt z Działania 5.12 „Klub Integracji Społecznej” – aktywizacja społeczno-zawodowa

Projekt z Działania 6.5. Zadanie nr 1. Zakup wyposażenia oraz zapewnienie dostępności dla Kwidzyńskiego Centrum Aktywności RAZEM przy ul. Piłsudskiego 21.

Projekt z Działania 7.1. Zadanie nr 4 Adaptacja pomieszczeń i zagospodarowaniem terenu wokół budynku przy ul. Piłsudskiego 21 na Kwidzyńskie Centrum Aktywności RAZEM

III. Powiązania między projektami wraz z opisem

	1 PROJEKT	2 PROJEKT	3 PROJEKT	4 PROJEKT	5 PROJEKT
1 PROJEKT – Działanie 7.1		<p>Zadania w Projekcie nr 1 oraz w Projekcie nr 2 obejmują wyposażenie oraz zapewnienie dostępności tego samego budynku przy ul. Piłsudskiego 21 wraz z adaptacją pomieszczeń i zagospodarowaniem terenu wokół budynku . Oba te przedsięwzięcia stanowią odpowiedź na problemy zdiagnozowane w sferze technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz w sferze społecznej. Oba Projekty są powiązane zarówno problemami, które rozwiązują jak i celami i planowanymi długoterminowymi rezultatami.</p>	<p>Projekt nr 1 pełni rolę uzupełniającą do Projektu nr 3 – tworzy warunki przestrzenne sprzyjające realizacji działań społecznych, zwiększa ich skuteczność i pomaga dostosować je do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Odnowiona infrastruktura umożliwia prowadzenie programów aktywizacyjnych, ale to programy społeczne są nośnikiem realnej zmiany. Oba projekty są ze sobą ściśle zintegrowane i stanowią kompleksową odpowiedź na zdiagnozowane</p>	<p>Projekt 1, obejmujący modernizację infrastruktury, pełni funkcję wspierającą wobec działań związanych z rozwojem usług społecznych ujętych w projekcie nr 4. Nowo dostosowane przestrzenie umożliwiają świadczenie usług odpowiadających na potrzeby mieszkańców, jednak to same usługi społeczne są kluczowe dla osiągnięcia trwałej poprawy ich sytuacji życiowej. Rewitalizacja ma sens przede wszystkim wtedy, gdy inwestycje infrastrukturalne służą ludziom i wspierają działania społeczne, a nie stanowią celu same w sobie. Dlatego w ramach projektu główny nacisk położono na rozwój oferty wsparcia dla mieszkańców,</p>	<p>Działania podejmowane w Projekcie nr 1 oraz w Projekcie 5 dotyczą tego samego obiektu oraz służą poprawie estetyki przestrzennej obszaru, rozwiązaniu problemów technicznych oraz poprawie stanu środowiska naturalnego, a dzięki temu poprawie standardu życia mieszkańców obszaru oraz pobudzeniu ich aktywności społecznej i obywatelskiej.</p>

			problemy i potrzeby obszaru rewitalizacji.	traktując infrastrukturę jako narzędzie do realizacji tych działań.	
2 PROJEKT – Działanie 6.5	Zadania w Projekcie nr 1 oraz w Projekcie nr 2 obejmują adaptację oraz zapewnienie dostępności tego samego budynku przy ul. Piłsudskiego 21 wraz z zagospodarowaniem terenu wokół budynku. Oba te przedsięwzięcia stanowią odpowiedź na problemy zdiagnozowane w sferze technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz w sferze społecznej. Oba Projekty są powiązane zarówno problemami, które rozwiązują jak i celami i planowanymi długoterminowymi rezultatami.		Projekt nr 2 dotyczy zabytkowego budynku użyteczności publicznej w którym realizowane będą w części działania dotyczące aktywizacji społecznej zakładane w ramach projektu nr 3. Podejmowane w projekcie nr 2 działania są niezbędne do umożliwienia realizacji w nim działań aktywizacyjnych założonych w projekcie nr 3, a tym samym prowadzenia działań KIS na terenie obszaru rewitalizacji. Oba projekty są ze sobą ściśle zintegrowane i stanowią kompleksową odpowiedź na zdiagnozowane problemy i potrzeby obszaru	Projekt 2 dotyczy budynku użyteczności publicznej w którym realizowane będą usługi społeczne zakładane do realizacji w ramach projektu 4. Podejmowane w projekcie 2 działania infrastrukturalne są niezbędne do umożliwienia realizacji w nim usług społecznych, dostosowania do potrzeb ze szczególnymi potrzebami, a tym samym kompleksowe zniwelowanie problemów mieszkańców obszaru rewitalizacji w tym zakresie. Realizacja projektu 2 jest niezbędna do realizacji celów i osiągnięcia efektów długofalowych projektu 4	Brak powiązań.

			rewitalizacji.		
3 PROJEKT – Działanie 5.12	<p>Projekt nr 1 pełni rolę uzupełniającą do Projektu nr 3 – tworzy warunki przestrzenne sprzyjające realizacji działań społecznych, zwiększa ich skuteczność i pomaga dostosować je do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Odnowiona infrastruktura umożliwi prowadzenie programów aktywizacyjnych, ale to programy społeczne są nośnikiem realnej zmiany. Oba projekty są ze sobą ściśle zintegrowane i stanowią kompleksową odpowiedź na zdiagnozowane problemy i potrzeby</p>	<p>Projekt nr 2 dotyczy zabytkowego budynku użyteczności publicznej w którym realizowane będą w części działania dotyczące aktywizacji społecznej zakładane w ramach projektu nr 3. Podejmowane w projekcie nr 2 działania są niezbędne do umożliwienia realizacji w nim działań aktywizacyjnych założonych w projekcie nr 3, a tym samym prowadzenia działań KIS na terenie obszaru rewitalizacji. Oba projekty są ze sobą ściśle zintegrowane i stanowią kompleksową odpowiedź na zdiagnozowane problemy i potrzeby obszaru rewitalizacji.</p>		<p>Oba przedsięwzięcia tj. projekt 3 i projekt 4 mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych oraz wzmocnienie ich potencjału społecznego i ekonomicznego. Projekt aktywizacji zawodowej koncentruje się na wzmocnieniu kompetencji, zwiększeniu zatrudnialności i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem, natomiast projekt usług społecznych zapewnia wsparcie w zakresie potrzeb socjalnych, opiekuńczych czy edukacyjnych, które są często barierą w podejmowaniu pracy.</p>	Brak powiązań

	obszaru rewitalizacji.				
4 PROJEKT – Działanie 5.19	<p>Projekt 1, obejmujący modernizację infrastruktury, pełni funkcję wspierającą wobec działań związanych z rozwojem usług społecznych ujętych w projekcie nr 4. Nowo dostosowane przestrzenie umożliwiają świadczenie usług odpowiadających na potrzeby mieszkańców, jednak to same usługi społeczne są kluczowe dla osiągnięcia trwałej poprawy ich sytuacji życiowej. Rewitalizacja ma sens przede wszystkim wtedy, gdy inwestycje infrastrukturalne służą ludziom i wspierają działania społeczne, a nie stanowią celu same w sobie. Dlatego</p>	<p>Projekt 2 dotyczy budynku użyteczności publicznej w którym realizowane będą usługi społeczne zakładane do realizacji w ramach projektu 4. Podejmowane w projekcie 2 działania infrastrukturalne są niezbędne do umożliwienia realizacji w nim usług społecznych, dostosowania do potrzeb ze szczególnymi potrzebami, a tym samym kompleksowe zniwelowanie problemów mieszkańców obszaru rewitalizacji w tym zakresie. Realizacja projektu 2 jest niezbędna do realizacji celów i osiągnięcia efektów długofalowych projektu 4</p>	<p>Oba przedsięwzięcia tj. projekt 3 i projekt 4 mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych oraz wzmocnienie ich potencjału społecznego i ekonomicznego. Projekt aktywizacji zawodowej koncentruje się na wzmocnieniu kompetencji, zwiększeniu zatrudnialności i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem, natomiast projekt usług społecznych zapewnia wsparcie w zakresie potrzeb socjalnych, opiekuńczych czy edukacyjnych, które są często barierą w</p>		<p>Usługi społeczne zakładane w ramach projektu 4 będą realizowane w budynku użyteczności publicznej, którego dotyczą zadania ujęte w projekcie 5. W związku z tym podejmowane w projekcie 5 działania są niezbędne do umożliwienia realizacji w nim usług społecznych, a tym samym kompleksowego zniwelowanie problemów mieszkańców obszaru rewitalizacji w tym zakresie.</p>

	<p>w ramach projektu główny nacisk położono na rozwój oferty wsparcia dla mieszkańców, traktując infrastrukturę jako narzędzie do realizacji tych działań.</p>		<p>podejmowaniu pracy.</p>		
<p>5 PROJEKT – Działanie 2.4</p>	<p>Działania podejmowane w Projekcie nr 1 oraz w Projekcie 5 dotyczą tego samego obiektu oraz służą poprawie estetyki przestrzennej obszaru, rozwiązaniu problemów technicznych oraz poprawie stanu środowiska naturalnego, a dzięki temu poprawie standardu życia mieszkańców obszaru oraz pobudzeniu ich aktywności społecznej i obywatelskiej.</p>	<p>Brak powiązań</p>	<p>Brak powiązań</p>	<p>Usługi społeczne zakładane w ramach projektu 4 będą realizowane w budynku użyteczności publicznej, którego dotyczą zadania ujęte w projekcie 5. W związku z tym podejmowane w projekcie 5 działania są niezbędne do umożliwienia realizacji w nim usług społecznych, a tym samym kompleksowego zniwelowanie problemów mieszkańców obszaru rewitalizacji w tym zakresie.</p>	

Uzasadnienie

do Uchwały Nr XXVI/193/26 Rady Miejskiej w Kwidzynie z dnia 1 kwietnia 2026 roku

Nawiązując do Uchwały Nr XX/126/16 Rady Miejskiej w Kwidzynie z dnia 30 czerwca 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Kwidzyna (Dz. Urz. Woj Pom z dnia 21 lipca 2016 r. poz. 2602) zmienionej Uchwałą nr XLI/286/18 z dnia 26 kwietnia 2018 r. oraz do Uchwały Nr XXX/184/17 Rady Miejskiej w Kwidzynie z dnia 27 kwietnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Kwidzyna na lata 2017-2023 zmienionego uchwałami Nr XXXIV/223/17 z dnia 28 września 2017 r. oraz Nr III/38/19 z dnia 28 lutego 2019 r., zgodnie z Uchwałą Nr XLIX/460/23 Rady Miejskiej w Kwidzynie z dnia 30 stycznia 2023 r. w sprawie aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Kwidzyna przystąpiono do opracowania aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Kwidzyna 2030+ przygotowany został zgodnie z zasadami partycypacji społecznej.

Zgodnie z zapisami art. 6 i art. 17 Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2024 poz. 278) przygotowany Program Rewitalizacji poddany został konsultacjom społecznym w okresie od 19 lutego do 25 marca 2026 r. W procesie konsultacji nie wpłynęły żadne uwagi.

W celu zaopiniowania dokument został przesłany do wszystkich podmiotów o których mowa w art.17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 278), w tym do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku, Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku oraz Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

W wyznaczonym terminie nie wpłynęły żadne uwagi od instytucji opiniujących.